

PATVIRTINTA
Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro
direktoriaus
2019 m. d.
įsakymu Nr.

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR GROŽIO PASLAUGŲ SEKTORIAUS PROFESINIS STANDARTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriaus profesinis standartas (toliau – Standartas), nustato sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektorių, jo posektorius ir pagrindines veiklos sritis, sektoriaus kvalifikacijas ir jų aprašus.

2. Standarto rekvizitai:

2.1. Standarto pavadinimas: Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriaus profesinis standartas;

2.2. Standarto valstybinis kodas: PSxxxx.

3. Standarte vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme.

II SKYRIUS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR GROŽIO PASLAUGŲ SEKTORIAUS APIBRĖŽIMAS PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ KLASIFIKATORIŲ

4. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektorių pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ apima medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamybą, žmonių sveikatos priežiūros veiklas, kirpyklų ir kitų grožio salonų veiklas.

5. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektorių sudaro šie posektoriai:

5.1. medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamybos;

5.2. žmonių sveikatos priežiūros;

5.3. kirpyklų ir kitų grožio salonų veiklos.

6. Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamybos posektorius apima ortopedinių gaminių kūnui gaminimą, dantų, veido ir žandikaulių protezų bei aparatų gaminimą, . medicinos, reabilitacinės ir kompensacinės technikos gaminimą.

7. Žmonių sveikatos priežiūros posektorius apima kvalifikuotų medicinos specialistų teikiamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas: bendrosios praktikos gydytojų, medicinos specialistų ir chirurgų konsultacinę veiklą ir gydymo paslaugų teikimą bendrosios ir specializuotosios medicinos srityje, odontologų bendrąją praktiką ar specializuotąją veiklą ir ortodontinę veiklą, visuomenės sveikatos priežiūros veiklą.

8. Kirpyklų ir kitų grožio salonų veiklos posektorius apima vaikų, vyrų ir moterų plaukų kirpimo, šukavimo, dažymo ir susijusias paslaugas, veido ir kūno odos priežiūros paslaugas, manikiūro, pedikiūro ir kitas grožio paslaugas.

9. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriui būdingos šios darbo sąlygos: griežtas profesinės veiklos reguliavimas, aukšta atsakomybė už teikiamų paslaugų saugumą ir kokybę,

darbui gali būti būdinga įtampa, įvairios ekstremalios situacijos, dalis veiklų pasižymi darbu komandoje, taip pat darbu įvairiu paros metu.

III SKYRIUS

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR GROŽIO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS

10. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriui priskiriamos šios kvalifikacijos:

10.1. medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamybos posektorius:

10.1.1. ortopedinės avalynės gamintojas;

10.1.2. biomechanikas;

10.1.3. dantų technikas;

10.1.4. ortopedas technologas;

10.2. žmonių sveikatos priežiūros posektorius:

10.2.1. masažuotojas;

10.2.2. slaugytojo padėjėjas;

10.2.3. paramedikas;

10.2.4. bendrosios praktikos slaugytojas;

10.2.5. biomedicinos technologas;

10.2.6. dietistas;

10.2.7. ergoterapeutas;

10.2.8. gydytojas odontologas;

10.2.9. gydytojas odontologas ortopedas;

10.2.10. gydytojas ortodontas;

10.2.11. kineziterapeutas;

10.2.12. radiologijos technologas;

10.2.13. medicinos biologas;

10.2.14. medicinos gydytojas;

10.2.15. visuomenės sveikatos specialistas;

10.3. kirpyklų ir kitų grožio salonų veiklos posektorius:

10.3.1. kirpėjas;

10.3.2. kirpėjas meistras;

10.3.2. kosmetikas;

10.3.3. kosmetologas;

10.3.4. vizažistas;

10.4. tarpsektorinės kvalifikacijos:

10.4.1. pirtininkas.

11. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriaus kvalifikacijų priskyrimas Lietuvos kvalifikacijų lygiams pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą „Lietuvos kvalifikacijų lygiai“, ir jų atitikmenys pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C189, p. 1), yra nurodomas Standarto 1 priede.

12. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriaus kvalifikacijų aprašai pateikiami Standarto 2 priede.

13. Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriui priskiriamų tarpsektorinių kvalifikacijų aprašai pateikiami Standarto 3 priede.

**SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR GROŽIO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS,
 PRISKIRTOS KVALIFIKACIJŲ LYGIAMS**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Posektoriaus pavadinimas – Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamybos posektorius		
Ortopedinės avalynės gamintojas	IV	IV
Biomechanikas	VI	VI
Dantų technikas	VI	VI
Ortopedas technologas	VI	VI
Posektoriaus pavadinimas – Žmonių sveikatos priežiūros posektorius		
Masažuotojas	IV	IV
Slaugytojo padėjėjas	IV	IV
Paramedikas	IV	IV
Bendrosios praktikos slaugytojas	VI	VI
Biomedicinos technologas	VI	VI
Dietistas	VI	VI
Ergoterapeutas	VI	VI
Kineziterapeutas	VI	VI
Radiologijos technologas	VI	VI
Visuomenės sveikatos specialistas	VI	VI
Bendrosios praktikos slaugytojas	VII	VII
Ergoterapeutas	VII	VII
Gydytojas odontologas	VII	VII
Gydytojas odontologas ortopedas	VII	VII
Gydytojas ortodontas	VII	VII
Kineziterapeutas	VII	VII
Medicinos biologas	VII	VII

Medicinos gydytojas	VII	VII
Visuomenės sveikatos specialistas	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Kirpyklų ir kitų grožio salonų veiklos posektorius		
Kirpėjas	III	III
Vizažistas	III	III
Kirpėjas	IV	IV
Kosmetikas	IV	IV
Kirpėjas meistras	V	V
Kosmetikas	V	V
Kosmetologas	VI	VI
Tarpsektorinės kvalifikacijos		
Pirtininkas	IV	IV

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR GROŽIO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

I SKYRIUS

MEDICINOS IR ODONTOLOGIJOS PRIETAISŲ, INSTRUMENTŲ IR REIKMENŲ GAMYBOS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

1. Kvalifikacijos pavadinimas: ortopedinės avalynės gamintojas, Lietuvos kvalifikacijos lygis IV (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą Lietuvos kvalifikacijų lygiai“ (toliau – LTKS))

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: ortopedinės avalynės pacientams gaminimas, pritaikymas ir taisymas. Tipinės darbo priemonės: darbo stalas, spaustuvas, kaitinimo krosnis, gręžimo staklės, vakuumo įrenginys, skeneris, frezavimo staklės, elektrofenas, lazerinis laikysenos įrenginys, rašalinis atspaudas, gipsinis negatyvas, 3D skeneris, kompiuterinė CAD/CAM sistema ir kt. Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Papildoma informacija: ortopedinės avalynės gamintojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, atsakingumas, kruopštumas, gebėjimas korektiškai bendrauti, gebėjimas planuoti laiką. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti avalynės ateljė, taisyklose, avalynės gamybos įmonėse, ortopedines paslaugas teikiančiose įmonėse.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Ortopedinės avalynės parinkimas pacientui (LTKS IV)	1.1. Parinkti įrangą ir medžiagas ortopedinei avalynei gaminti.	Įranga kurpaliams bei avalynei gaminti (darbo stalas su stalčiais, spaustuvas, kaitinimo krosnis, gręžimo staklės, vakuumo įrenginys, skeneris, frezavimo staklės, elektrofenas, lazerinis laikysenos įrenginys). Įrangos parinkimas, naudojimas ir priežiūra. Medžiagos: termoplastinės medžiagos, gipsas, neoprenas,

		tekstilė, kamštinė medžiaga, oda, kailis.
	1.2. Atlikti matavimus avalynei gaminti.	Gydytojo arba reabilitacijos specialisto siuntimo tvarka. Pacientų informavimas sveikatos teisės ir ekonomikos klausimais. Kojų defektai, pėdos deformacijų tipai, jų sudėtingumo laipsnis. Žmogaus pėdos duomenų matavimas ir ortopedinės avalynės sudedamųjų dalių parinkimas. Bato ilgio, pločio ir apimties išmatavimai. Pėdos matavimo būdai (rašalinis atspaudas, gipsinis negatyvas, 3D skenerio naudojimas).
	1.3. Rengti ir įforminti dokumentus, aptarnaujant pacientą.	Užsakymo formos pildymas. Dokumentų rūšys (asmens sveikatos kortelės, užsakymo lapai, medžiagų nurašymo lapai) ir jų pildymas. Matavimų forma, skirta kurpalių, įdėklų ir primatavimo apavui aprašyti. Batviršių forma, skirta avalynės dizainui aprašyti. Surinkimo forma, skirta batviršių užtraukimui ir padų surinkimui aprašyti.
2. Ortopedinės avalynės konstravimas (LTKS IV)	2.1. Gaminti individualius kurpalius ortopedinės avalynės gamybai.	Kurpalių gaminimo būdai: rankinis, kompiuterinis (skenavimo-frezavimo sistema). Medžiagos, skirtos kurpaliams gaminti: mediena (buko, topolio, liepos), sintetinės medžiagos (polimeriniai junginiai, pvz., poliuretanai). Kurpalių gamybos medžiagų savybės.
	2.2. Modeliuoti ortopedinę avalynę.	Ortopedinės avalynės modeliavimo būdai: rankinis (avalynės eskizų ir detalių piešimas, avalynės viršaus ir apačios detalių projektavimas, lekalo pagaminimas ir detalizavimas iš popieriaus) ir kompiuterinis (CAD/CAM sistema) (Shoemaster kompiuterinis pėdos skenavimas programine įranga, avalynės modeliavimas, detalizacija ir duomenų siuntimas mašinai ProCut iškirpti avalynės detales iš odos). Ortopedinės avalynės sudedamųjų elementų funkcijos pagal pėdos deformacijų tipus, jų sudėtingumo laipsnį.

		Ortopedinių bato elementų paskirtis: nukrovimas, parėmimas, koregavimas, defektų kompensavimas, imobilizavimas (fiksavimas), „pėdos vystymas“. Dizaino reikalavimai.
3. Ortopedinės avalynės gamyba ir priežiūra (LTKS IV)	3.1. Gaminti ortopedinę avalynę.	<p>Saugios darbo vietos reikalavimai.</p> <p>Ortopedinės avalynės gamybos būdai: rankinis, mechanizuotas.</p> <p>Ortopedinės avalynės gamyba: kurpalio gaminimas, primatavimo apavo gaminimas, detalių iškirtimas (išpjovimas), batviršių siuvimas (išorinės, tarpinės, vidinės detalės), pado formavimas (avalynės apačios detalės), batviršių detalių ir furnitūros komplektavimas ir siuvimas, batviršio užtraukimas, galutinės apdailos atlikimas.</p> <p>Medžiagos bei detalės (mediena (buko, topolio, liepos), sintetinės medžiagos (polimeriniai junginiai, pvz., poliuretanai), termoplastinės medžiagos, gipsas, neoprenas, tekstilė, kamštinė medžiaga, oda, kailis).</p> <p>Kurpalių gamybos staklės su programiniu valdymu, siuvimo mašina, batviršių formavimo ir apačios detalių tvirtinimo įranga, frezavimo, šlifavimo įrenginiai.</p> <p>Kokybės reikalavimai ortopedinei avalynei, atsižvelgiant į paciento fiziologinius aspektus: atitiktį pėdos deformacijai, matmenis, norimas funkcijas, higienos sąlygas.</p>
	3.2. Koreguoti ortopedinę avalynę.	<p>Ortopedinės avalynės nusidėvėjimo įvertinimas: natūralus, netipiškas.</p> <p>Bato apačios, bato vidaus, ortopedinių elementų (volelio, pakulnio, kulno dalies ir kt.) koregavimas.</p> <p>Ortopedinės avalynės gamybos ir koregavimo medžiagos: natūralios ir dirbtinės; sutvirtinančios ir stabilizuojančios. Jų pritaikymas.</p>
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	

<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

2. Kvalifikacijos pavadinimas: biomechanikas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: medicinos, reabilitacinių ir kompensacinių prietaisų ir reikmenų gaminimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: metalo pjovimo, gręžimo, plėtimo staklės, kompiuterinė įranga ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: biomechanikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, atsakingumas, gebėjimas vadovauti, pastabumas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti gydymo, sportinės ir reabilitacinės medicinos įstaigose, įmonėse, gaminančiose medicininę ir reabilitacinę įrangą, taip pat kompensacinę techniką neįgaliesiems, ir užsienio firmoms atstovaujančiose įmonėse, ortopedijos įmonėse, kuriose gaminami ortopediniai įtvarai ir protezai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Medicinos, reabilitacinės ir kompensacinės technikos, priemonių projektavimas (LTKS VI)	1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.	Žinios: matematika, fizika, chemija, mechanika, elektrotechnika, medžiagotyra, informacinės technologijos, inžinerinė grafika, aplinkos ir žmonių sauga.
	1.2. Parinkti medžiagas medicinos, reabilitacinei ir	Medžiagos pagrindinėms konstrukcijos dalims, jų parinkimas,

	kompensacinei technikai bei priemonėms gaminti.	detalių ir mazgų stiprumo skaičiavimai. Tyrimo duomenų kaupimas, sisteminimas, analizavimas ir vertinimas. Projekto parengimo etapai, analogų palyginamoji analizė, problemų identifikavimas ir sprendimo būdai. Laboratorinių stebėjimų ir matavimų duomenų interpretavimas.
	1.3. Parengti medicinos reabilitacinės, kompensacinės technikos bei priemonių gamybos projektą.	Kompensacinės technikos dalys, techninės charakteristikos, projektuojamojo mechanizmo veikimo principai, techninės charakteristikos. Technologinės operacijos, jų eiliškumas, įrankiai, staklės. Technologiniai eskizai, schemas (kinematinės, struktūrinės, bendro vaizdo), parametrai.
2. Medicinos, reabilitacinės ir kompensacinės technikos, priemonių gamyba bei jų techninė priežiūra (LTKS VI)	2.1. Parinkti medicinos, reabilitacinės, kompensacinės technikos ruošinių gamybos būdą.	Konstrukcinių medžiagų parinkimas (pagrindimas), techninės charakteristikos, inžineriniai skaičiavimai (žmogaus masės centro, atskirų kūno segmentų, ilgių nustatymas) pritaikant įvairiems medicinos, reabilitacinės ir kompensacinės technikos tvirtinimo, pavarų parametrams. Gamybos technologinio maršruto sudarymas, programos parinkimas, staklių parinkimas (gręžimo, plėtimo operacijoms), gamybos aprūpinimas. Rezultatų rodiklių sudarymas. Ekonominis įvertinimas.
	2.2. Parinkti įrenginius ir įrangą medicinos, reabilitacinei ir kompensacinei technikai bei priemonėms gaminti.	Metalo pjovimo staklės, plastmasinės deformacijos, medžiagų savybių keitimas. Techninio naujumo įvertinimas. Gamybos technologijų, įrenginių ir įrangos parinkimas. Šiuolaikinių aukštųjų technologijų taikymas medicinoje. Medicinos ir reabilitacinės įrangos klinikinės inžinerijos principai. Medicinos atliekų susidarymo šaltiniai ir jų utilizavimo būdai. Elektronika ir elektrotechnika. Skaitmeniniai metodai, taikomi medicinoje.

	2.3. Taikyti mokslinių tyrimų metodus medicinos, reabilitacinei ir kompensacinei technikai gaminti.	Mokslinių tyrimų įranga, jos valdymas, eksperimentų vykdymas, biomechaninių sistemų modeliavimas ir jų tyrimas taikant informacines technologijas. Bendradarbiavimas su mokslininkais ir tyrėjais, sukauptos kompetencijos panaudojimas moksliniams tyrimams. Aukštųjų technologijų diegimas kompensacinei technikai gaminti. Biomediciniųjų inžinerinių technologijų panaudojimas kuriant naujausius silpnaregių, klausos ir kt. aparatus, apimančius medicinos, audiologijos, biomedicininės inžinerijos, elektronikos ir ergonomikos žinias.
	2.4. Atlikti medicinos, reabilitacinės ir kompensacinės technikos techninę priežiūrą.	Biomechaninių sistemų modeliavimo ir analizės principai. Biotechninių ir medicinos sistemų diagnostikos metodai. Medicinos prietaisų sauga. Techninės priežiūros ir metrologinės patikros būdai ir reikalavimai. Medicinos, reabilitacijos ir kompensacinė technika, įrangos konstrukcijos, veikimo principai, techninė priežiūra.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis inžinerijos mokslų studijų krypčių grupės išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma).</i>	Netaikoma.	

3. Kvalifikacijos pavadinimas: dantų technikas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: išimamų ir fiksuotų dantų protezų, ortodontinių aparatų gaminimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: stalas su trauka ir apšvietimu, šlifavimo mikrovariklis, litavimo, poliravimo, liejimo, keramikos degimo, vaško plovimo ir kt. aparatai, kaitinimo krosnis, polimerizatorius, trimeris, smėliasrautė, įvairūs įrankiai (peiliukai, frezos, diskai, polyrai, šepečiai), protezai, atspaudinės masės, gipsas ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: dantų technikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: tvarkingumas, atsakingumas, kruopštumas, tikslumas, geros motorinės savybės, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti savarankiškai bendradarbiaudami su gydytojais odontologais, gydytojais odontologais ortopedais, gydytojais ortodontais bei kitais sveikatos priežiūros specialistais asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose galiojančią licenciją teikti dantų technines paslaugas smulkiose, vidutinėse ir didelėse dantų protezavimo laboratorijose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Dantų protezų bei ortodontinių aparatų gaminimo technologijų parinkimas (LTKS VI)	1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.	Žinios: medžiagotyra, žmogaus anatomijos pagrindai, profesinė aplinka, profesinė kalba ir žmogaus sauga, bendravimo psichologija, informacinės technologijos, užsienio kalba.
	1.2. Parinkti medžiagas dantų protezui ar ortodontiniam burnos, veido ir žandikaulių aparatui gaminti.	Medžiagos, skirtos gaminti išimamus dantų protezus: alginatinės ir silikoninės atspaudinės masės, gipsas, izoliacinės medžiagos, dubliavimo medžiagos, vaškas, polimerai, termoplastinės medžiagos, dirbtiniai dantys, viela kabliukams, poliravimo masės. Medžiagos, skirtos gaminti fiksuotus dantų protezus: alginatinės ir silikoninės atspaudinės masės, gipsas, išardomų modelių reikmenys, izoliacinės medžiagos, vaškas, metalai, liejinio pakavimo

		<p>masės, polimerai, keramika, kompozitai, poliravimo masės.</p> <p>Medžiagos, skirtos gaminti ortodontinius, burnos ir veido žandikaulių aparatus: alginatinės ir silikininės atspaudinės masės, gipsas, izoliacinės medžiagos, vaškas, polimerai, dirbtiniai dantų vainikėliai, sraigčiai, žiedai, ligatūros, poliravimo masės.</p> <p>Atspaudinių masių, gipso, vaškų ir vaškinių gamyklinių kompozicijų, abrazyvinių medžiagų, plastmasių, dirbtinių dantų, metalų, apdailinių medžiagų fizinės, cheminės ir technologinės savybės.</p> <p>Dantų protezų ir ortodontinių aparatų iš metalų lydinių, plastmasių, keramikos kompozitinių medžiagų gaminimo technologijos.</p> <p>Kompiuterinė skenavimo ir frezavimo technologija (CAD/CAM). Protezavimo ant implantų technika.</p>
	<p>1.3. Parinkti įrangą, įrankius bei prietaisus dantų protezui ar ortodontiniam burnos, veido ir žandikaulių aparatui gaminti.</p>	<p>Įranga, prietaisai (dantų techniko stalias su trauka ir apšvietimu, šlifavimo mikrovariklis, litavimo aparatas, poliravimo aparatas, liejimo aparatas, kaitinimo krosnis, keramikos degimo aparatas, polimerizatorius, vaško plovimo aparatas, trimeris, smėliasrautė) ir įrankiai (peiliukai, frezos, diskai, polyriniai, šepečiai) skirti išimamiems, fiksuotiems dantų protezams bei ortodontiniams aparatams, burnos, veido ir žandikaulių aparatams gaminti.</p> <p>Saugumo technikos reikalavimai dirbant su prietaisais ir įrankiais. Asmeninių apsaugos priemonių įvertinimas ir pasirinkimas. Lietuvos higienos norma HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“. Dezinfekcija ir sterilizacija.</p>
<p>2. Dantų protezų bei ortodontinių aparatų gamyba (LTKS VI)</p>	<p>2.1. Modeliuoti / konstruoti dantų protezą.</p>	<p>Dantų protezų rūšys: išimami protezai, fiksuojamieji protezai, ortodontiniai aparatai.</p> <p>Pagrindiniai nurodymai, kaip atkurti dantų eiles.</p>

		<p>Aparatai žandikaulio judesiams atkurti.</p> <p>Dantų bei žandikaulių sistemos pakitimai ir ortopedija.</p> <p>Žmogaus amžiaus ir lyties ypatybės, veido ir burnos srities bei gretimų sričių organų patologija, funkcijos sutrikimai, odontologinių ligų etiologija, patogenezė.</p> <p>Kramtomojo aparato biomechanika: dantų eilės ir jų santykiai (CO), artikuliacija ir okliuzija, apatinio žandikaulio judėjimas, kramtymo jėga ir kramtymo spaudimas.</p>
	<p>2.2. Gaminti dantų protezus bei ortodontinius burnos, veido ir žandikaulių aparatus.</p>	<p>Išimami, fiksuoti dantų protezai bei ortodontiniai aparatai, burnos, veido ir žandikaulių aparatai, jų gaminimo technologijos: įklotai, užklotai, kultiniai įklotai, laminatai, plastmasiniai vainikėliai, lieti iš metalo vainikėliai, lieti vainikėliai su tarpine dalimi (tiltinės konstrukcijos), metalo keramikos protezai, metalo plastikos protezai, bemetalės keramikos protezai, išimami dantų protezai bedančiams žandikauliams, išimami dantų protezai esant daliniams defektams, išimami lanko atraminiai dantų protezai, išimami bei fiksuojamieji ortodontiniai aparatai, burnos, veido ir žandikaulių aparatai.</p> <p>Dantų lankų forma, dantų išsidėstymas, jų estetika.</p> <p>Įranga, prietaisai: dantų techniko stalas su trauka ir apšvietimu, šlifavimo mikrovariklis, litavimo aparatas, poliravimo aparatas, liejimo aparatas, kaitinimo krosnis, keramikos degimo aparatas, polimerizatorius, vaško plovimo aparatas, trimeris, smėliasrautė ir kt.</p> <p>Įrankiai: peiliukai, frezos, diskai, polyriniai, šepečiai ir kt.</p>
	<p>2.3. Taisyti dantų protezus ir ortodontinius aparatus.</p>	<p>Išimamų ir fiksuotų protezų bei ortodontinių, burnos, veido ir žandikaulių aparatų gamybos metu padarytos klaidos.</p> <p>Trūkumų šalinimo technologijos (šalto, karšto polimerizavimo, presavimo, litavimo ir kt.).</p>

<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis burnos priežiūros studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Specialieji reikalavimai: turėti licenciją ir ją pratęsti kas penkerius metus, rinkti valandų skaičių, praleistą įvairiuose tobulinimosi kursuose. Dantų techniko veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 46:2005 „Dantų technikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma).</i>	Netaikoma.

4. Kvalifikacijos pavadinimas: ortopedas technologas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: ortopedinių gaminių pacientams gaminimas ir pritaikymas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: CAD/CAM (skenavimo / frezavimo) kompiuterinė programa, kaitinimo krosnys, kaitinimo vonelės, oro kompresoriai, šlifavimo, frezavimo, vakuumo įrenginiai, ortezai, protezai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: ortopedas technologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, gebėjimas organizuoti, spręsti problemas, konstruktyviai mąstyti, komunikabilumas, gebėjimas korektiškai bendrauti, gebėjimas planuoti laiką. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose antrinio lygio sveikatos priežiūros paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Ortopedijos technikos priemonių parinkimas pacientui (LTKS VI)	1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.	Žinios: fizika (techniniai, dinaminiai sprendimai), žmogaus anatomija, atramos, judėjimo sistema, patologijos: ligos, deformacijos.

		<p>Kinematika; kinetika; sąnarių biomechanika.</p> <p>Chemijos pagrindai, mokslinių tyrimų ir inovacijų pagrindai, medicinos atliekų pakartotinis panaudojimas, nanotechnologijos medicinoje, užsienio kalba.</p>
	<p>1.2. Parinkti ortopedijos technikos priemonės.</p>	<p>Gydytojo siuntimo procedūra (medicininė terminologija, atramos judamojo aparato anatomija, judesio biomechanika, Tarptautinė statistinė ligų ir sveikatos problemų klasifikacija).</p> <p>Reabilitacinio proceso eiga, uždaviniai.</p> <p>Asmens poreikių ir galimybių pagal gydytojo arba reabilitacijos specialisto nurodymus įvertinimas, tikslinimas pagal paciento antropometrinius duomenis.</p> <p>Gaminių parinkimą lemiantys parametrai: fiziologiniai, biomechaniniai, mechaniniai.</p> <p>Ortopedijos technikos gaminiai: ortezai (langetės, įtvarai, ortopediniai aparatai), protezai (viršutinių ir apatinių galūnių), stuburo įtvarai (fiksuojamieji, koreguojamieji), ortopedinės avalynės kurpaliai (vaikams ir suaugusiems), avalynės įdėklai.</p> <p>Pacientų informavimas. Pacientų dokumentų (asmens sveikatos kortelės, užsakymo, medžiagų nurašymo lapai) pildymas.</p>
	<p>1.3. Parinkti medžiagas ir įrangą ortopedijos technikos priemonėms gaminti.</p>	<p>Gaminių rūšiavimas pagal gamybos technologiją, panaudojimą, funkcijas, medžiagas, standumą, lokalizaciją, konstrukciją.</p> <p>Įrenginių ir įrangos parinkimas: kaitinimo krosnys, kaitinimo vonelės, oro kompresoriai, šlifavimo įrenginiai, frezavimo įrenginiai, vakuumo įrenginiai, smulkūs elektriniai įrankiai.</p> <p>Įrenginių ir įrangos naudojimas ir priežiūra.</p> <p>Kojos protezo ėmiklio gamybos technologija; protezų surinkimas; ortezų gamybos technologija; įdėklų į avalynę gamybos technologija;</p>

		<p>ortopedinės avalynės gamybos technologija.</p> <p>Medžiagos: termoplastinės medžiagos, gipsas, neoprenas, tekstilė, kamštinė medžiaga, oda, kailis ir kt.</p>
2. Ortopedijos technikos priemonių projektavimas (LTKS VI)	2.1. Projektuoti ortopedijos technikos priemonių konstrukcijas, komplektuojamąsias detales, surinkimo būdus.	<p>Ortopedijos technikos priemonės: ortezai, protezai, avalynė.</p> <p>Ortopedijos technikos priemonių konstrukcija, komplektuojamosios detalės, jų surinkimas.</p> <p>CAD/CAM (skenavimo / frezavimo) kompiuterinė programa.</p> <p>Medžiagų (termoplastinės medžiagos, gipsas, neoprenas, tekstilė, kamštinė medžiaga, oda, kailis ir kt.) bei protezų detalių savybės.</p>
	2.2. Braižyti ortopedijos technikos priemonių maketus.	<p>Informacinės technologijos (automatizuota kompiuterinė programa).</p> <p>Ortopedijos technikos priemonių surinkimo, technologinio, bendrojo vaizdo specialiosios braižybos, maketavimo reikalavimai.</p>
3. Ortopedijos technikos priemonių gamyba ir priežiūra (LTKS VI)	3.1. Gaminti ortopedijos technikos priemones.	<p>Techninių dokumentų parengimo teoriniai pagrindai.</p> <p>Darbo vietos įkūrimo reikalavimai.</p> <p>Darbo saugos reikalavimai.</p> <p>Ortopedijos technikos priemonių gamybos technologiniai būdai: atspaudo – modelio – ortopedinės priemonės technologija, matavimo – braižymo – ortopedinės priemonės technologija, kompiuterinio skenavimo, frezavimo ortopedinės priemonės technologijos.</p> <p>Ortezų gaminimo rankinio ir mechaninio pobūdžio technologinės operacijos: kūno dalių atspaudų ir modelių gaminimas, gaminių formavimas.</p> <p>Individualių pėdos išpaudų formavimas, individualių avalynės įdėklų maketavimas ir išdrožimas; individualių pėdų matmenų nuėmimas, kurpalio ruošimas pagal kurį gaminama individuali ortopedinė avalynė.</p> <p>Protezų gaminimo rankinio ir mechaninio pobūdžio technologinės operacijos (pagal nugipsuotas kūno</p>

		dalis daromas gipsinis modelis, atitinkantis paciento individualius matmenis, pagal paruoštą modelį iš termoplastinių, cheminių, odinių medžiagų formuojami ortopediniai techniniai gaminiai (kūno protezai).
	3.2. Prižiūrėti ortopedijos technikos priemonės.	<p>Medžiagų (termoplastinės medžiagos, gipsas, neoprenas, tekstilė, kamštinė medžiaga, oda, kailis ir kt.) ir dalių parinkimas ortopedinei technikos priemonei taisyti.</p> <p>Pagrindinės ortopedijos technikos priemonių standartizavimo sąvokos, ISO 9001:2008 standarto reikalavimai. Garantijų gaminiui suteikimas. Gamybos metu pasitaikančių defektų įvertinimas ir šalinimas.</p> <p>Tikrinimo objektai ir kriterijai, ortopedinės priemonės nešiojimo metu atsiradusių defektų įvertinimas ir šalinimas.</p> <p>Defektų šalinimo būdai (pagamintų protezų, ortezų taisymas, dalių keitimas naujomis, gaminio gaminimas iš naujo).</p>
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>		Aukštasis medicinos technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>		Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma).</i>		Netaikoma.

II SKYRIUS

ŽMONIŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

5. Kvalifikacijos pavadinimas: masažuotojas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: masažo procedūrų paslaugos teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: darbo stalas, dezinfekcinės priemonės, vibravimo ir masažavimo instrumentai, aliejai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: masažuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, gebėjimas planuoti laiką, dirbti individualiai ir komandoje, spręsti problemas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės teikti masažo paslaugas individualiai ar dirbdami komandoje.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Kliento fizinės ir emocinės būklės vertinimas (LTKS IV)	<p>1.1. Vertinti kūno anatominę, fiziologinę ir emocinę būklę, atsižvelgiant į kliento amžių, lytį ir patologinius pokyčius.</p> <p>1.2. Atpažinti gyvybei pavojingas būkles, įvertinti ir tinkamai reaguoti.</p> <p>1.3. Bendrauti ir bendradarbiauti su klientais, sveikatos priežiūros ir kitų įstaigų specialistais.</p>	<p>Anatominių, fiziologinių, patologinių kliento kūno ypatumų nustatymas. Odos, infekcinių ir lytiškai plintančių ligų atpažinimas. Asmens psichikos sveikatos būklės įvertinimas.</p> <p>Žmogaus gyvybei ar sveikatai pavojingos būklės. Pirmoji pagalba, esant gyvybei pavojingoms būklėms ir traumų atvejais.</p> <p>Profesinės etikos ir bendravimo psichologiniai aspektai: klientų aptarnavimo kultūra, profesinis dalykinis bendravimas, konfliktų priežastys ir jų sprendimai, neverbalinės kalbos naudojimas ir įvertinimas. Sveikos gyvensenos, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemonių propagavimas.</p>
2. Klasikinio ir segmentinio masažo atlikimas (LTKS IV)	2.1. Sudaryti klasikinio ir segmentinio masažo procedūros veiksmų planą.	<p>Darbo vietos masažui atlikti paruošimas. Priemonės masažui atlikti ir jų parinkimas. Higienos normos, atliekant masažą.</p> <p>Masažuotojo veiksmų plano sudarymo, koregavimo principai ir metodai. Paciento problemų nustatymas ir procedūros tikslų</p>

		formulavimas. Indikacijų ir kontraindikacijų masažo procedūrai įvertinimas.
	2.2. Taikyti klasikinio ir segmentinio masažo būdus.	Pagrindiniai ir pagalbiniai klasikinio masažo būdai. Specialieji segmentinio masažo būdai.
	2.3. Atlikti klasikinį ir segmentinį masažą.	Klasikinio masažo būdų atskiroms kūno dalims pritaikymas. Segmentinio masažo būdų, atsižvelgiant į refleksogenines zonas, pritaikymas. Masažų atlikimo ypatybės sergantiems vidaus, chirurginėmis, nervų ligomis suaugusiesiems ir vaikams. Klasikinio ir segmentinio masažo poveikio vertinimas ir kliento konsultavimas dėl profilaktinių veikslių po masažo procedūros.
3. Gydomojo masažo atlikimas (LTKS IV)	3.1. Sudaryti gydomojo masažo procedūros veikslių planą.	Darbo vietos masažui atlikti paruošimas. Priemonės masažui atlikti ir jų parinkimas. Higienos normos, atliekant masažą. Gydomojo masažo būdai, masažo procedūrų parinkimas, atsižvelgiant į kliento sveikatos būklę. Masažuotojo veikslių plano sudarymo, koregavimo principai ir metodai. Paciento problemų nustatymas ir procedūros tikslų formulavimas. Indikacijų ir kontraindikacijų masažo procedūrai įvertinimas.
	3.2. Atlikti gydomąjį masažą, esant įvairioms patologijoms.	Masažo pritaikymas, atsižvelgiant į kliento būklę. Masažų atlikimo ypatybės sergantiems vidaus, chirurginėmis, nervų ligomis suaugusiesiems ir vaikams. Gydomojo masažo poveikio vertinimas ir kliento konsultavimas dėl profilaktinių veikslių po masažo procedūros.
4. Sportinio masažo atlikimas (LTKS IV)	4.1. Sudaryti sportinio masažo procedūros veikslių planą.	Darbo vietos masažui atlikti paruošimas. Priemonės masažui atlikti ir jų parinkimas. Higienos normos, atliekant masažą. Sportinio masažo rūšys ir būdai. Pagrindiniai reabilitacijos metodai ir principai. Masažo procedūrų parinkimas, atsižvelgiant į kliento būklę.

		Masažuotojo veiksmų plano sudarymo, koregavimo principai ir metodai. Paciento problemų nustatymas ir procedūros tikslų formulavimas. Indikacijų ir kontraindikacijų masažo procedūrai įvertinimas.
	4.2. Atlikti sportinį masažą.	Sportinio masažo pritaikymas, atsižvelgiant į kliento būklę ir sporto šaką. Sportinio masažo poveikio vertinimas ir kliento konsultavimas dėl profilaktinių veiksmų po masažo procedūros.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Specialieji reikalavimai: atestacija pagal privalomojo Pirmosios medicinos pagalbos mokymo programą. Masažuotojo profesijos kvalifikacinius reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Masažuotojo profesijos kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

6. Kvalifikacijos pavadinimas: slaugytojo padėjėjas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: pagalba slaugos specialistui suteikti kvalifikuotas slaugos paslaugas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kateteriai, drenai, zondai, šlapimo rinktuvai, urostatiniai maišeliai, dezinfekavimo, sterilizavimo priemonės, tirpalai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: slaugytojo padėjėjas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos,</p>
------------------------------------	---

	darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: tvarkingumas, atsakingumas, fizinis ištvermingumas, gebėjimas greitai orientuotis, mokytis, gebėjimas dirbti komandoje, bendravimas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti valstybinėse ir privačiose gydymo įstaigose, socialinės globos įstaigose, GMP stotyse ir skyriuose, ligoninių ir pacientų priėmimo skyriuose, policijos komisariato areštinėse, laisvės atėmimo vietų sveikatos priežiūros įstaigose, kariuomenėje, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos padaliniuose, laivuose, civilinėje aviacijoje, sporto klubuose, pasienio apsaugos tarnyboje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Higieninių paciento reikmių tenkinimas (LTKS IV)	1.1. Užtikrinti paciento asmens higieną.	Ekstremalios organizmo būklės: toksinis šokas, anafilaksija, asfiksija, perkaitimas, nušalimas, apsinuodijimas anglies monoksidu ir kt. Asmens higienos žinios. Pagrindiniai fiziologiniai, psichologiniai ir socialiniai paciento poreikiai.
	1.2. Padėti maitinti pacientą.	Pacientų maitinimo būdai: aktyvusis, pasyvusis ir dirbtinis. Pagalba pacientui (kūno padėtis, higiena).
	1.3. Prižiūrėti paciento viso kūno švarą.	Paciento asmens higienos reikalavimai, vykdymas (prausimas, maudymas (lovoje, duše), odos ir kt. organų priežiūra ir kt.). Žmogaus anatomija ir fiziologijos, patologijos, higienos, farmakologijos pagrindų žinios (organizmo sandara; pagrindiniai organai; organų sistemos, sutrikimai; maisto fiziologija; virškinimo sutrikimai; asmens higiena).
2. Rūpinimasis pacientais ir jų artimaisiais (LTKS IV)	2.1. Supažindinti pacientą su laikina gyvenamąja aplinka asmens sveikatos priežiūros įstaigoje.	Bendravimas su pacientu. Globa ir patarimai priimant pacientą: informavimas, kaip naudotis funkcinė lova, radijo tašku, iškvietimo lemputėmis ir kt. Paciento lovos klojimo, patalynės keitimo instrukcijos. Lovos reguliavimas. Paciento rūbų keitimo instrukcijos.

		Techniniai darbai: pacientų lovų reguliavimo taisyklės ir kt. instrukcijos.
	2.2. Rūpintis mirštančiais pacientais bei jų artimaisiais.	Mirštančių pacientų slaugos veiksmi: bendras paciento stebėjimas, fiziologinių poreikių tenkinimas, rūpinimasis mirštančiojo artimaisiais, mirusiojo sutvarkymas. Procedūros atlikimo eiga. Paciento daiktų perdavimas artimiesiems. Mirštančių pacientų slaugos veiksmi: žinios apie mirtį, jos etapus, mirties fakto nustatymas, pomirtiniai lavoniniai reiškiniai. Religinė pagalba mirštantiesiems. Humanistinis bendravimas (empatija, artimųjų palaikymas) ir dvasinė pagalba mirštančiųjų artimiesiems.
	2.3. Padėti slaugos specialistui paruošti ir atlikti pacientui reabilitacines procedūras.	Techninė pagalba ruošiant ir atliekant reabilitacines procedūras. Etikos principai: pagarba paciento vertybėms, papročiams bei dvasiniams įsitikinimams, informacijos konfidencialumas, sąžiningumas. Reabilitacinės procedūros.
	2.4. Teikti techninę pagalbą atliekant procedūras ir slaugant pacientą.	Medicinos pagalbos priemonės (šlapimo pūslės kateteriai, šlapimo rinktuvai, uridomai, urostatiniai maišeliai, pakišamieji indai ir kt.). Priemonių pasiruošimas, paciento paruošimas, paciento informavimas apie procedūrą, procedūros atlikimas vadovaujant slaugos specialistui. Paciento laisvalaikis. Bendravimas su pacientu vadovaujantis pagrindinėmis slaugos nuostatomis. Slaugos procedūros.
3. Pacientų išskyrų ir sekretų tvarkymas (LTKS IV)	3.1. Surinkti paprastus ėminius tyrimams, pakuoti ir gabenti juos į laboratoriją slaugos specialistui prižiūrint.	Paprasti ėminiai tyrimams (išmatų, šlapimo, skreplių, skrandžio ir kt.). Priemonių pasiruošimas, paciento paruošimas, paciento informavimas apie procedūrą, procedūros atlikimas vadovaujant slaugos specialistui. Slaugos veiksmi vėmiant, viduriuojant, nelaikant šlapimo ir kt.

		<p>Pacientai, turintys tuštinimosi ir šlapinimosi problemų (basono ir indo šlapinimuisi padavimas, basono paėmimas ir paciento tarpvietės apiplovimas po tuštinimosi).</p> <p>Pagalba pacientui tualete ir naudojantis tualetu kėde, kateterio priežiūra ir diurezės stebėjimas.</p> <p>Išmatų, šlapimo, skreplių ir kt. ėminių gabenimo į laboratorijas taisyklės.</p>
	<p>3.2. Prižiūrėti vemiantį, zonduojamą, drenuojamą pacientą, prižiūrėti kateterį ir sekti diurezę, stebėti tuštinimąsi ir šlapinimąsi slaugos specialistui prižiūrėti.</p>	<p>Paciento priežiūra vemiant, jį zonduojant.</p> <p>Kateterių, drenų, zondu rūšys (folio, centrinis venos, dializės) ir priežiūra (infekcijos, krešuliai, persilenkimai, kateterio lūžis ir kt.), diurezės, tuštinimosi, šlapinimosi sekimas (dažnis, anurija, obstipacija) slaugos specialistui prižiūrėti. Šlapimo surinktųjų keitimo taisyklės.</p> <p>Pagalba pacientui naudojantis tualetu.</p>
<p>4. Techninių darbų atlikimas (LTKS IV)</p>	<p>4.1. Gaminti ir naudoti dezinfekcinius tirpalus.</p>	<p>Dezinfekcinių tirpalų rūšys.</p> <p>Medicininės įrangos ir inventoriaus valymas, dezinfekavimas pagal HN47-1:2003 reikalavimus.</p> <p>Dezinfekcijos priemonių naudojimo instrukcijos.</p> <p>Darbų saugos reikalavimai.</p> <p>Dezinfekuojančių tirpalų laikymas (metodai, priemonės, režimai).</p> <p>Slaugos priemonių (basonų, šlapimo indų, termometrų ir kt.) dezinfekcija.</p> <p>Medicininė atliekų dezinfekcija, šalinimas pagal HN66:2000 reikalavimus.</p> <p>HN 39. Medicininė gaminių dezinfekavimas, plovimas iki sterilizacijos, sterilizavimas.</p> <p>Metodai, priemonės, režimai.</p> <p>Aseptikos ir antiseptikos taisyklės: fizinės, cheminės, biologinės, mechaninės priemonės, skirtos mikrobams naikinti žaizdose, patologiniuose dariniuose, kūno ertmėse ir paviršiuje.</p>
	<p>4.2. Stebėti infuzijas, paruošti ir prižiūrėti slaugos priemones,</p>	<p>Skysčių infuzijos. Infuziniai tirpalai, stebėsena ir slaugos specialisto informavimas apie eigą (tirpalo</p>

	kurių reikia slaugos veiksmams atlikti.	likutis, paciento subjektyvi savijauta). Slaugos priemonių grupavimas, paruošimas slaugos veiksmams atlikti.
	4.3. Tvarkyti mirusiuosius.	Asistavimas slaugos specialistui atliekant mirusio asmens sutvarkymą.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Slaugytojo padėjėjo funkcijas, pareigas, teises, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 21:2000 „Slaugytojo padėjėjas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

7. Kvalifikacijos pavadinimas: paramedikas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: būtinosios medicinos pagalbos teikimas paramediko kompetencijos ribose.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: medicininiai įrankiai, preparatai, prietaisai, medžiagos, kvėpavimo takų praeinamumo ir palaikymo priemonės, greitosios pagalbos automobilis, įvairių tipų neštuvai, vakuumo ir paprasti imobilizacijos įtvarai, ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje ir lauke, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: paramedikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, fizinis ištvermingumas, gebėjimas mokytis, gebėjimas dirbti komandoje, gebėjimas greitai orientuotis, empatija. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės</p>
------------------------------------	--

	dirbti valstybinėse ir privačiose gydymo įstaigose, GMP stotyse ir skyriuose, ligoninių ir pacientų priėmimo skyriuose, policijos komisariato areštinėse, laisvės atėmimo vietų sveikatos priežiūros įstaigose, kariuomenėje, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos padaliniuose, laivuose, civilinėje aviacijoje, sporto klubuose, pasienio apsaugos tarnyboje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Kompleksinis žmogaus kūno vertinimas ir komunikacija (LTKS IV)	1.1. Vertinti žmogaus kūno anatomiją ir fiziologiją.	Žinios: žmogaus anatomija, fiziologija. Gyvybei pavojingos būklės: sustojus kvėpavimui, netekus sąmonės, sustojus širdžiai, apsinuodijus ir kt. Anatominių, fiziologinių, patologiinių kliento kūno ypatumų nustatymas.
	1.2. Bendrauti ir bendradarbiauti su pacientais bei jų šeimų nariais, sveikatos priežiūros komandos nariais, institucijomis, susijusiomis su asmens sveikata.	Bendravimo psichologija. Nukentėjusiųjų ir jų šeimos narių informavimas. Bendradarbiavimas su pacientu, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais, socialiniais darbuotojais bei kitais specialistais. Psichologinės pagalbos pacientui bei jo šeimos nariams teikimas. Dokumentacijos tvarkymas.
2. Pirmosios pagalbos teikimas (LTKS IV)	2.1. Teikti pirmąją pagalbą.	Nelaimingo atsitikimo įvertinimas. Pagrindinių paciento gyvybės požymių įvertinimas. Pagalbos suteikimo eiliškumo išmanymas. Pirmoji pagalba užspringimo, nudegimo, kraujavimo stabdymo bei raumenų, kaulų ir sąnarių pažeidimo atvejais.
	2.2. Atlikti pradinį nukentėjusiojo gaivinimą.	Gaivinimo metodikos išmanymas. Kvėpavimo takų praeinamumo ir kvėpavimo palaikymo priemonės. Gaivinimo veiksmai naudojant turimą medicinos įrangą: kvėpavimo takų atlaisvinimas, jų praeinamumo palaikymas. Krūtinės ląstos paspaudimai. Defibriliavimas automatinio režimu.
3. Būtiniosios medicinos pagalbos teikimas pagal kompetenciją	3.1. Atpažinti paciento ūmias būkles ir traumas.	Aplinkos ir paciento būklės vertinimo principai. Gyvybiškai svarbios organizmo funkcijos, jų vertinimas. Ūmių ligų ir gyvybei pavojingų būklių etiologija ir būtiniosios medicinos pagalbos

		teikimo principai. Traumų mechanizmai ir požymiai.
	3.2. Teikti pacientui būtinąją medicinos pagalbą ūmių būklių ir traumų atvejais.	Būtiniosios medicinos pagalbos teikimas, esant ūminėms ligoms ir gyvybei pavojingoms būklėms ir trauminiams sužeidimams. Vaikų ir suaugusių gaivinimas.
4. Paciento transportavimas	4.1. Paruošti pacientą transportuoti.	Paciento transportavimo būdai. Tinkamų pacientų transportavimo būdų ir priemonių pasirinkimas. Paciento paruošimas transportuoti.
	4.2. Transportuoti pacientą.	Greitosios medicinos pagalbos / evakuacijos transporto priemonių komplektacija. Medicinos įranga transporto priemonėje. Nukentėjusiojo įkėlimas ir iškėlimas iš transporto priemonės. Paciento pernešimas iš įvykio vietos į transporto priemonę ir iš jos į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, priimančią ligonį. Pacientų transportavimas: manualiniu būdu (rankomis) vienam ir komandoje, įvairiais būdais ir neštuvais, greitosios medicinos pagalbos / evakuacijos transporto priemone. Paciento priežiūra transportuojant.
5. Prevencinių medicinos priemonių taikymas	5.1. Išmanyti prevencinės medicinos priemones.	Prevencinių medicinos priemonių rūšys ir jų taikymas. Sveikos gyvensenos principų taikymas.
	5.2. Taikyti prevencinės medicinos priemones.	Užkrečiamų ligų ir jų prevencijos principų išmanymas. Prevencinių medicinos priemonių taikymas užkrečiamų ligų atvejais.
6. Medicinos pagalbos teikimas ekstremalių situacijų metu	6.1. Pasiruošti veikti ekstremalių situacijų metu.	Ekstremalių situacijų klasifikacija. Pasirengimo etapai ekstremalioms situacijoms. Ekstremalių situacijų valdymo principai. Veiksmai ekstremalių situacijų metu pagal paramediko kompetenciją.
	6.2. Teikti medicinos pagalbą ekstremalių situacijų metu.	Medicinos pagalbos teikimo principai esant ekstremaliai situacijai. Medicinos pagalbos teikimas esant ekstremaliai situacijai.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija,</i>	Vidurinis išsilavinimas.	

<i>profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Paramediko profesinės veiklos sritis, teisės, pareigos, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 135:2005 „Paramedikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

8. Kvalifikacijos pavadinimas: bendrosios praktikos slaugytojas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: bendrosios praktikos slaugos paslaugų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: medicininiai įrankiai, preparatai, prietaisai, medžiagos, priemonės.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus. SAM patvirtintos ligos, trukdančios asmenims teikti slaugos paslaugas.</p> <p>Papildoma informacija: bendrosios praktikos slaugytojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, gebėjimas korektiškai bendrauti, fizinis išvermingumas, gebėjimas greitai reaguoti. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose pirminio lygio sveikatos priežiūros paslaugas (poliklinikos).</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Pacientų slaugos organizavimas ir įgyvendinimas (LTKS VI)	1.1. Nustatyti, analizuoti ir sisteminti įvairių amžiaus grupių žmonių slaugos poreikius.	Žmogaus organizmo anatominiai ir fiziologiniai ypatumai įvairiais amžiaus tarpsniais. Bendros organizmo reakcijos į pažeidimus.

		<p>Patologiniai procesai, vykstantys žmogaus organizme, patologijos proceso eiga.</p> <p>Slaugos teorija, slaugos modeliai, slaugos proceso etapai: slaugos poreikių nustatymas, slaugymo planavimas, slaugos plano įgyvendinimas, slaugymo rezultatų įvertinimas.</p> <p>Fiziologiniai, psichiniai, socialiniai paciento, šeimos, bendruomenės poreikiai, kuriems patenkinti reikia slaugytojo pagalbos.</p> <p>Įvairių amžiaus grupių žmonių (sergančių, neįgalių, mirstančių) slaugos ypatybės.</p>
	1.2. Atpažinti ligų simptomus.	<p>Propedeutika: ligų simptomai, plitimo būdai, komplikacijos.</p> <p>SAM patvirtintos skausmo skalės: vizualinių analogų skausmo, grafinė, funkcinė, verbalinė, žodinė aprašomoji skalės.</p>
	1.3. Sudaryti individualų slaugos planą, jį koreguoti.	<p>Individualus slaugos planas: paciento poreikių ir prioritetų nustatymas, norimų slaugos rezultatų ir veiksmų nustatymas, slaugos plano aptarimas su pacientu.</p>
	1.4. Įvertinti slaugos veiksmų indikacijas ir kontraindikacijas.	<p>Paciento higienos būklė.</p> <p>Odos ir jos priedų higieninė priežiūra: akys, ausys, nosies landų valymas.</p> <p>Pakšamųjų indų parinkimas ir naudojimas.</p> <p>Sauskelnių naudojimas ir keitimas, šlapinimosi reflekso skatinimas, šlapimo pūslės kateteris; paciento diurezės stebėjimas, vertinimas ir dokumentavimas.</p> <p>Maisto skirstymo ir jo pateikimo pacientui organizavimas; paciento maitinimas; paciento skysčių balanso stebėjimas ir vertinimas.</p> <p>Naujagimio maitinimas, parenterinio maitinimo tirpalo paruošimas; paciento maitinimas per zondą, stomą; enterinio maitinimo zondo priežiūra.</p> <p>Dirbtinių kūno angų priežiūra, tracheostominio vamzdelio priežiūra, kietų ir (ar) skystų vaistų dalinimas ir sugirdymas pacientams,</p>

		jų poveikio stebėseną, šalutinės organizmo reakcijos. Vaistų suvartojimo dokumentavimas. Pagalbos suteikimas vemiančiam pacientui. Pagalba sunkiai vaikstantiems pacientams.
	1.5. Vertinti slaugos rezultatus, pildyti ir tvarkyti slaugos dokumentaciją, dirbti įdiegtomis kompiuterinėmis programomis.	Slaugos proceso ir rezultatų vertinimas pagal numatytus priežiūros rezultatus, proceso etapų analizė. Sveikatos apsaugos ministerijos ir gydymo įstaigos nustatytos dokumentacijos pildymas.
	1.6. Vykdyti hospitalinių infekcijų prevenciją, jų registraciją.	Higienos normos: HN47 – Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai. Įstaigos darbo procedūrų aprašai.
	1.7. Tvarkyti medicines atliekas.	HN66 - Medicininių atliekų tvarkymo reikalavimai. Įstaigos darbo procedūrų aprašai.
	1.8. Organizuoti mirusiojo kūno sutvarkymą.	Žmonių palaikų vežimas, laikymas, šarvojimas. Bendrieji higienos reikalavimai.
2. Pacientų mokymas tausoti sveikatą ir rūpintis ja (LTKS VI)	2.1. Suteikti reikiamą informaciją pacientui ir jo artimiesiems, išleidžiant pacientą į namus ar kitą sveikatos priežiūros įstaigą.	Sveikatos mokymas. Sveikos gyvensenos ugdymas, prevencinės sveikatos priežiūros programos, sveikatos stiprinimo principai, ligų profilaktika. Dažniausiai pasitaikančių organizmo sistemų ligų simptomai, plitimo būdai ir galimos komplikacijos. Imunoprofilaktikos įtaka sveikatai.
	2.2. Mokyti pacientą ir jo artimuosius.	Žinių apie sveikatos ugdymą suteikimas pacientui ir jo artimiesiems. Bendravimo psichologija, paciento gebėjimo bendrauti įvertinimas.
3. Slaugos praktikos plėtotė (LTKS VI)	3.1. Vykdyti mokslinius taikomojus slaugos tyrimus, vykdyti slaugos mokslo ir praktikos sklaidą.	Moksliniai tyrimai slaugos praktikoje. Slaugos etikos kodeksas: gerbti žmogaus laisvę ir orumą, pacientų teisės, užtikrinti asmeninės informacijos konfidencialumą.
	3.2. Dirbti asmens sveikatos priežiūros specialistų komandoje.	Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas.

4. Paciento tyrimas ir gydomųjų procedūrų atlikimas (LTKS VI)	4.1. Paruošti slaugytojo darbo vietą pagal aseptikos ir antiseptikos reikalavimus, komplektuoti slaugos priemones.	Įstaigos patvirtintas higienos planas, higienos norma 47 – Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai, įstaigos darbo procedūrų aprašai. Paciento saugaus kilnojimo standartas, Europos saugos ir sveikatos darbe rekomendacijos. Laboratorinių tyrimų paėmimo ir gabenimo taisyklės, įstaigos darbo procedūrų tvarkos aprašai. Slaugos priemonės.
	4.2. Dirbti su medicinos prietaisais ir juos prižiūrėti.	Įrangos veikimo principai, SAM ministro įsakymas dėl medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos, įrangos priežiūros dokumentacija.
	4.3. Paruošti tirpalus, skirtus valyti ir dezinfekuoti.	Dezinfekciniai tirpalai, higienos norma 47 – Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai, įstaigos darbo procedūrų aprašai.
	4.4. Ruošti, pakuoti medicinos prietaisus sterilizuoti, juos sandėliuoti.	Higienos norma 47 – Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai, įstaigos darbo procedūrų aprašai.
	4.5. Atlikti gydytojo paskirtas procedūras (intervencijas).	Paciento paruošimas diagnostiniams tyrimams, supažindinimas su tyrimo eiga ir galimomis komplikacijomis. Paciento sveikatos būklės stebėjimas diagnostinių tyrimų metu. Kraujo ėminiai diagnostiniams tyrimams iš piršto, venos; gliukozės kiekio kraujyje matavimas. Šlapimo, išmatų, skreplių, skrandžio turinio mėginiai diagnostiniam tyrimui; biologinės medžiagos mėginių diagnostiniam tyrimui paėmimas, paruošimas ir išsiuntimas. Pasiruošimas punkcijai, punktato mėginių diagnostiniam tyrimui išsiuntimas; biopsinės medžiagos mėginių paruošimas ir išsiuntimas diagnostiniam tyrimui. Makšties plovimas, makšties instiliacijų atlikimas. Savarankiškas kūno temperatūros matavimas, vertinimas ir registracija; kraujo spaudimo, pulso, kvėpavimo dažnio matavimas, gyvybinės plaučių talpos matavimas. EKG užrašymas;

		<p>pasiruošimas defibriliacijai ir asistavimas procedūros metu. Viršutinių kvėpavimo takų praeinamumo orofaringiniu ar nazofaringiniu vamzdeliu atkūrimas; kvėpavimo takų sekreto išsiurbimas; deguonies terapijos taikymas.</p> <p>Šlapimo pūslės kateterizavimas minkštu kateteriu; šlapimo pūslės plovimas, instiliacija minkštu kateteriu. Injekcijos: į odą, poodį, raumenis, veną; citostatikų dozių infuzijoms paruošimas; antibiotikai injekcijoms / infuzijoms; lašelinė infuzija, tirpalų keitimas. Kraujo ir jo komponentų transfuzijos paruošimas ir atlikimas; periferinės venos kateterio įkišimas; periferinių ir centrinių kraujagyslių kateterių priežiūra; darbas su švirkštinėmis pompomis ir lašų dozatoriais. Skrandžio sąmoningam pacientui zondavimas ir plovimas. Paciento klizmavimas; dujų vamzdelio įkišimas ir jo priežiūra. Vaginalinių, rektalinių žvakučių dėjimas; lašų lašinimas: į akis, nosį, ausis; tepalų tepimas. Regėjimo aštrumo nustatymas; regėjimo refrakcija; periferinio matymo įvertinimas; akispūdžio matavimas. Klausos tikrinimas: šnabždesiu, kalba ir garsia kalba; antropometrinių matavimų atlikimas. Kompresų ir pavilgų uždėjimas. Gydomųjų vonelių paruošimas ir uždėjimas; šilumos ar šalčio aplikacijų uždėjimas.</p> <p>Žaizdų tvarstymas ir priežiūra, žaizdos siūlų išėmimas, drenų priežiūra; imobilizacinių įtvarų, gipso tvarsčių uždėjimas dalyvaujant gydytojui ortopedui. Paciento paruošimas operacijai, kurią atliks traumatologas ar gydytojas chirurgas.</p>
	4.6. Vertinti ir registruoti sąmonės būklę, teikti būtinąją medicinos pagalbą.	Sveikatos apsaugos ministro nustatyta būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarka, vaiko ir suaugusio žmogaus gaivinimo standartai, išorinis širdies

		masažas ir dirbtinis kvėpavimas, išorinio kraujavimo stabdymas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Pagalbos teikimas ir priežiūros organizavimas pacientams, sergantiems cukriniu diabetu (LTKS VI)	1.1. Įvertinti paciento būklę.	Vertinti pacientų, sergančių cukriniu diabetu (CD), kojų opas pagal Wagner metodiką. Psichosomatiniai pacientų, sergančių CD, slaugos aspektai: lėtinės ligos poveikis pacientui, jo šeimai, motyvacijai ir kt. Medicinos dokumentų, susijusių su pacientų, sergančių CD, slaugos paslaugų teikimu, pildymas. Sveikatos priežiūros komandos veikla: bendradarbiavimas su CD priežiūros komandos nariais – gydytoju endokrinologu, šeimos gydytoju, dietologu, gydytoju angiochirurgu, psichologu ir kitais specialistais.
	1.2. Vykdyti pacientams cukrinio diabeto profilaktiką.	Gydomojo pedikiūro ir diabetinės pėdos priežiūros atlikimas. Pacientų slauga esant ūmioms CD būklėms: hipoglikemija, hiperglikemija, ketonurija. Instrumentų ir medicinos pagalbos priemonių naudojimas. Būtiniosios medicinos pagalbos teikimas, esant hiperglikeminei ar hipoglikeminei būsenai. Pirmosios medicinos pagalbos teikimas ūmių būklių atvejais.
	1.3. Mokyti pacientus, sergančius cukriniu diabetu, valdyti susirgimą.	Pacientų, sergančių CD, mokymo metodai: indukcinis, dedukcinis ir kt. Pacientų, sergančių CD, savikontrolės priemonės. Pacientų mokymo programos. Paciento žinių apie ligą vertinimas. Paciento artimųjų mokymas, konsultavimas. Sergančiųjų CD informavimas apie galimybes naudotis sveikatos tarnybų paslaugomis, medicinos pagalbos priemonėmis ir socialine pagalba.
	1.4. Konsultuoti pacientus, sergančius cukriniu diabetu.	Pacientų, turinčių CD komplikacijų, slauga ir konsultavimas. Fizinio aktyvumo ir sporto įtaka glikemijai. Pacientų, sergančių CD, maitinimasis. Pacientų, sergančių CD, savarankiškumo spręsti diabeto

		valdymo uždavinius skatinimas. 2 tipo CD profilaktika (fizinis aktyvumas, sveikatai žalingi veiksniai ir kt.). Ortopedijos techninės priemonės, skirtos pacientams, sergantiems CD.
2. Bendruomenės slauga (LTKS VI)	2.1. Organizuoti ir teikti slaugos paslaugas pirminės sveikatos priežiūros įstaigose, paciento namuose ir bendruomenėje.	<p>Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, sveikatos draudimo įstatymas, sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro įsakymas Dėl slaugos paslaugų ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir namuose teikimo reikalavimai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas Dėl specializuotos slaugos sričių sąrašo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas Dėl slaugos praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo, Medicinos norma – Bendrosios praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė. Medicinos norma – Bendruomenės slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė.</p> <p>Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtintų laboratorinių specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo reikalavimai, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtinta tvarka dėl gyventojų prisirašymo prie pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtintų pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarka bei pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazinių kainų sąrašo tvirtinimas.</p> <p>Tanatologijos pagrindai (mirštančių pacientų slauga).</p>

	<p>Lietuvos Respublikos sveikatos ministro įsakymas Dėl slaugos paslaugų ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir namuose teikimo reikalavimų. Lytiškumo ugdymas: vyro, moters lyties fiziologija, informacija apie reprodukcinę sveikatą, reprodukcinės sveikatos profilaktiniai tikrinimų programos, lytiškai plintančių ligų prevencija, apsisaugojimo nuo nėštumo būdai. Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl nėštumo nutraukimo operacijos atlikimo tvarkos“, sveikatos ministro įsakymas „Dėl dirbtinio apvaisinimo tvarkos patvirtinimo“, sveikatos ministro įsakymas „Dėl nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos priežiūros tvarkos aprašo“, sveikatos ministro įsakymai „Dėl akušerijos paslaugų teikimo“, „Dėl ambulatorinių akušerijos ir ginekologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo reikalavimų“.</p>
2.2. Užtikrinti slaugos tęstinumą bendruomenėje.	<p>Sveikatos ministro patvirtinti slaugos paslaugų ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir namuose teikimo reikalavimai. Medicinos norma – Bendruomenės slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė.</p> <p>Principai: sveikatos prevencija, sveikatos mokymas, profilaktinių sveikatos tikrinimų programos, bendruomenės vaidmens stiprinimas siekiant stiprinti jų narių sveikatą, sveikatą palaikančios aplinkos kūrimas, vystymas.</p> <p>Bendruomenės slaugos administravimas, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtintas slaugos ir socialinių paslaugų bendro teikimo tvarkos aprašas.</p> <p>Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtinti slaugos paslaugų ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir namuose teikimo reikalavimai, Lietuvos</p>

		<p>Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas Dėl specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijų sąrašo, tvarkos aprašo ir pažymų formų patvirtinimo.</p> <p>Socialinės pagalbos būdai ir galimybės: informacija apie galimą finansinę paramą, socialines paslaugas, bendruomeninę socialinę pagalbą, informacija apie institucinės globos galimybes, dokumentų tvarkymas, jei sergančio asmens globa namuose sudėtinga. Psichologinė pagalba šeimai.</p>
	2.3. Dalyvauti vykdant profilaktines sveikatos programas.	<p>Nacionalinė imunoprofilaktikos programa, žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtintos programos: atrankinės patikros dėl gimdos kaklelio patologijos, priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo, dėl storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos. Profilaktinės sveikatos tikrinimo programos, žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas.</p>
	2.4. Atlikti sveikatos patikrinimą, profilaktinius skiepėjimus.	<p>Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtinti įsakymai Dėl licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo, Dėl Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepėjimų kalendoriaus, medicinos norma – Bendruomenės slaugytojas. Profilaktinis skiepėjimas (plano sudarymas). Kasmetiniai moksleivių sveikatos patikrinimai, vaikų ir suaugusiųjų profilaktiniai skiepėjimai.</p> <p>Pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančio gydytojo nurodymai.</p>

	2.5. Atpažinti ir įvertinti nepageidaujamas paciento organizmo reakcijas į paskirtą gydymą.	Nepageidaujamos paciento organizmo reakcijos į paskirtą gydymą: objektyvi ir subjektyvi paciento stebėseną ir vertinimas organizmo reakcijų, komplikacijų, duomenų registravimas, gydytojo informavimas. Medicinos norma – Bendruomenės slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė.
	2.6. Planuoti ir analizuoti savo profesinę veiklą, bendradarbiauti su kitais specialistais.	Profesinės veiklos planavimas (pranešimų rengimas ir ataskaitos). Bendruomenės slaugytojo kompetencija, įstaigos darbo aprašai. Bendradarbiavimas: tarpprofesinis įvairių specialistų bendradarbiavimas siekiant kokybiškos paciento priežiūros. Bendruomenės slaugytojo kompetencija, psichologija. Slaugos etikos kodeksas: gerbti žmogaus laisvę ir orumą, pacientų teises, užtikrinti asmeninės informacijos konfidencialumą. Europos Sąjungos sveikatos priežiūros direktyvos, Valstybinės ligonių kasos prie sveikatos ministerijos direktoriaus įsakymas dėl Europos sveikatos draudimo kortelės išdavimo, keitimo ir naikinimo taisyklių.
	2.7. Numatyti slaugos paslaugų eigą.	Slaugos paslaugos: prioritetai, slaugos paslaugų poreikis, efektyvaus poveikio priemonės ir veiksniai, būtinoji medicinos pagalba, pacientų amžius. Slaugos paslaugų eigos stebėsenos ir vertinimo strategijos planavimas.
	2.8. Nustatyti ir vertinti pacientų slaugos poreikius.	Amžiaus grupių slaugos bendruomenėje ypatumai: naujagimių, kūdikių ir vaikų, paauglių suaugusiųjų, pagyvenusių, senų žmonių slauga, neonatologija, vaikų ligos ir slauga, geriatrija, gerontologija. Bendruomenės slaugos poreikiai: individualus paciento, jo šeimos narių, bendruomenės grupės slaugos planas, įtraukti į slaugos procesą pacientą ir (ar) jo artimuosius.

	<p>Paslaugos: specialiųjų poreikių turintiems, lėtinėmis ligomis sergantiems asmenims, vaikų profilaktinių skiepimų patvirtintas kalendorius, profilaktiniai sveikatos tikrinimai.</p> <p>Efektyvumo rezultatų vertinimas: pacientų paslaugų kokybės apklausos vertinimas, paslaugų kokybės gerinimo priemonės, bendruomenės slaugos dokumentai, slaugos planas.</p>
2.9. Veikti ekstremalių situacijų bendruomenėje metu.	<p>Ekstremalios situacijos: avarijos ir katastrofos naftotiekiuose, dujotiekiuose, karo veiksmai.</p> <p>Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymai: sveikatos priežiūros paslaugų laikinojo teikimo švietimo ir kitose įstaigose krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašas; nukentėjusiųjų (pacientų) rūšiavimo įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašai; Dėl sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų, vykdančių savo funkcijas cheminio užteršimo atvejais, rekomenduojamų asmeninių apsaugos priemonių ir naudojimosi jomis taisyklės; gaivinimo standartų patvirtinimas; sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkiniai.</p> <p>Paliatyviosios pagalbos teikimo principai: paliatyviosios pagalbos pasiekiamumas, paliatyviojo paciento simptomų kontrolė; psichologinė, dvasinė ir emocinė parama; parama šeimai; parama netekties atveju.</p> <p>Ekstremalių situacijų valdymo principai: numatyti sveikatos įstaigos darbuotojų veiksmai ir atsakomybė, civilinės saugos taisyklės, evakuacijos sistema.</p> <p>Infekcinių ir neinfekcinių ligų valdymo principai: SAM ministro įsakymai dėl pandeminės ir</p>

	<p>prepandeminės gripo vakcinės laikymo, paskirstymo, transportavimo, skiepijimo organizavimo, skiepijimo stebėsenos tvarkos aprašas, dėl gyventojų grupių, kurios prioriteto tvarka skiepijamos valstybės biudžeto lėšomis, pandemio gripo vakcinės išigijimo nustatymas. ASPI infekcinių ir neinfekcinių ligų registravimo dokumentai, pranešimai, nustatyta tvarka teritoriniam visuomenės sveikatos centrai apie išaiškintą arba įtariamą ūminę apskaitomąją užkrečiamąją ligą, apsinuodijimą maistu bei profesinį apsinuodijimą; pranešimai policijai nustatyta tvarka.</p>
<p>2.10. Organizuoti sveikatos mokymą, konsultuoti pacientus.</p>	<p>Mokymo ir mokymosi metodai: šeimos ir bendruomenės, individualūs ir grupiniai. Sveikatos mokymų organizavimas. Įvairaus amžiaus pacientų, jų šeimos narių ir bendruomenės mokymas sveikatos stiprinimo, palaikymo, išsaugojimo, lėtinių ligų profilaktikos ir valdymo klausimais. Profilaktinių sveikatos tikrinimų programos. Sveikos gyvensenos ugdymo pagrindai. Informacijos sklaida.</p> <p>Sveikos gyvensenos pagrindai: maitinimosi, asmens higienos, fizinio aktyvumo svarba įvairaus amžiaus asmenų sveikatai, dienos režimas, psichoemocinė sveikata.</p> <p>Motyvacijos principai: sveikatos samprata, kritinis mąstymo ugdymas, atsakomybė už savo sveikatą.</p> <p>Naujagimio ir motinos natūralus maitinimas: motinos ir naujagimio sveikatos vertinimo rodikliai, natūralaus maitinimo privalumai, kontraindikacijos natūraliam naujagimio maitinimui, motinos krūtų priežiūra naujagimio maitinimo metu, naujagimio pakankamos mitybos požymių vertinimas, galimi sunkumai natūralaus maitinimo metu.</p>

	2.11. Analizuoti ir vertinti bendruomenės sveikatos rodiklius.	Sveikatos statistika, bendruomenės sveikatos duomenys: suvedimas, analizė ir vertinimas, pasiūlymų teikimas. Lietuvos Respublikos sveikatos ministro įsakymas dėl Privalomų registruoti nepageidaujamų įvykių sąrašo ir jų registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo.
3. Anestezija ir intensyvioji slauga (LTKS VI)	3.1. Nustatyti ir vertinti pacientų anesteziologinės ir intensyviosios slaugos problemas.	<p>Įvairaus amžiaus pacientų slaugos problemos: paciento sveikatos būklės vertinimo kriterijai, duomenų rinkimas, objektyvūs ir subjektyvūs duomenys.</p> <p>Terapijų (infuzinė, transfuzinė, antibakterinė) principai: objektyvus (tyrimai, monitoringas) ir subjektyvus (paciento skundai) žmogaus būklės vertinimas; indikacijos, kontraindikacijos.</p> <p>Slaugos poreikių ir pagalbos teikimo galimybių vertinimas. Individualus paciento slaugos planas. Teikiamos slaugos rezultatai ir efektyvumas. Slaugos plano koregavimas.</p> <p>Komplikacijos: kvėpavimo sistemos, kardiovaskulinės sistemos, kraujo netekimas, hipotenzija ir kitos.</p> <p>Profilaktika: gyvybinių funkcijų stebėjimas, registravimas, priešoperacinis paciento paruošimas, lėtinių ligų valdymas anestezijos metu.</p> <p>Gydymo ir slaugos principai: gyvybinių funkcijų stebėjimas, vertinimas, medikamentų dozavimas gydytojo anesteziologo paskyrimu.</p> <p>Enterinės ir paranterinės mitybos principai: paciento būklė, kai negali savarankiškai maitintis dėl įvairių būklių.</p> <p>Enterinės ir paranterinės mitybos metodai: medicininiai prietaisai, indikacijos kontraindikacijos, komplikacijos (nepageidaujami reiškiniai), energijos ir maisto medžiagų poreikio apskaičiavimo principai (žmogaus amžius, būklė, svoris), metodai; vandens,</p>

		<p>elektrolitų, šarmų ir rūgščių pusiausvyros palaikymo principai; balanso palaikymas ir laboratorinių tyrimų bei paciento būklės įvertinimas.</p> <p>SAM patvirtintos skausmo skalės, bendroji ir specialioji anesteziologija, vaistų farmakokinetika ir farmakodinamika, vaistų skyrimo taisyklės ir vartojimo būdai. Anestezijos rūšis, suderinamumas. Žmogaus audinių, ląstelių ir organų donorystė ir audinių ir (ar) organų persodinimo iš mirusio žmogaus ir gyvo donoro. Katastrofų medicina. Slaugos dokumentų tvarkymo sistema, patvirtinta ASPĮ, paciento būklės slaugos poreikio įvertinimo dokumentavimas, gyvybinių rodiklių dokumentavimas, slaugos plano sudarymas, slaugos problemos ir jų priežastys, priežiūros tikslai ar laukiami rezultatai, planuojami slaugymo veiksmai, jų atlikimo terminai ir priežiūros vertinimas.</p>
	<p>3.2. Slaugyti pacientus, turinčius kritinių organų funkcijų pataloginių sutrikimų.</p>	<p>Kritinių organų funkciniai pataloginiai sutrikimai: kraujotakos, kvėpavimo, virškinamojo trakto, centrinės nervų sistemos, kepenų, inkstų, kraujodaros.</p> <p>Intensyvioji slauga: paciento būklės kontrolė (arterinio kraujo spaudimo, pulso, kvėpavimo, temperatūros, diurezės stebėseną, registravimas). Medicinos prietaisai (monitoriai, infuzomatai, elektrokardiografai, pulsooksimetrai) ir (ar) vaistai (indikacija, kontraindikacija).</p> <p>Specialioji anesteziologija: anestezijos ypatumai neurochirurgijoje, galvos ir kaklo chirurgijoje.</p> <p>Anestezija ne operacinėmis sąlygomis, pediatrinė anesteziologija, ambulatorinė anestezija.</p> <p>Perioperacinės problemos: kvėpavimo sistema. Neįprastos reakcijos į vaistus pooperaciniu laikotarpiu: anafilaksinės ir</p>

		<p>anafilaktoidinės reakcijos, piktybinė hipertermija.</p> <p>Gaivinimo standartai: anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo kompetencija nustatyta sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl specialistų kompetencijos teikiant pirmąją pagalbą“, sveikatos apsaugos ministro nustatyta būtinosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarka, vaiko ir suaugusio žmogaus gaivinimo standartai.</p>
	<p>3.3. Slaugyti ligonius, patyrusius politraumas.</p>	<p>Specialioji anesteziologija: skubioji anestezija. Anesteziologinė pagalba politraumą patyrusiam pacientui.</p> <p>Gaivinimo standartai: anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo kompetencija, slaugytojo kompetencija nustatyta sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl specialistų kompetencijos teikiant pirmąją pagalbą“, sveikatos apsaugos ministro nustatyta būtinosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarka, vaiko ir suaugusio žmogaus gaivinimo standartai.</p>
	<p>3.4. Paruošti įrangą ir priemones bei asistuoti atliekant anesteziologinės ir intensyviosios slaugos procedūras.</p>	<p>Įrangos veikimo principai, sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos įstaigoje“ ir gamintojo patvirtintos valymo rekomendacijos ir dažnumas. Anesteziologijos, reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriuose naudojamų medicinos prietaisų veikimo, naudojimo, valymo ir dezinfekcijos principai. Medicinos prietaisų, skirtų anestezijai atlikti ir pacientų gyvybinėms funkcijoms stebėti, valdymas. Paciento būklės vertinimas ir stebėseną perianesteziniu laikotarpiu. Slauga prieš anesteziją, anestezijos metu, po anestezijos; ūmaus pooperacinio skausmo malšinimas; paliatyviosios pagalbos ir lėtinio skausmo valdymo principai. Planinė nejautra: taikymo specifika įvairaus amžiaus pacientams. Skubioji nejautra.</p>

	<p>Saugios anestezijos ir intensyvosios terapijos būdai: vietinė, bendroji, spinalinė nejautra, epiduralinė nejautra, periferinių nervų ir rezginių blokadų. Paciento būklės monitoringas, stebėjimas ir vertinimas. Gydytojo paskyrimų atlikimas. Anestezijos rūšys: raumenų, rektalinė, veninė, kaukinė (įskaitant laringinę kaukę), intubacinė (endotrachėjinė bei endobronchinė), epidurinė, spinalinė, nervinių rezginių, nervų kamienų, infiltracinė, paviršinė gleivinės anestezija.</p> <p>Įvairių anestezijų derinimas (kaukinė su raumenine, intubacinė ir veninė ir kt.). Vaistų naudojimas anestezijai atlikti (intraveniniai, inhaliuojami, injekciniai). Klinikinė farmakologija (vaistų veikimas ir tarpusavio derinimas). Pasiruošimas ir asistavimas bendrajai anestezijai. Pasiruošimas ir asistavimas regioninei anestezijai.</p> <p>Pooperacinių problemų sprendimas. Anestezija, manipuliacijos, užtikrinančios kvėpavimo takų praeinamumą ir kvėpavimą (spontanišią arba dirbtinį), dirbtinė plaučių ventiliacija, rankinis ir automatinis aparatai; elektrinė širdies defibriliacija bei kardioversija; elektrinė širdies stimuliacija; centrinės venos punkcija ir kateterizacija; arterijos punkcija ir kateterizacija; epidurinės ertmės kateterizacija; perineurinė injekcija ir kateterizacija; krūtinės ląstos punkcija ir enavimas; intraortinė kontrapulsacija; invaziniai hemodinamikos stebėsenos metodai; ekstrakorporinė kraujo apytaka; plazmafereza; plazmosorbcija; hemosorbcija; pakaitiniai inkstų terapijos metodai; pakaitiniai kepenų terapijos metodai; bronchoskopija; matuojant intraabdominalinį spaudimą; matuojant centrinių veninių spaudimą; gastrotonometrija; matuojant intrakraninį spaudimą; atliekant</p>
--	---

		elektroencefalografiją; taikant anestezijos gylio stebėseną, vykdymo metodai; neuroraumeninės jungties stebėsenos metodai; specialiosios priemonės mirusiam pacientui, kurio audinius ir (ar) organus planuojama naudoti transplantacijai.
	3.5. Stebėti kvėpavimo sistemas.	Kvėpavimo nepakankamumas: gydymo principai, stebėsenos ir slaugos ypatumai. Atvirų kvėpavimo takų užtikrinimo priemonės ir metodika. Atsiurbimas. Dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatų sandara ir valdymo principai, ventiliacijos pradmenys. Kvėpavimo kontūrų priežiūra. Anesteziologinė aparatūra: dujų tiekimo ir šalinimo sistemos, anestezijos aparatas, anesteziologiniai DPV aparatai, kvėpavimo sistemos.
	3.6. Atlikti intubuoto paciento burnos priežiūrą.	Atvirų kvėpavimo takų užtikrinimo priemonės ir metodika. Atsiurbimas, ASPĮ patvirtinta burnos higienos darbo procedūra. Intubacinio vamzdelio padėties ir slėgio manžetėje kontrolė. ASPĮ patvirtinta, įstaigoje patvirtinta darbo procedūra.
4. Psichikos sveikatos slauga (LTKS VI)	4.1. Organizuoti psichikos sveikatos slaugos paslaugas.	Darbo organizavimas psichikos sveikatos slaugos namuose. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys psichikos sveikatos priežiūrą. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos ministro patvirtinti slaugos paslaugų ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir namuose teikimo reikalavimai, sveikatos draudimo įstatymas, medicinos norma – bendruomenės slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė. Psichikos sveikatos slaugytojo kompetencija, sveikatos mokymas.
	4.2. Atpažinti pacientą, kuriam būdingas suicidinis elgesys.	Pacientų, kuriems būdingas suicidinis elgesys, atpažinimas: agresyvus, sujaudintas, potencialiai pavojingi, turintys psichikos

		<p>sutrikimų pacientai. Elgesio su tokiu pacientu taktikos numatymas; ūminės psichozinės būsenos pacientai, tikėtinos grėsmės paties ligonio ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui numatymas. Psichikos sveikatos mokslai.</p> <p>Žinios apie savižudybių prevencijos principus ir pacientų, kuriems būdingas suicidinis elgesys, slaugos ypatumus.</p>
	4.3. Dokumentuoti psichikos sveikatos slaugą.	Įstaigoje patvirtinta slaugos dokumentacija.
	4.4. Nustatyti psichikos sveikatos slaugos paslaugų poreikius.	<p>Specialieji poreikiai: slaugos, gydymo, apsaugos, socialiniai, psichologiniai, fiziniai.</p> <p>Paslaugos: medicininė, psichologinė, profesinė rehabilitacija; informavimas, konsultavimas, medicininė pagalba, pagalba buityje, būsto programos. Slaugos planas: poreikių ir prioritetų nustatymas, slaugos rezultatų, veiksmų aptarimas su pacientu ar artimaisiais (globėjais).</p> <p>Įvairaus amžiaus psichikos sutrikimai: afektiniai, somatoforminiai, valgymo, miego, elgesio sindromo, krizinių būklių, turimų priklausomybių, agresyvių pacientų elgesys, valdymas, slaugos veiksmų taikymas.</p> <p>Psichoterapijos metodų rūšys ir psichoterapijos metodų taikymo indikacijos; psichosocialinės rehabilitacijos principai.</p>
	4.5. Teikti rekomendacijas pacientams, konsultuoti jų artimuosius.	<p>Artimųjų įtraukimas į psichosocialinės rehabilitacijos procesą. Psichosocialinės rehabilitacijos rezultatų įvertinimas, rekomendacijos.</p> <p>Šalutinės organizmo reakcijos į gydymą: elgesio pasikeitimas, agresija, suicidinis elgesys. Konfliktų valdymas, bendravimas su pacientu ir artimaisiais, konfidencialumas. Kritinių situacijų valdymas.</p> <p>Bendravimo psichologija, veiksminga komunikacija</p>

		<p>kolektyve, psichikos sveikatos slaugytojo funkcijos, kompetencijos ir atsakomybė specialistų komandoje, dirbančioje su psichikos sutrikimų turinčiais asmenimis.</p> <p>Konsultacinė pagalba dėl psichikos sveikatos slaugos, vaistų vartojimo, įgūdžių atkūrimo ir palaikymo.</p> <p>Slaugos etikos kodeksas: gerbti žmogaus laisvę ir orumą, pacientų teises, užtikrinti asmeninės informacijos konfidencialumą.</p>
	4.6. Slaugyti pacientus.	<p>Slaugos principai: konfidencialumas, profesinė etika.</p> <p>Slaugos planas, dokumentavimas, korekcija esant poreikiui.</p> <p>Įvairių amžiaus grupių pacientų psichikos ir elgesio sutrikimai, poreikių vertinimas ir psichikos sveikatos slaugos ypatumai (pacientų, turinčių neurozinių, afektinių (nuotaikos), somatoforminių, valgymo, miego sutrikimų, esant krizinėms būklėms, turintiems disocialinių sutrikimų, agresyvių pacientų elgesio valdymas ir kitų sutrikimų slauga), stebėjimas, vertinimas, gydytojo informavimas.</p> <p>Konfliktinių situacijų, susijusių su psichikos sveikatos slauga atpažinimas ir valdymas.</p> <p>Slaugos etikos kodeksas: gerbti žmogaus laisvę ir orumą, pacientų teises, užtikrinti asmeninės informacijos konfidencialumą.</p> <p>Komandinio darbo principai: gydymo, slaugos, socialinės rūpybos specialistų bendradarbiavimas, etika ir bendravimo ypatumai teikiant psichikos sveikatos slaugos paslaugas, konfidencialumas ir duomenų sauga.</p>
	4.7. Mokyti pacientus atpažinti psichikos sutrikimo požymius ir juos valdyti.	<p>Psichoterapijos metodai ir rūšys – individuali, grupinė, ego stiprinanti, atskleidžiamoji, palaikomoji.</p> <p>Slaugos etika, konfidencialumas.</p> <p>Psichikos sutrikimo požymiai.</p> <p>Nepageidaujamos / patologinės paciento organizmo reakcijos į paskirtą gydymą. Sveikatos</p>

		mokymas, bendravimas su pacientu ir jo artimaisiais.
	4.8. Vertinti teikiamų paslaugų rezultatus ir efektyvumą.	Slaugos planas: poreikių, norimų slaugos rezultatų bei prioritetų nustatymas, slaugos plano korekcija esant psichinės, fizinės būklės pasikeitimams. Slaugos rezultatų vertinimas bei dokumentavimas. Paslaugų kokybės gerinimo priemonės.
	4.9. Analizuoti savo profesinę veiklą bei rengti profesinės veiklos pranešimus ir ataskaitas.	Moksliniai tyrimai slaugos praktikoje. Slaugos etikos kodeksas: gerbti žmogaus laisvę ir orumą, pacientų teisės, užtikrinti asmeninės informacijos konfidencialumą.
5. Operacinės slauga (LTKS VI)	5.1. Asistuoti įvairioms operacijoms (pagal chirurgijos rūšis).	Operacijų rūšys. Sterilus asistavimas operacijoms pagal chirurgijos rūšis: pilvo, urologijos, ginekologijos, traumatologijos, LOR. Chirurginių instrumentų, siūlų paskirtis, operacijos eigos stebėseną, rūpestis pacientu operacijos metu, tvarstymas.
	5.2. Prižiūrėti medicininės aparatūros parodymus.	Medicininė aparatūra, priežiūra, parodymai. Pirmoji pagalba: dirbtinis kvėpavimas, netiesioginis širdies masažas, deguonies kaukės prijungimas, venos punktavimas, kraujavimo stabdymas. Vaiko, suaugusio žmogaus gaivinimo standartas, algoritmai. Gyvybės rodiklių stebėjimas ir vertinimas.
	5.3. Reaguoti į gyvybei pavojingas būkles.	Gyvybei pavojingos būklės, būklės išoriniai požymiai (nejprastas garsas, vaizdas, kvapas, išvaizda), vertinimas. Pirmoji pagalba: dirbtinis kvėpavimas, netiesioginis širdies masažas, deguonies kaukės prijungimas, venos punktavimas, kraujavimo stabdymas. Vaiko, suaugusio žmogaus gaivinimo standartas, algoritmai. Gyvybės rodiklių stebėjimas ir vertinimas.
	5.4. Skirti klinikinės mirties požymius nuo biologinės mirties požymių.	Klinikiniai, biologiniai mirties požymiai, gyvybinių rodiklių vertinimas (kvėpavimas, kraujotaka, sąmonė, dėmės).

	5.5. Padėti paimti organizmo skysčių, sekretų tyrimams.	Pacientų paruošimas. Gydytojo skirtų tyrimų atlikimas. ASPĮ patvirtintos darbo procedūros. Specialūs indai, terpės. Transportavimo taisyklės.
	5.6. Išsiųsti tirti biopsinę medžiagą, amputuotas galūnes ir kitus organus į patologinės anatomijos skyrių.	Laboratorinių, biopsinių tyrimų ir amputatų paėmimo ir siuntimo tvarkos aprašas, patvirtintas ASPĮ. Pacientų tvarstymas operacijos metu.
6. Skubiosios medicinos pagalbos slauga (LTKS VI)	6.1. Organizuoti skubiosios medicinos pagalbos teikimą.	Organizavimo principai: būtinoji (pirmoji ir skubioji) medicinos pagalba, kategorijos ir teikimo indikacijos. Intervencinio gydymo principai, numatant indikacijas, kontraindikacijas. Sveikatos apsaugos struktūra, veiklos objektai. Socialinės medicinos rodikliai. Skubiosios medicinos priežiūros procesų vadyba ir administravimas. Patofiziologija, ligų etiologija, patogenezė, simptomatika.
	6.2. Susieti ekstremalių situacijų problematiką ir jų sprendimo būdus.	Ekstremalių situacijų sprendimo būdai. Įvykio vietoje esančių resursų įvertinimas ir optimalus valdymas. Intervencinio gydymo principai, indikacijos, kontraindikacijos.
	6.3. Atlikti pacientų ir nukentėjusiųjų atranką.	Pacientų rūšiavimas: kritinės, vidutinio sunkumo ir lengvos būklės. Pacientų būklės sunkumo kategorijos: kritinės, vidutinio sunkumo ir lengvos būklės. Būklės sunkumą atitinkančio gydymo bei priežiūros plano sudarymas. Vyraujančio sindromo nustatymas. Gyvybinės funkcijos simptomų įvertinimas. Ligos anamnezė: nusiskundimų chronologinė seka, jų kitimo pobūdis. Būklė prieš atsirandant ligos požymiams: kada ir kaip liga prasidėjo, kokiomis aplinkybėmis ir

		<p>kokios buvo priežastys, kokia buvo ligos eiga. Pirminė ir antrinė paciento apžiūra.</p>
	<p>6.4. Atlikti paciento būklės įvertinimą bei neatidėliotinus veiksmus, stabilizuojančius jo kvėpavimą, kraujotaką bei sąmonės būseną.</p>	<p>Paciento būklės sunkumą atitinkančio priežiūros plano etapai, veiklos. Skausmo malšinimas, visų amžiaus grupių pacientų reanimavimas, svetimkūnio pašalinimas, virškinamojo trakto išvalymas įtarus apsinuodijimą, neatidėliotinas svarbiausių priešnuodžių skyrimas. Skubiosios pagalbos teikimas įtariant apsinuodijimą, fizinio aktyvumo ribojimas, žaizdų tvarstymas, lūžių ir panirimų, stuburo imobilizavimas, kraujavimo stabdymas, pagalba gimdymo metu.</p>
	<p>6.5. Palaikyti sutrikusias organizmo pagrindines gyvybines funkcijas.</p>	<p>Kraujotakos, kvėpavimo tyrimų rodmenų vertinimas: elektrokardiogramos, pulsoksimetrijos, temperatūros, diurezės, kvėpavimo funkcijų tyrimo (kapnometrijos), biochemijos bei klinikinės laboratorinių tyrimų, arterinio kraujospūdžio, matuojamo neinvaziniu būdu. Vaistiniai preparatai, naudojami teikiant būtinają pagalbą, klinikinė farmakologija.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Aukštasis išsilavinimas.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Specialieji reikalavimai: galiojanti bendrosios slaugos praktikos licencija. Bendrosios praktikos slaugytojo profesinės veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 28:2011 „Bendrosios praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai. Bendruomenės slaugytojo profesinės veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 57:2011 „Bendruomenės slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo profesinės veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato medicinos norma MN 60:2011 „Anestezijos ir</p>	

	<p>intensyviosios terapijos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.</p> <p>Psichikos sveikatos slaugytojo profesinės veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato medicinos norma MN 22:2014 „Psichikos sveikatos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.</p> <p>Operacinės slaugytojo profesinės veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato medicinos norma MN 93:2018 „Operacinės slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.</p> <p>Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialisto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 142: 2007 „Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.</p> <p>Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.</p>
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

9. Kvalifikacijos pavadinimas: biomedicinos technologas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: laboratorinių diagnostinių tyrimų atlikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: reagentai, cheminės medžiagos, laboratorinė diagnostinė įranga, informacinės komunikacinės technologijos (IKT) ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: biomedicinos technologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, punctualumas, sąžiningumas, atsakingumas, pastabumas, kruopštumas, tikslumas, gebėjimas planuoti, valdyti stresines situacijas, konstruktyviai mąstyti, koncentruoti dėmesį, mokytis, dirbti komandoje, greitai reaguoti, savarankiškai priimti sprendimus, korektiškai bendrauti. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti laboratorinės diagnostikos paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Darbo vietos ir priemonių paruošimas (LTKS VI)	1.1. Paruošti darbo vietą.	Sveikatos priežiūros įstaigų laboratorijoms taikomi Lietuvos

	<p>Respublikos normatyviniai dokumentai: higienos normos, rekomendacijos, metodiniai nurodymai.</p> <p>Saugaus darbo laboratorijoje ir sveikatos instrukcijos.</p> <p>Dezinfektantų veikliosios medžiagos, jų poveikis aplinkai, žmogui ir darbo su jomis saugos reikalavimai.</p> <p>Įvairios koncentracijos dezinfektantų gaminimas ir taikymas patalpų dezinfekcijai.</p> <p>Žalingų veiksnių: biologinių, fizinių, cheminių poveikio žmogaus organizmui ir aplinkai vertinimas.</p> <p>Darbo vietos aplinkos sąlygų vertinimas: temperatūros ir santykinės drėgmės režimo registravimo dokumentų pildymas.</p>
<p>1.2. Paruošti reagentus, laboratorinę įrangą ir kitas darbo priemones laboratoriniam tyrimui atlikti.</p>	<p>Laboratorijoje naudojamų cheminių medžiagų ir reagentų laikymo ir naudojimo reikalavimai.</p> <p>Fizinės ir cheminės medžiagų savybės.</p> <p>Darbo priemonių komplektavimas konkrečiam tyrimui atlikti pagal metodiką.</p> <p>Reagentų, mitybos terpių, nuklenksminimo priemonių gaminimas ir saugojimas.</p> <p>Laboratorijoje naudojamų cheminių medžiagų ir reagentų laikymo ir naudojimo reikalavimų taikymas.</p> <p>Lietuvos Respublikos normatyviniai dokumentai: higienos normos, rekomendacijos, metodiniai nurodymai laboratorijoms, saugaus darbo laboratorijoje ir sveikatos instrukcijos.</p> <p>Įvairios koncentracijos dezinfektantų gaminimas ir taikymas darbo priemonių dezinfekcijai.</p> <p>Metrologijos pagrindai (matavimo vienetai, laboratoriniai matavimai, matavimo paklaidos), matavimų sieties užtikrinimas (pamatinių medžiagų naudojimas, kalibravimas).</p>

		<p>Biologinės medžiagos, laboratorinių instrumentų ir prietaisų nukenksminimas.</p> <p>Dezinfekcijos ir sterilizacijos efektyvumo vertinimas.</p>
2. Ėminių valdymas (LTKS VI)	2.1. Imti, priimti ėminius ir vertinti ėminio tinkamumą tirti.	<p>Ėminių ėmimo metodinės rekomendacijos: „Ligonio paruošimas tyrimui“, patvirtintos „Laboratorinių tyrimų siuntimo“ formos, ženklinimo, registravimo instrukcijos.</p> <p>Žmogaus biologinių skysčių, išskyrių, audinių, farmacinių preparatų, aplinkos ėminiai ir jų ėmimo taisyklės.</p> <p>Ėminių ženklinimas.</p> <p>Ėminių ėmimo ir priėmimo dokumentai, jų tvarkymas.</p> <p>Ėminių gabenimo ir saugojimo sąlygos.</p> <p>Objektyvūs ir subjektyvūs iki analizinio etapo veiksniai, turintys įtakos tyrimų rezultatams: natūralus ir įtakojamas biologinio ėminio nepastovumas; laikas nuo tyrimo užsakymo iki rezultato atidavimo; ėminių transportavimo, saugojimo ypatumai ir registravimo taisyklės.</p> <p>Ėminių vertinimas pagal metodinius nurodymus, neatitikčių prevencijos priemonių taikymas: informavimas dėl neatitikčių; neatitikčių taisymas.</p>
	2.2. Informuoti pacientus apie laboratorinių tyrimų atlikimą.	<p>Medicinos etikos ir deontologijos principai ir reikalavimai: „Medicinos etikos vadovas“: paciento / užsakovo informavimas ir bendravimas prieš ėminių paėmimą ir imant ėminius.</p> <p>Žmogaus amžiaus tarpsnių anatomiciniai, fiziologiniai, psichologiniai ypatumai.</p> <p>Paciento / užsakovo paruošimas tyrimams.</p> <p>Etiškas bendravimas su kolegomis.</p>
3. Laboratorinių tyrimų atlikimas (LTKS VI)	3.1. Taikyti klinikinių laboratorinių tyrimų metodų žinias.	<p>Klinikinės chemijos, hematologijos, bendrosios citologijos, imunologijos, mikrobiologijos, molekulinės biologijos, genetikos bei kitų klinikinių laboratorinių tyrimų atlikimo metodikos.</p>

	<p>3.2. Atlikti ar padėti atliekant klinikinius laboratorinius tyrimus.</p>	<p>Klinikinių laboratorinių tyrimų atlikimas savarankiškai ir kolektyviai pagal metodikas. Laboratorinės įrangos techninė dokumentacija, pasai. Informacinių technologijų valdymas. Laboratorinė informacinė sistema. Tyrimų klaidų šalinimas: koregavimo ir prevenciniai veiksmai. Žmogaus normali ir patologinė anatomija, fiziologija ir laboratorinių tyrimų indikacijos. Tyrimų rezultatų registravimas duomenų bazėse. Sveikatos apsaugos ministerijos įstatyminė bazė (Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas), reglamentuojanti medicininės paslapties saugojimą atliekant biomedicininis tyrimus pacientui ir vertinant jų rezultatus. Tyrimų rezultatų registravimas dokumentuose. Tyrimų rezultatų palyginimas su norma, atsižvelgus į naudojamą laboratorinę diagnostinę įrangą. Informacijos apie tyrimų rezultatus teikimas įstatymų nustatyta tvarka.</p>
	<p>3.3. Kontroliuoti laboratorinių tyrimų kokybę.</p>	<p>Laboratorijoje atliekami diagnostinių tyrimų etapai: preanalizinis, analizinis ir poanalizinis. Laboratorijoje atliekamų diagnostinių tyrimų reikalavimai, tyrimų metodikų aprašai. Kokybės vadovas ir laboratorijos vidaus dokumentai: laboratorijos kokybės sistemos aprašas. Vidinė kokybės kontrolė.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Aukštasis išsilavinimas.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar</i></p>	<p>Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.</p>	

<i>Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

10. Kvalifikacijos pavadinimas: dietistas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: asmenų / visuomenės maitinimosi priežiūra.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: skaičiuotuvas, kompiuteris, ūgio / svorio matuoklis, centimetrinė juostelė, receptūros, valgiaraščiai, technologinės kortelės ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: dietistas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, sąžiningumas, kūrybiškumas, atsakingumas, komunikabilumas, gebėjimas valdyti stresines situacijas, dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti visų lygių asmens sveikatos priežiūros įstaigose, atliekančiose įvairaus amžiaus grupių asmenų sveikatos priežiūrą; krašto apsaugos ir vidaus reikalų sistemos sveikatos priežiūros įstaigose; socialinės globos, rūpybos, ugdymo institucijose, sporto klubuose; valstybinėse ir privačiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose; valstybinėse ir privačiose visuomenės maitinimosi institucijose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Asmenų maitinimosi poveikio sveikatai vertinimas (LTKS VI)	1.1. Stiprinti asmenų ir / ar visuomenės grupių sveikatą.	<p>Genetikos, klinikinės biochemijos žinios: organų sistemos (kvėpavimo, virškinimo, kraujotakos), organai (inkstai, kasa, kepenys, skrandis, žarnos), jų funkcijos, ypatumai įvairiais amžiaus tarpsniais (vaikai, jaunesni suaugę, vyresni suaugę, pagyvenę, ilgaamžiai).</p> <p>Gera aprūpinimo maistu praktika; geros higienos praktikos taisyklės; reikalavimai dietinio maisto gamybai; dietinių patiekalų receptūros ir maisto gamybos</p>

		<p>technologiniai procesai, tinkamo maitinimosi reikalavimai.</p> <p>Asmenų maitinimosi ir gyvensenos (fizinis aktyvumas, socializacija) įpročiai. Lūkesčių tenkinimas: asmenų maitinimosi ir gyvensenos įpročių formavimas.</p> <p>Tinkamo maitinimosi strategijų vystymas ir įgyvendinimas, saugaus ir kokybiško maisto pasirinkimas.</p>
	1.2. Nustatyti asmens ir / ar visuomenės grupių maitinimosi priežiūros poreikį.	<p>Dietetikos, bendrosios ir klinikinės patologijos žinios: infekciniai, uždegiminiai, ūminiai ir lėtiniai procesai, susirgimų patofiziologija; antsvoris ir nutukimas.</p> <p>Bendrosios ir klinikinės patologijos žinios (kompliakcijos: virškinimo, kraujotakos, endokrininės sistemos ligos, skrandžio ir žarnų ligos).</p> <p>Sveikatos problemos: kraujospūdis, cukrinis diabetas.</p>
2. Maitinimosi priežiūros proceso valdymas (LTKS VI)	2.1. Sudaryti valgiaraščius atsižvelgiant į mitybos sutrikimų diagnozes.	<p>Maitinimosi priežiūros, įskaitant dietos koregavimą ir adaptavimą bei mitybos palaikymą, planas maitinimosi problemoms spręsti, jo taikymas praktikoje, efektyvumo vertinimas; maitinimosi teorijų ir modelių įgyvendinimas, maitinimosi ir veiklų analizė.</p> <p>Ilgalaikio maitinimosi stebėjimo plano, asmens ar jų grupės valgiaraščių bei technologinių kortelių rengimas.</p> <p>Dietos koregavimas ir adaptavimas pagal paskirtą dietinį gydymą.</p> <p>Visuomenės aprūpinimas kokybišku ir saugiu maistu.</p>
	2.2. Įgyvendinti maitinimosi priežiūros procesą.	<p>Maitinimosi priežiūros procesas: maitinimosi įvertinimas, mitybos sutrikimų diagnozė, maitinimosi priežiūros intervencija ir maitinimosi stebėjimas bei įvertinimas.</p> <p>Asmens maitinimosi įvertinimas, įskaitant imitimą ir įtaką sveikatai.</p> <p>Tinkamo maitinimosi principai.</p> <p>Asmenų maitinimosi problemų identifikavimas, mitybos sutrikimų diagnozės (PES – problema (P), etiologija (E) ir požymiai / simptomai (S)) patvirtinimas.</p>

		<p>Maitinimosi priežiūros planas: maitinimosi įvertinimas, mitybos sutrikimų diagnozė, maitinimosi priežiūros intervencijos ir maitinimosi stebėjimas bei vertinimas.</p> <p>Rizikos pacientų atranka, maitinimosi stebėjimas ir įvertinimas, poreikių ir tikslų nustatymas, planavimas, maitinimosi priežiūros intervencijų atlikimas bei rezultatų įvertinimas suteikiant asmeniui pasirinkimo galimybę bei atsižvelgiant į jo poreikius sudėtingose situacijose, susijusiose su sveikata, socialine padėtimi ar aplinka.</p>
	2.3. Analizuoti maitinimosi priežiūros efektyvumą.	<p>Maitinimosi priežiūros efektyvumo rodikliai: klinikiniai ir sveikatos būklės rezultatai: laboratorinių tyrimų duomenys, svoris, kraujospūdis, rizikos veiksnių profilio pokyčiai, požymiai ir simptomai, klinikinė būklė, infekcijos, komplikacijos.</p> <p>Valgiaraščių sudarymo principai: kokybiškas, saugus, asmens mėgstamas ir toleruojamas maistas, atitinkantis asmens nutrientų poreikius.</p>
3. Asmenų ar visuomenės grupių mokymas ir konsultavimas tinkamo maitinimosi klausimais (LTKS VI)	3.1. Mokyti ir konsultuoti asmenis ir / ar visuomenės grupes tinkamo maitinimosi klausimais.	<p>Tinkamas maitinimasis, subalansuota dieta. Mėgstamo ir gerai toleruojamo maisto pasirinkimo rekomendacijos. Riebalų, aliejų ir saldumynų vartojimo rekomendacijos, kalorijų skaičiavimas; valgymo dažnumas; maisto kiekis, kokybė.</p> <p>Energijos ir maistinių medžiagų kiekis individualiam organizmui. Baltymai, riebalai, angliavandeniai, mineralinės druskos, mikronutrientai, vitaminai maisto produktuose.</p>
	3.2. Tobulinti profesinius įgūdžius.	<p>Preveninės programos: sveikatai palankios gyvenenos ugdymas mokyklose, širdies ir kraujagyslių ligų preveninės programos.</p> <p>Kritinis savo profesinės praktikos, žinių ir gebėjimų vertinimas. Inovatyvios mokymo(si) strategijos ir metodai.</p>

<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Specialieji reikalavimai: galiojanti licencija verstis dietisto praktika. Dietisto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 32:2015 „Dietistas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	European Dietetic Competences and their Performance Indicators attained at the point of qualification and entry to the profession of Dietetics (European Federation of the Associations of Dietitians (EFAD), 2014).

11. Kvalifikacijos pavadinimas: ergoterapeutas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: ergoterapijos paslaugų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: reabilitacijos įranga, pagalbinės priemonės ir protezai, įtvarai, sporto inventoriūs (guminiai kamuoliai, lankai, lazdos, gumos, treniruokliai), kompiuteris, rašymo, piešimo, braižymo priemonės ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: darbo aplinka pritaikyta ergoterapeutui, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: ergoterapeutas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, korektiškai bendrauti, gebėjimas spręsti problemas, kūrybiškumas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose pirminio lygio sveikatos priežiūros paslaugas (poliklinikos), antrinio ir tretinio (bendro pobūdžio ir specializuotos stacionarinio gydymo įstaigos) lygio sveikatos priežiūros paslaugas, sanatorijose, bendruomenėje bei privačiai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Paciento būklės įvertinimas (LTKS VI)	1.1. Atlikti paciento veiklos vertinimą.	Žinios: biologija, medicina, humanitarinių, psichologijos, socialinių, technikos ir ergoterapijos mokslai.

		<p>Ligų etiologija ir patogenezė: žmogaus anatomija, biomechanika, patologija.</p> <p>Žinios apie inovatyvias technologijas, jų reikšmę asmens veiklos problemoms spręsti ir ergoterapijai.</p> <p>Technologijos, palengvinančios asmens judėjimą, orientaciją, pritaikančios aplinką, virtualios realybės terapijos.</p> <p>Asmens veikla: kasdienė, produktyvioji (darbinė) ir laisvalaikis.</p> <p>Būklės: normali ir patloginė.</p> <p>Funkcinės būklės vertinimo metodai: apklausa, testavimas, stebėjimas.</p> <p>Anatomijos, fiziologijos bei kineziologijos palyginimas.</p> <p>Duomenų analizė, rezultatų apibendrinimas.</p>
	1.2. Nustatyti paciento būklę.	<p>Problemos (savarankiškumas), problemų priežastys (įgimtos, potrauminės, ligos pasekmės). Asmens negalėjimo atlikti konkrečios veiklos (kasdienėje, darbinėje ar laisvalaikio veikloje) nustatymas.</p> <p>Nustatymo būdai: testai (standartizuoti, nestandartizuoti), metodai: diagnozė, apklausa, testavimas, stebėjimas.</p> <p>Asmens savarankiškumo buityje bei aplinkos tyrimo rezultatų įvertinimas.</p> <p>Duomenų analizė, rezultatų apibendrinimas.</p>
2. Ergoterapijos poveikio planavimas (LTKS VI)	2.1. Parengti ergoterapinio poveikio planą skirtingo amžiaus asmenims.	<p>Ergoterapija vaikams, turintiems raidos bei sveikatos sutrikimų. Ergoterapija seniems ir pagyvenusiems asmenims. Amžiaus tarpsnių psichologijos įtaka žmogaus organizmui bei veiklai.</p> <p>Veiklos problemos (žmogaus negalėjimas vykdyti veiklos), analizavimas, sprendimas.</p> <p>Ergoterapijos poveikio plano (tikslai, uždaviniai) sudarymas, ergoterapijos metodų taikymas, jų parinkimas konkrečiam asmeniui individualiai pagal ligos pobūdį ir</p>

		<p>pomėgius. Ergoterapijos veiklų (kasdieninės, darbo, laisvalaikio) individualus parinkimas, numatytų priemonių (sensomotorinių, pažintinių bei psichosocialinių įgūdžių ugdymas, aplinkos pritaikymas bei asmenybinių veiksmų korekcija) taikymas, parinktos programos paaiškinimas pacientui.</p> <p>Plano vykdymas, koregavimas: stebėjimas (savarankiškai atlikti ergoterapines procedūras), apklausa (procedūrų įtaka asmens sveikatos būklei), testavimas, duomenų analizė (pildyti dokumentavimą), koregavimas (pagalbinių priemonių taikymas).</p>
	<p>2.2. Užtikrinti ergoterapijos paslaugų kokybę ir saugumą.</p>	<p>Paslaugų kokybė: efektyvumo vertinimas, rekomendacijos, teisės ir pareigos, profesinė etika, norminiai ir teisės aktai bei veiklą reglamentuojantys dokumentai.</p> <p>Paslaugų saugumas: darbo vietos pritaikymas, neatidėliotina medicinos pagalba gyvybei pavojingų būklių atvejais.</p>
	<p>2.3. Nustatyti ir prioriteto tvarka išdėstyti ergoterapijos paslaugas.</p>	<p>Nustatymo kriterijai: su mažiausiomis pastangomis pasiektas paciento veiklos pagerėjimas.</p> <p>Paslaugos: veiklos mokymas, sensomotorinių, pažintinių, psichosocialinių įgūdžių ugdymas.</p> <p>Aplinkos (fizinės aplinka) pritaikymas.</p> <p>Kompleksinė, psichosocialinė rehabilitacija.</p> <p>Ortopedinių priemonių naudojimas.</p>
	<p>2.4. Dirbti rehabilitacijos ir sveikatos priežiūros specialistų komandoje.</p>	<p>Rehabilitacijos ir sveikatos priežiūros specialistų komanda: narių pareigos, teisės, funkcijos, atsakomybė.</p> <p>Komandinio darbo principai.</p> <p>Motyvaciją veikiantys veiksniai, priežastys, taikymas praktikoje.</p> <p>Rekomendacijos įvairiems specialistams, kaip pritaikyti aplinką, kurioje pacientas gyvens, dirbs ar mokysis.</p> <p>Etiniai ergoterapijos taikymo aspektai. Socialinės rizikos grupės: vaikai, asmenys, turintys fizinę ar</p>

		psichinę negalią, negalintys išreikšti savo valios.
	2.5. Mokyti pacientus ir jų artimuosius.	Ortopedinės, kompensacinės technikos priemonės, skirtos savarankiškumui gerinti, mokymas jomis naudotis. Namų programos sudarymas, supažindinimas su jomis, informacijos apie paciento poreikius ir įdarbinimo galimybes suteikimas.
3. Ergoterapijos efektyvumo vertinimas (LTKS VI)	3.1. Parinkti paciento veiklos vertinimo kriterijus.	Ligos ar traumos poveikis žmogaus organizmui. Ryšys tarp kūno struktūros bei funkcijos, veiklos, asmenybės bei aplinkos veiksnių. Vertinimo kriterijų parinkimas pagal veiklą. Veiklos vertimo kriterijai (kasdienė asmeninė priežiūra, bendravimas; darbinė profesinė veikla, namų priežiūra, rūpyba kitais). Vertinimo būdai: testavimas, apklausa. Efektyvumo vertinimas, veiklos pokyčių analizė.
	3.2. Supažindinti pacientą su jo veiklos pokyčiu, motyvuoti jį veiklai.	Asmens motyvaciją didinantys veiksniai: veiklos pokyčiai, grįžtamasis ryšys, testai, vizualizacija, pokyčių grafinis vaizdavimas.
4. Ergoterapijos taikymo plėtra (LTKS VI)	4.1. Vykdyti prevencinę veiklą.	Ligų ir traumų prevencija. Aplinkos pritaikymas. Sveikos gyvensenos propagavimas.
	4.2. Tobulinti profesinę kvalifikaciją.	Profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursai, seminarai, konferencijos. Taikomieji tyrimai: referatai, darbo tezės, projektai (individualūs, grupiniai), tyrimo ataskaitos.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Ergoterapeuto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 125:2016 „Ergoterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų	

	ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

12. Kvalifikacijos pavadinimas: kineziterapeutas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: kineziterapijos procedūrų paslaugos teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: vertikalizavimo stovai, inversiniai stalai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: kineziterapeutas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, iniciatyvumas, komunikabilumas, gebėjimas planuoti laiką, dirbti komandoje, spręsti problemas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose pirminio lygio sveikatos priežiūros paslaugas (poliklinikos), antrinio ir tretinio (bendro pobūdžio ir specializuotos stacionarinio gydymo įstaigos) lygio sveikatos priežiūros paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Pacientų sveikatos būklės tyrimas ir vertinimas (LTKS VI)	1.1. Parinkti ir taikyti tinkamus kineziterapinio tyrimo metodus.	<p>Pagrindiniai kineziterapinio tyrimo metodai.</p> <p>Individualus tyrimo metodų parinkimas ir atlikimas.</p> <p>Tyrimo metodai: antropometriniai duomenys, laikysena, judesių amplitudės, judesių atlikimas ir valdymas, raumenų ilgio, jėgos vertinimas, jutimai, skausmas, refleksai, eisena, dėmesys, koncentracija, koordinacija, pusiausvyra, kvėpavimo funkcija, aerobinė išvermė, ergonomika, kūno padėtis, pagalbos poreikis, namų aplinka, pagalbinių priemonių naudojimas, darbinė, laisvalaikio veikla, socialinė, ekonominė padėtis ir kt.</p>
	1.2. Įvertinti paciento sveikatos būklę.	Paciento fizinės ir funkcinės būklės įvertinimas: subjektyvūs,

		<p>objektyvūs tyrimo metodai (anamnezės rinkimas; odos spalvos ir vientisumo; suvokimo, bendravimo; kompensacinių ir ortopedinių priemonių poreikio vertinimas; kraujo spaudimo, širdies susitraukimų dažnio ir ritmo, kvėpavimo dažnio, ritmo ir garso, skausmo, motyvacijos ir savarankiškumo, naujagimių, kūdikių psichomotorinės ir vaikų motorinės raidos, statinės ir dinaminės laikysenos, koordinacijos, judesių valdymo, antropometrinių duomenų, judesių amplitudės, raumenų būklės (apimties, ilgio, jėgos, išvermės, koordinacijos, įtempimo, tonuso), statinės ir dinaminės pusiausvyros, aerobinio pajėgumo ir specialiosios išvermės, eisenos parametrų, funkcinio savarankiškumo vertinimas ir matavimas. Paciento fizinio aktyvumo nustatymas. Fizinio krūvio funkciniai ir tolerancijos mėginiai. Įvairaus amžiaus žmonių tolerancijos fiziniam krūviui nustatymas. Biochemijos, biomechanikos, kompiuterinių programų, medicinos etikos, bioetikos žinios. Anatomijos, fiziologijos, bendrosios ir klinikinės patologijos žinios. Judesių valdymas, judesių valdymo ir atlikimo sutrikimai, jų priežastys.</p>
	1.3. Dokumentuoti tyrimo duomenis ir rezultatus.	<p>Tikslus paciento sveikatos būklės tyrimo rezultatų dokumentavimas: pagal įstaigos profilį. Kineziterapijos dokumentų pildymas. Tyrimo rezultatų pristatymas su gydymo procesu susijusiems asmenims.</p>
2. Kineziterapijos plano sudarymas (LTKS VI)	2.1. Apibendrinti gautus paciento tyrimo duomenis.	<p>Tyrimo metu gautų duomenų apibendrinimas. Tyrimo rezultatų interpretavimas remiantis esamais įrodymais. Funkcijos atgavimo ribojimai: amžius, medikamentinis gydymas, socioemocinė būklė, gretutinės</p>

		ligos, pažintinės funkcijos, mityba, aplinka ir kt.
	2.2. Formuluoti kineziterapinę diagnozę ir prognozę.	Kineziterapinės diagnozės formulavimas. Pakenktos funkcijos atgavimo po įvairių ligų, traumų ar pažeidimų galimybių prognozavimas. Kineziterapinės procedūros planavimas.
	2.3. Parengti individualų kineziterapijos planą.	Individualaus kineziterapijos procedūrų plano, pagrįsto kineziterapine diagnoze, rengimas.
3. Kineziterapijos plano vykdymas ir efektyvumo vertinimas (LTKS VI)	3.1. Atlikti individualias ir / ar grupines kineziterapijos procedūras.	Individuali, grupinė, bendroji, specialioji procedūra. Procedūrų atlikimo indikacijos ir kontraindikacijos: vidinis kraujavimas, pūliavimas, augliai, venų trombozė ir kt. Procedūrų atlikimo principai (laipsniškumas, sistemingumas, individualumas, sąmoningumas, visapusiškumas). Krūvio dozavimas. Subjektyvūs ir objektyvūs krūvio intolerancijos požymiai. Krūvio kontrolė. Gydymas padėtimi. Gydomieji pratimai, jų klasifikavimas; parinkimo ir taikymo principai. Gydomasis masažas, jo būdai, taikymo principai. Fizikiniai veiksniai (elektros procedūros; šalčio terapija; šilumos terapija; šviesos terapija; garso terapija; kompresinė terapija; hidroterapija). Gravitaciniai kompresiniai prietaisai (vertikalizavimo stovai, inversiniai stalai). Kompleksiškas aktyvių ir pasyvių kineziterapijos metodų taikymas. Kineziterapijos metodikų, atsižvelgiant į pažeidimo sindromus ir bendrą paciento sveikatos būklę, parinkimas ir taikymas. Savarankiškas vadovavimas grupinėms ir individualioms kineziterapijos procedūroms bei pratyboms.

		Judėjimo techninių pagalbos priemonių ir ortopedijos techninių priemonių parinkimas ir pritaikymas.
	3.2. Vertinti procedūrų efektyvumą.	Darbo sauga. Darbo ergonomika. Darbas su fizioterapijos aparatais. Higienos reikalavimai. Procedūros eigos koregavimas (nutraukimas) atsižvelgiant į paciento / kliento būklę. Kritiškas kineziterapijos procedūrų poveikio vertinimas. Procedūrų efektyvumo vertinimo kriterijai, metodai, būdai, testai.
4. Profesinės veiklos plėtra (LTKS VI)	4.1. Bendrauti ir bendradarbiauti su pacientais, jų artimaisiais, reabilitacijos ir kitais sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.	Gimtosios ir užsienio kalbos, deontologijos žinios. Bendravimo raštu ir žodžiu etika. Kultūriniai, rasiniai skirtumai, tarpkultūrinis bendravimas / bendradarbiavimas.
	4.2. Vykdyti prevencinę veiklą.	Pacientų mokymo metodai, jų motyvavimo metodų parinkimas. Savarankiško darbo / namų programos rengimas pacientui. Konsultavimas (neperžengiant kompetencijų ribų). Asmens higienos įgūdžiai. Tinkama mityba. Ligų ir traumų prevencijos būdai. Bendravimo raštu ir žodžiu etika, etiketas, taisyklės. Deontologija. Kultūriniai, rasiniai skirtumai, tarpkultūrinis bendravimas / bendradarbiavimas.
	4.3. Plėtoti kineziterapijos praktiką sveikatos priežiūros sistemoje.	Informacijos paieška, apdorojimas naudojant duomenų bazes, statistines programas. Mokslo taikomųjų ir fundamentaliųjų tyrimų planavimas, atlikimas ir sklaida. Su pacientu susijusios informacijos rinkimas, saugojimas, analizavimas ir etiškas pateikimas. Darbas komandoje. Praktinės patirties sklaida. Mokymasis visą gyvenimą. Profesinis tobulėjimas. Dalyvavimas profesiniuose renginiuose ir kt.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją</i>	Aukštasis išsilavinimas.	

<i>ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Kineziterapeuto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

13. Kvalifikacijos pavadinimas: radiologijos technologas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: medicininių radiologinių procedūrų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: medicininė įranga radiologinėms procedūroms atlikti; individualūs dozimetrai.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, vykdant nuolatinę jonizuojančios spinduliuotės fono, elektromagnetinio lauko stebėseną ir kontrolę. Darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: radiologijos technologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, korektiškai bendrauti. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose pirminio lygio sveikatos priežiūros paslaugas (poliklinikos), antrinio ir tretinio (bendro pobūdžio ir specializuotos stacionarinio gydymo įstaigos) lygio sveikatos priežiūros paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Medicininių radiologinių procedūrų atlikimas (LTKS VI)	1.1. Pasirinkti ir pagrįsti tinkamiausią medicininio vaizdinimo metodiką.	Bendrosios ir specialiosios patologijos žinios. Medicininių radiologinių procedūrų atlikimo metodikos ir protokolai. Vaizdo gavimo ir archyvavimo technologijos.

	<p>Įstaigos kokybės kontrolės ir kokybės užtikrinimo sistemos nuostatai.</p> <p>Mediciniųjų radiologinių procedūrų eigos pristatymas pacientui.</p> <p>Paciento identifikavimas, registravimas pacientų duomenų sistemoje.</p> <p>Paciento teisės. Specialisto atsakomybę reglamentuojantys teisės aktai.</p>
1.2. Atlikti kontrastinių ir radioaktyvių medžiagų įleidimą.	<p>Įvairaus amžiaus tarpsnių žmogaus anatomijos, fiziologijos, raidos psichologijos žinios.</p> <p>Aseptikos ir antiseptikos taikymo metodai.</p> <p>Radiofarmacinių medžiagų rūšys, cheminė struktūra, taikymo paskirtis, poveikis organizmui.</p>
1.3. Atlikti procedūras, valdyti medicininės paskirties jonizuojančios spinduliuotės įrenginius.	<p>Metodikos konvencinei radiologijai, tomografiniams tyrimams, branduolinei medicinai, spindulinei terapijai atlikti.</p> <p>Medicininės radiologinės įrangos veikimo instrukcijos.</p> <p>Medicininės radiologinės įrangos testavimo įvertinimas.</p> <p>Profesinę veiklą reglamentuojantys norminiai aktai ir dokumentai.</p> <p>Priemonės, medžiagos medicininėms radiologinėms procedūroms atlikti ir įrangai, darbo vietai dezinfekuoti.</p> <p>Komandinis darbas.</p> <p>Radiacinės saugos reikalavimai, darbuotojų, pacientų ir gyventojų radiacinės saugos užtikrinimas.</p>
1.4. Atlikti procedūras, valdyti medicininės paskirties nejonizuojančios spinduliuotės įrenginius.	<p>Metodikos ultragarso, magnetinio branduolinio rezonanso vaizdams gauti.</p> <p>Medicininės paskirties nejonizuojančios spinduliuotės įrangos veikimo instrukcijos.</p> <p>Medicininės paskirties nejonizuojančios spinduliuotės įrangos testavimo įvertinimas.</p> <p>Profesinę veiklą reglamentuojantys norminiai aktai ir dokumentai.</p> <p>Priemonės, medžiagos procedūroms atlikti ir įrangai, darbo vietai dezinfekuoti.</p>

		Komandinis darbas. Procedūrų kokybės įvertinimas. Radiacinės saugos reikalavimai, darbuotojų, pacientų ir gyventojų radiacinės saugos užtikrinimas.
2. Medicininio vaizdinimo tyrimų rezultatų apdorojimas (LTKS VI)	2.1. Apdoroti vaizdus, gautus atliekant medicininio vaizdinimo tyrimus.	Vaizdo apdorojimo įrenginiai. Vaizdų, gautų atliekant medicininio vaizdinimo tyrimus, kokybės rodikliai. Vaizdų kokybės rodiklių nustatymo metodikos. Laboratorinis, fotolaboratorinis procesai. Skaitmenizuotų, skaitmeninių vaizdų užrašymo technologijos.
	2.2. Parengti medicininio vaizdinimo tyrimo medžiagą tolesnei analizei ir archyvavimui.	Rezultatų analizė ir interpretavimas, sprendimų dėl vaizdo kokybės priimtumo priėmimas. Radiologinio vaizdo tinkamumo tolesnei analizei įvertinimo rodikliai. Medicininių radiologinių paslaugų rezultatų archyvavimo metodai.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>		

14. Kvalifikacijos pavadinimas: visuomenės sveikatos specialistas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: visuomenės sveikatos priežiūra.
------------------------------------	---

	<p>Tipinės darbo priemonės: informacinės komunikacinės technologijos.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: visuomenės sveikatos specialistas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, iniciatyvumas, komunikabilumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, gebėjimas organizuoti, planuoti, analizuoti, konstruktyviai mąstyti, priimti sprendimus ir spręsti problemas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti biudžetinėse įstaigose, teikiančiose paslaugas, viešojo administravimo įstaigose, savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose bei kitose įstaigose, teikiančiose visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Visuomenės sveikatos stebėseną (LTKS VI)	1.1. Išmanyti visuomenės sveikatos prioritetines problemas.	<p>Visuomenės sveikatą reglamentuojantys teisės aktai. Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijos.</p> <p>Lėtinės neinfekcinės ligos: širdies ir kraujagyslių ligos, piktybiniai navikai, cukrinis diabetas, neurodegeneracinės, alergijos ir autoimuninės ligos, psichikos ir elgesio sutrikimai.</p> <p>Traumatologija.</p> <p>Epidemiologija, užkrečiamosios ligos: gripas, ūmios viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir kt.</p>
	1.2. Vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną.	<p>Visuomenės sveikatos stebėsenos įstatymas. Visuomenės sveikatos stebėsenos metodai, objektai (stebėsenos rodikliai) ir subjektai, galimi duomenų šaltiniai.</p> <p>Gyventojų sveikatos būklė ir ją lemiantys rizikos veiksniai, visuomenės sveikatos problemos ir visuomenės sveikatos stiprinimo prioritetai.</p> <p>Lėtinių neinfekcinių ligų rizikos veiksniai: netinkama mityba, mažas fizinis aktyvumas, žalingi įpročiai ir kt.</p>

		<p>Aplinkos sveikatos rizikos veiksniai: fizikiniai, cheminiai, biologiniai, socialiniai (nedarbas) ir kiti.</p> <p>Fizikiniai veiksniai: triukšmas, infragarsas ir žemo dažnio garsai, vibracijos, elektromagnetiniai laukai, mikroklimatas, apšvieta.</p> <p>Cheminiai veiksniai: kvapai, aplinkos oro tarša, žemės ūkio tarša cheminėmis medžiagomis.</p> <p>Biologiniai: žiedadulkės, mikroorganizmai.</p> <p>Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų interpretacija, rezultatų sklaida.</p>
2. Visuomenės sveikatos stiprinimas (LTKS VI)	2.1. Vertinti visuomenės sveikatos poreikius ir sveikatos rodiklius.	<p>Visuomenės sveikatos rodikliai: sergamumas, mirtingumas ir mirštamumas.</p> <p>Aplinka (natūrali ir socialinė), sveikata (fizinė ir psichinė) ir gyvenimo kokybė (žmogaus dvasinė (emocinė), socialinė ir fizinė gerovė).</p> <p>Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra: dalyviai, veikla, tarpusavio priklausomybė.</p> <p>Sveikatos politikos principų taikymas vertinant visuomenės sveikatos poreikius, prioritetines problemas bei numatant pagrindines priemones joms spręsti.</p>
	2.2. Vykdyti visuomenės sveikatos ugdymą.	<p>Sveikos gyvensenos veiksniai: tinkamas maitinimasis, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra, psichoemocinis stabilumas, sveikos ir saugios aplinkos kūrimas, žalingų įpročių atsisakymas. Socialinės, ekonominės, gyvenimo bei darbo sąlygos.</p> <p>Visuomenės sveikatos programos.</p> <p>Sveikos gyvensenos ugdymo metodai ir jų taikymas ugdant visuomenės sveikos (teisingos) gyvensenos sampratą.</p> <p>Inovatyvių technologijų ir telekomunikacijų taikymas visuomenės sveikatos informacijos srityje.</p>

3. Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūra (LTKS VI)	3.1. Vertinti vaikų ir jaunimo sveikatos rodiklius.	Vaikų ir jaunimo sveikatos stebėsenos rodikliai bei jų kaupimo sistema. Vaikų augimo ir vystymosi ypatumai. Vaikų tinkamo maitinimosi principai. Maitinimo organizavimas. Psichikos sveikatą veikiančios rizikos veiksniai: smurtas, priekabiavimas, žalingi įpročiai, priklausomybės ligos, stresai ir kt. Paauglių elgesio ir socializacijos sutrikimai.
	3.2. Vykdyti sveikatos stiprinimo programas vaikų ugdymo įstaigose.	Sveikatos stiprinimo programos vaikų ugdymo įstaigose. Naujausių informacinių technologijų naudojimas planuojant ir organizuojant vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą ir sveikatos priežiūros veiklą. Sveikatą stiprinančios mokyklos. Tinkamas maitinimasis, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali mokymosi / darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra, psichoemocinis stabilumas, sveikos ir saugios aplinkos kūrimas, žalingų įpročių atsisakymas.
	3.3. Vykdyti vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimo, narkotikų ir rūkymo bei smurto, traumų prevencijos priemones.	Vaikų ir jaunimo žalingų įpročių problemų sprendimas taikant pozityvios prevencijos priemones. Vaikų ir jaunimo smurto, traumų prevencija. Vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimo, narkomanijos ir rūkymo prevencija.
4. Privalomasis higienos įgūdžių mokymas ir mokymas apie alkoholio bei narkotikų žalą žmogaus sveikatai (LTKS VI)	4.1. Vykdyti privalomąjį mokymą apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai.	Teisės aktai apie privalomuosius mokymus apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai. Privalomųjų mokymų programų rengimo ir organizavimo pagrindiniai principai. Žinios apie alkoholio ir narkotikų vartojimo žalą sveikatai. Žinios apie socialinius alkoholio ir narkotikų vartojimo padarinius ir teisinę atsakomybę.
	4.2. Vykdyti privalomąjį higienos įgūdžių mokymą.	Teisės aktai apie privalomuosius higienos įgūdžių mokymus, jų organizavimo ir vykdymo principai.

		Higienos įgūdžiai, maisto sauga, mityba, mitybos higiena, užkrečiamų ligų profilaktika, profesinės rizikos veiksniai ir kt. Grupės darbuotojų, kuriems privalomas higienos įgūdžių mokymas.
5. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas (LTKS VI)	5.1. Atlikti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.	Veiksniai, darantys įtaką visuomenės sveikatai ir jų poveikis sveikatai. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo teisiniai pagrindai ir organizavimo pagrindiniai principai. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo rezultatų panaudojimo organizuojant sveikatos stiprinimo priemones pagrindiniai principai.
	5.2. Atlikti visuomenės sveikatos saugos ekspertizę.	Sveikatos sistemos įstatymas, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas. Visuomenės sveikatos sauga. Visuomenės sveikatos saugos ekspertizė ir jos reglamentavimas. Visuomenės sveikatos kontrolės rūšys, visuomenės sveikatos saugos kontrolė, jos teisiniai pagrindai. Visuomenės sveikatos saugos ekspertizės rezultatų panaudojimo principai atliekant visuomenės sveikatos saugos kontrolę.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

15. Kvalifikacijos pavadinimas: bendrosios praktikos slaugytojas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: bendrosios praktikos slaugos paslaugų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: medicininiai įrankiai, preparatai, prietaisai, medžiagos, priemonės.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus. SAM patvirtintos ligos, trukdančios asmenims teikti slaugos paslaugas.</p> <p>Papildoma informacija: bendrosios praktikos slaugytojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, gebėjimas korektiškai bendrauti, fizinis ištvermingumas, gebėjimas greitai reaguoti. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti slaugos ir globos įstaigose, asmens sveikatos priežiūros įstaigose antrinio ir tretinio (bendro pobūdžio ir specializuotos stacionarinio gydymo įstaigos) lygio teikti sveikatos priežiūros paslaugas, slaugos dėstytoju medicinos mokyklose ir universitetuose, sveikatos mokytoju sveikatos ugdymo centruose ir kitur.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Bendrosios praktikos slaugos veiklų planavimas (LTKS VII)	1.1. Taikyti teisės aktus planuojant slaugos skyriaus veiklas.	<p>SAM teisės aktai, įsakymai, nutarimai ir kt. norminiai aktai, reglamentuojantys įstaigos ir skyriaus veiklas.</p> <p>Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijos.</p> <p>Sveikatos priežiūros centro skyriaus strateginiai uždaviniai ir funkcijos.</p> <p>Raštvedybos nuostatai, dokumentų rengimas, katalogas, instrukcijos, darbų sauga.</p> <p>Statistiniai programiniai paketai.</p> <p>Dalykinių laiškų rengimas naudojant tipines formas.</p> <p>Unifikuotos organizavimo dokumentacijos sistemos standartai.</p> <p>Administracinės teisės ir darbo įstatymų pagrindai. Higienos normos.</p> <p>Darbo tvarkos ir saugos taisyklės.</p> <p>Slaugos dokumentacija, atskaitomybės duomenys.</p>

	<p>1.2. Planuoti pavaldaus personalo veiklas.</p>	<p>Nacionalinės ir tarptautinės sveikatos politikos nuostatos, sveikatos priežiūrą reglamentuojantys teisės aktai, sveikatos priežiūros įstaigų administravimo ypatumai. Asmens sveikatos priežiūros specialistų komandinio darbo ir komandos formavimo principai. Darbo procesai ir jų organizavimo problemos. Įstaigos ir padalinių struktūra, vadovaujantis personalas, darbo organizavimas, planavimo metodai. Asmens sveikatos priežiūra: dalyviai, veikla, veiklų derinimas, tarpusavio priklausomybė ir atsakomybės.</p>
	<p>1.3. Teikti gydymo, personalo apsaugos, ligonių slaugos, higienos priemonių užsakymus.</p>	<p>Medicininė aparatūra, instrumentai, medikamentai, tvarsliaiva, nustatytos formos apskaitos ir atsiskaitomybės dokumentacija. Atsargų užtikrinimas. Sanitarinė būklė, tvarsliaivos ir medicininių instrumentų sterilizacijos kokybės ir savalaikiškumo užtikrinimas. Minkštieji, kietieji inventoriai, aprūpinimas, apskaita, nurašymas. Valymo priemonės, dezinfekcinės medžiagos. Užsakymai, jų ekonomiško panaudojimo kontrolė. Medicinos atliekos, jų tvarkymas ir apskaita.</p>
<p>2. Bendrosios praktikos slaugos paslaugų organizavimas ir vertinimas (LTKS VII)</p>	<p>2.1. Sudaryti ir įgyvendinti slaugos planą.</p>	<p>Medicinos norma. Privalomos sveikatos programos. Žmogaus organizmo sandara, organų bei organų sistemų funkcijos. Įvairių amžiaus grupių asmenų fizinės ir psichikos raidos etapai ir jų ypatumai. Dažniausiai pasitaikančių organizmo sistemų ligų simptomai, plitimo būdai ir galimos komplikacijos. Bendros organizmo reakcijos į pažeidimus, patologiniai procesai. Įvairaus amžiaus asmenų slaugos poreikiai. Paciento higienos būklės įvertinimas. Diagnostiniai tyrimai, paciento supažindinimas su tyrimo eiga ir galimomis komplikacijomis.</p>

		<p>Individualus slaugos planas, plano aptarimas su pacientu ir jo artimaisiais.</p> <p>Pacientų skatinimas įgyvendinti jų slaugos planą.</p> <p>Slaugos veiksmai, kontrolė, plano korekcija.</p> <p>Sveikatos politikos principų taikymas vertinti paciento sveikatos poreikius, problemas bei numatyti pagrindines priemones joms spręsti.</p> <p>Bendradarbiavimas su įstaigos asmens sveikatos priežiūrą vykdančiu personalu aptariant su juo slaugos veiksmus.</p>
	<p>2.2. Organizuoti pavaldžių darbuotojų veiklas.</p>	<p>Asmens sveikatos priežiūros specialistų komandinio darbo ir komandos formavimo principai.</p> <p>Medicinos prietaisai veikimo ir valdymo principai. Ėminių paėmimo ir gabenimo į laboratoriją tvarka.</p> <p>Vaistų farmakokinetikos ir farmakodinamikos pagrindai, vaistų laikymo taisyklės ir vartojimo būdai.</p> <p>Personalo darbo grafikų sudarymas, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai.</p> <p>Privalomieji profilaktiniai sveikatos patikrinimai. Kvalifikacijos kėlimo kursai.</p> <p>Veiklų paskirstymas komandos nariams ir vadovavimas slaugai.</p> <p>Slaugos procesas ir įgyvendinimo veiksmai (problema, sprendimo būdai, slaugos veiksmų planavimas, įgyvendinimas, rezultatai).</p> <p>Komandinis darbas.</p> <p>Bendrosios praktikos slaugytojų veiklų kontrolė.</p> <p>Slaugos proceso koordinavimas.</p>
	<p>2.3. Vertinti slaugos procesą.</p>	<p>Slaugos veiksmų indikacijų ir kontraindikacijų įvertinimas.</p> <p>Sveikatos stiprinimo principai ir ligų profilaktika, prevencija, kontrolė. Slaugos procesas, specializuotos slaugos principai, slaugos modeliai. Higienos normos reikalavimai.</p> <p>Pagrindiniai medicininės reabilitacijos principai, metodai ir priemonės.</p>

		<p>Mokslinių žinių ir įrodymais grįstos praktikos integravimas į slaugos procesą.</p> <p>Inovacijų taikymas.</p>
	2.4. Nagrinėti ir aptarti pacientų nusiskundimus.	<p>Lankytojų priėmimas.</p> <p>Prašymų, pasiūlymų bei nusiskundimų nagrinėjimas.</p> <p>Konfliktai, konfliktų sprendimo būdai, bendravimo psichologija, empatija.</p>
3. Sveikos gyvensenos propagavimas, bendradarbiavimas medicinos praktikoje (LTKS VII)	3.1. Bendradarbiauti su pacientais, jų artimaisiais ir personalu.	<p>Komandinis darbas, bendravimas, bendradarbiavimas.</p> <p>Socialinių, kultūrinių, ekonominių, istorinių ir (ar) politinių veiksnių įtaka žmogaus sveikatai.</p> <p>Profesinės etikos nuostata.</p> <p>Informacijos pacientui ir jo artimiesiems suteikimas, išleidžiant pacientą į namus ar kitą sveikatos priežiūros įstaigą.</p>
	3.2. Mokyti pacientus ir jų artimuosius sveikatos stiprinimo principų ir ligų profilaktikos.	<p>Sveikos gyvensenos veiksniai: tinkamas maitinimasis, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra, psichoemocinis stabilumas.</p> <p>Sveikos ir saugios aplinkos kūrimas, žalingų įpročių atsisakymas.</p> <p>Socialinės, ekonominės, gyvenimo bei darbo sąlygos.</p> <p>Sveikos gyvensenos ugdymo metodai ir jų taikymas, ugdant sveikos (teisingos) gyvensenos sampratą.</p> <p>Sveikatos stiprinimo ir profilaktikos programos vaikų ugdymo įstaigose ir kt.</p> <p>Naujausių informacinių technologijų naudojimas planuojant ir organizuojant vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą ir sveikatos priežiūros veiklą.</p>
	3.3. Vykdyti mokslinius taikomuosius slaugos tyrimus.	<p>Moksliniai taikomieji slaugos tyrimai. Informacijos susiradimas, kaupimas, sisteminimas, bei perdavimas. Slaugos mokslo ir praktikos sklaida.</p>
	3.4. Vertinti darbuotojų veiklas.	<p>Žinių, reikalingų sveikatos palaikymui ar atstatymui, individualus vertinimas, sveikatos mokymo kampanijų organizavimas,</p>

		<p>pagalba slaugytojams ir kitam personalui. Struktūrinių padalinių veiklų kontrolė. Paraiškų dėl bendrosios praktikos slaugytojų kvalifikacijos kėlimo rengimas, pateikimas. Personalo mokymai. SPC darbuotojų licencijų galiojimo terminų kontrolė, savalaikis perregistravimas.</p>
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Specialieji reikalavimai: galiojanti bendrosios slaugos praktikos licencija. Bendrosios praktikos slaugytojo profesinės veiklos sritis, teisės, pareigos, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 28:2011 „Bendrosios praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

16. Kvalifikacijos pavadinimas: ergoterapeutas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: ergoterapijos paslaugų teikimas. Tipinės darbo priemonės: reabilitacijos įranga, pagalbines priemonės ir protezai, įtvarai, sporto inventoriūs (guminiai kamuoliai, lankai, lazdos, gumos, treniruokliai), kompiuteris, rašymo, piešimo, braižymo priemonės ir kt. Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus. Papildoma informacija: ergoterapeutas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, korektiškai bendrauti, gebėjimas spręsti problemas, kūrybiškumas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose</p>
------------------------------------	--

	pirminio lygio sveikatos priežiūros paslaugas (poliklinikos), antrinio ir tretinio (bendro pobūdžio ir specializuotos stacionarinio gydymo įstaigos) lygio sveikatos priežiūros paslaugas, mokslo institucijose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Ergoterapinio proceso planavimas (LTKS VII)	1.1. Analizuoti ir vertinti ergoterapijos modelių taikymo efektyvumą.	Ergoterapijos modeliai, jų analizė. Ergoterapijos modelių taikymo vertinimas, pagrindimas, gydymo efektyvumo analizė ir prognozavimo metodai. Specializuotos studijų srities žinios. Originalus mąstymas mokslinių tyrimų pagrindu. Kritinis tos srities ir tarpdisciplininis žinių pagrindimas.
	1.2. Planuoti ir koordinuoti ergoterapijos procesą.	Ergoterapijos proceso planavimas (tikslai, uždaviniai, individualus planas, ergoterapijos užsiėmimai), koordinavimas (ergoterapijos efektyvumas, programos keitimas pagal poreikį). Asmens / grupės veiklų efektyvinimas, galimybių ir aplinkos veiksnių analizė. Darbo kokybės ir rezultatų analizė, atsakomybė už savo veiklos rezultatus. Individualus ir komandinis darbas.
	1.3. Taikyti inovatyvius mokslu pagrįstus metodus ergoterapijoje.	Paciento fizinės ir funkcinės būklės įvertinimas: subjektyvūs, objektyvūs tyrimo metodai. Savarankiškos veiklos įgūdžių vertinimas, socialinės, psichologinės ir fizinės aplinkos pritaikymas skirtingo amžiaus ir poreikių pacientams. Ortopedinių priemonių naudojimas. Ergoterapijos procese taikomi inovatyvūs ir praktika pagrįsti metodai. Metodų vertinimas ir pagrindimas (asmens funkcinis pajėgumas, fizinis aktyvumas, ligų prevencija ir kt.) ir pacientų konsultavimas. Ergoterapijos metodikų parinkimas, individualių ergoterapijos programų sudarymas. Inovatyvių idėjų taikymas dirbant reabilitacijos komandoje ir savarankiškai.

2. Ergoterapijos paslaugų organizavimas ir valdymas (LTKS VII)	2.1. Planuoti ergoterapijos paslaugų teikimą.	<p>Medicininės reabilitacijos struktūra ir reabilitacijos paslaugų teikimo tvarka Lietuvoje, reabilitacijos specialistų (fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo, kineziterapeuto, ergoterapeuto, psichologo, socialinio darbuotojo, bendrosios praktikos slaugytojo ir kt.) veiklos sferos ir tarpusavio sąveikos mechanizmai; medicininės reabilitacijos (kineziterapija, ergoterapija, psichoterapija, ortopedinės ir kompensacinės technikos priemonių pritaikymas, dietinis maitinimas, medikamentinis gydymas, paciento ir jo artimųjų mokymas, socialinės ir kultūrinės reabilitacijos priemonės). Ergoterapeuto vaidmuo, pagrindiniai uždaviniai vykdant psichosocialinę bei profesinę reabilitaciją.</p>
	2.2. Organizuoti ergoterapijos paslaugų procesą.	<p>Ergoterapijos paslaugų organizavimo ir valdymo principai (rentabilumas, materialiniai ištekliai, įrangos administravimas, ergoterapijos protokolų sudarymas). Ergoterapeuto funkcijos ir vaidmuo visuomenėje, atsakomybė, bendravimas ir bendradarbiavimas su klientu / komanda, tarpininkavimas užtikrinant jų teises.</p> <p>Ergoterapeuto veiklos organizavimo ir koordinavimo principai (etikos ir ergoterapeuto medicinos normos principai, pagarba pacientui, empatija).</p> <p>Verslo vadybos pagrindai (struktūrų formavimas, individualios darbo vietos organizavimas, veiklos koordinavimas, organizavimo tobulinimas, vadovavimas, operacijų valdymas, paslaugų valdymas, žmogiškųjų išteklių valdymas ir kt.). Ergoterapijos dokumentų pildymas.</p> <p>Rezultatų pristatymas su gydymo procesu susijusiems asmenims. Specializuotos dokumentacijos naudojimas.</p>

	2.3. Konsultuoti sveikatos priežiūros ir kitų sričių specialistus.	Ergoterapinių paslaugų vertinimas ir kokybės gerinimas atsižvelgiant į sveikatos ir socialinės priežiūros raidą, visuomenės poreikius ir ergoterapijos paslaugų teikimą veikiančius įstatymus nacionaliniu ir vietiniu lygmeniu. Veiklos analizė. Projektų koordinavimas. Profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursai, seminarai, konferencijos. Taikomieji tyrimai: referatai, darbo tezės, projektai (individualūs, grupiniai), tyrimo ataskaitos.
3. Ergoterapijos mokslinių tyrimų planavimas ir vykdymas (LTKS VII)	3.1. Parengti mokslinio tyrimo planą.	Teorinio ir praktinio pobūdžio informacijos paieška. Literatūros šaltinių studijavimas. Mokslinių tyrimų pagrindai (tyrimų rūšys (pamatiniai, taikomieji ir kt.). Eksperimentiniai tyrimai (tikrieji, tiriamieji ir kt.), koreliaciniai tyrimai. Tyrimo objektas, prielaidos. Tiriamojo darbo aktualumas, problema. Mokslinio tyrimo hipotezė, tikslas, uždaviniai. Tyrimo informatyvumas, patikimumas, objektyvumas, temos parinkimas, tiriamųjų parinkimas, literatūros šaltinių studijavimas, informacijos paieška. Tyrimo darbo planas (struktūra, tyrimo laukas, metodika).
	3.2. Vykdyti mokslinius tyrimus.	Tyrimų atlikimo etika. Ergoterapijos tyrimo metodai. Fizinės būklės, socialinės ir kultūrinės aplinkos vertinimas. Mobilumo, savarankiškumo įvertinimas. Tyrimo duomenų statistinis skaičiavimas (aritmetinis vidurkis, moda, mediana skaidos skaičiavimas, aritmetinio vidurkio standartinės paklaidos skaičiavimas, tarpgrupinių aritmetinių vidurkių skirtumo patikimumo nustatymas, procentinis skaičiavimas, ryšių tarp požymių nustatymas). Tyrimo duomenų pateikimas ir grafinis vaizdavimas. Gydymo duomenų apibendrinimas ir analizė.

	3.3. Analizuoti ir interpretuoti mokslinių tyrimų rezultatus.	Profesinės ir mokslo veiklos analizė. Rezultatų interpretavimas remiantis esamais įrodymais. Mokslinių žinių ir įrodymais grįstos praktikos integravimas į gydymo procesą. Gydymo proceso koordinavimas, alternatyvių sprendimų priėmimas. Inovacijų taikymas. Refleksija. Mokslinės publikacijos rengimas. Dalyvavimas mokslinėje diskusijoje.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Ergoterapeuto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 125:2016 „Ergoterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

17. Kvalifikacijos pavadinimas: gydytojas odontologas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: burnos ligų profilaktika, diagnostika, gydymas ir protezavimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: odontologinės kėdės įranga, sterilizacinės įranga, radiologinė įranga, apšvietimo lempos, dantų taisymo, plombavimo, protezavimo įrankiai, plombos, įklotai, užklotai, laminatai, dantų protezai, ortodontiniai aparatai, įtvarai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: gydytojas odontologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, nuoširdumas, atsakingumas, tikslumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, planuoti laiką,</p>
------------------------------------	--

	gebėjimas korektiškai bendrauti, estetinė nuovoka. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose odontologines sveikatos priežiūros paslaugas (poliklinikos, kabinetai).	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Burnos ligų profilaktika (LTKS VII)	1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.	Žinios: chemija, biochemija, biofizika, žmogaus anatomija, fiziologija, patologija, medicininė genetika, dermatovenerologija, biostatistika, oftalmologija, alergologija, anesteziologija ir reanimatologija.
	1.2. Įvertinti asmens sveikatos būklę, susijusią su odontologinėmis ligomis.	Odontologinių ligų etiologijos ir patogenezės. Veido, žandikaulių ir burnos organų srities ligos bei patologijos. Sveikos gyvensenos, racionalios mitybos ir taisyklingos dantų priežiūros įtaka ligų prevencijai, sveikatos tausojimui ir stiprinimui. Veido estetika, kramtymo ir kalbos funkcijos, burnos higienos būklė bei rizika paciento sveikatai, infekcijų kontrolės priemonių taikymas, profesinių veiksmų rizikos savo sveikatai įvertinimas. Žmogaus anatomija, fiziologija, patloginė anatomija ir patloginė fiziologija, citologija, parazitologija. Medicininė deontologija, medicininė etika, medicininė psichologija, medicininė filosofija. Odontologų profesinės etikos kodeksas, pacientų teisių užtikrinimas, konfidencialumo užtikrinimas, sveikatos priežiūros teisės aktų reikalavimų vykdymas. Juridinės, administracinės, psichologinės žinios, susietos su odontologinių paslaugų teikimu.
	1.3. Parinkti pacientui individualias burnos ligų profilaktikos priemones.	Sveikatinimo, prevencijos, profilaktinės odontologinių ligų priemonės, sterilizacijos, dezinfekcijos procesai ir eiga. Burnos ligos: dantų ėduonis ir jo komplikacijos, periodonto ligos, kitos nepaveldimos odontologinės ligos (nekariozinės dantų ligos, nepaveldimos sąkandžio

		<p>anomalijos, burnos gleivinės ligos, navikai, traumos ir kt.), paveldimos odontologinės ligos ir sindromai.</p> <p>Pirminė profilaktika (socialinių, medicinos, higienos aiškinamųjų priemonių sistema), antrinė profilaktika (ankstyvosios diagnostikos ir gydymo priemonių sistema), tretinė profilaktika (dantų funkcijos atkūrimas ir rehabilitacija).</p> <p>Burnos ligų profilaktikos metodai: burnos higiena (dantų apnašų valymas; dantų akmenų virš dantenu ir po dantenomis valymas; dantų poliravimas; dantų vagelių hermetizacija silantais; individualios burnos higienos mokymas; burnos priežiūros priemonių individualus parinkimas), racionali mityba (reikiamas kalcio, fosforo, fluoro, vitaminų, mikroelementų kiekis maiste, sveika gyvensena), fluoro preparatų vartojimas.</p> <p>Sveika gyvensena, racionali mityba ir taisyklinga dantų priežiūra.</p> <p>Sveikatinimo programos visuomenės ir asmens lygmeniu.</p>
2. Burnos ligų diagnostika (LTKS VII)	2.1. Nustatyti veido ir burnos srities bei gretimų sričių organų patologiją, funkcijos sutrikimus ir odontologines ligas.	<p>Anamnezė, apžiūra, apčiuopa, zondavimas. Diferencinė diagnostika.</p> <p>Burnos ligos: dantų ėduonis, kitos kietųjų danties audinių ligos, dantų raida ir dygimo sutrikimai, pulpos ir periapikalinių audinių ligos, apydančio ligos, kiti dantenu ir bedantės alveolinės ataugos pakitimai, dantų ir veido anomalijos (įskaitant netaisyklingą sąkandį), kiti dantų ir juos palaikančių struktūrų pakitimai, kitos žandikaulių ligos, seilių liaukų ligos, stomatitas ir susiję pakitimai, kitos lūpų ir burnos gleivinės ligos, liežuvio ligos, danties lūžiai, žandikaulio išnirimai, danties išnirimai, žandikaulio raiščių patempimo etiopatogenezės mechanizmai.</p>
	2.2. Atlikti veido ir burnos srities bei gretimų sričių organų	Radiologinė diagnostika, radiologinių tyrimų rezultatų ir rentgenogramų analizė. Paciento

	radiologinę diagnostiką.	diagnostinių duomenų skaitmenizavimas, kaupimas ir archyvavimas elektroninėse laikmenose. Apsaugos principai dirbant jonizuojančioje aplinkoje, savęs, bendradarbių ir pacientų saugojimas.
3. Burnos ligų gydymas (LTKS VII)	3.1. Parinkti vaistus ir odontologines medžiagas bei įrangą.	Vaistai burnos minkštiesiems ir kietiesiems audiniams gydyti (antibiotikai, priešuždegiminiai ir kt. vaistai) ir nuskausminti (vietišškai veikiantys, bendrinio pobūdžio). Veido ir žandikaulių srities nuskausminimas; injekcijos po oda, į raumenis. Danties audinių atstatymas plombomis, odontologinės medžiagos. Laikini ir nuolatiniai užpildai: kompoziciniai, stiklojonomeriniai, kiti. Odontologinė įranga, prietaisai ir reikmenys, jų paskirtis bei naudojimo galimybės: odontologinės kėdės įranga, sterilizacinės įranga, radiologinė įranga, apšvietimo lempos, dantų taisymo įrankiai, plombavimo įrankiai, protezavimo įrankiai. Jų techninės charakteristikos. Dantims taisyti bei protezuoti naudojamų medžiagų charakteristikos bei darbo su jomis ypatybės.
	3.2. Gydyti vaikų ir suaugusiųjų burnos ligas.	Terapiniai ir chirurginiai gydymo metodai: veido ir žandikaulių srities nuskausminimas, injekcijų po oda, į raumenis atlikimas, dantų ir dantų šaknų rovimas, intraoralinės incizijos dėl periostito, danties šaknies viršūnės ar apydančio pūlinio, danties kietųjų audinių defektų atstatymas plombomis, įklotais, užklotais ir laminatais, danties šaknies kanalo paruošimas kultinio įklotu įdėjimui, danties kulties atstatymas standartiniais ir individualiais kultiniais įklotais. Ligos: dantų ėduonis, kitos kietųjų danties audinių ligos, dantų raidos ir dygimo sutrikimai, pulpos ir periapikalinių audinių ligos,

		<p>apydančio ligos, kiti dantenu ir bedantės alveolinės ataugos pakitimai, dantų ir veido anomalijos, kiti dantų ir juos palaikančių struktūrų pakitimai, kitos žandikaulių ligos, seilių liaukų ligos, stomatitas ir su juo susiję pakitimai, lūpų ir burnos gleivinės ligos, liežuvio ligos, danties lūžis, žandikaulio išnirimas, danties išnirimas, žandikaulio raiščių patempimas ir kt. Odontologinių ligų ankstyvosios komplikacijos ir būklės, keliančias pavojų ar grėsmę asmens sveikatai arba gyvybei. Skubioji odontologinė pagalba, kritinių sveikatos būklių atpažinimas ir vertinimas, pirmosios pagalbos gaivinant įgūdžiai.</p>
4. Dantų protezavimas (LTKS VII)	4.1. Protezuoti dantis laikiniais ir nuolatiniais išimamais dantų protezais.	<p>Laikini ir nuolatiniai išimami dantų protezai: pilni ir daliniai išimami plokšteliniai dantų protezai, kosmetinės plokštelės, lanko atraminiai dantų protezai, profilaktiniai nuimami ortodontiniai aparatai bei įtvarai, jų reguliavimas (pagal gydytojo ortodonto nurodymus). Atspaudų nuėmimas, centrinės okliuzijos nustatymas, pirminių protezų taikymas, galutinių protezų taikymas ir tvirtinimas paciento burnoje. Protezavimo išimamais dantų protezais indikacijos: visiškas ar dalinis dantų netekimas, dantų traumos, dantų patamsėjimai, dantų formų neatitikimai, nudilę, nuskilę dantys, dantys po endodontinio gydymo.</p>
	4.2. Protezuoti dantis fiksuotais protezais.	<p>Fiksuoti dantų protezai: įklotai, užklotai, kultiniai įklotai, laminatai, plastmasiniai vainikėliai, lieti iš metalo vainikėliai, lieti vainikėliai su tarpine dalimi, metalo keramikos protezai, metalo plastikos protezai, bemetalės keramikos protezai. Pavienių vainikėlių, tiltinių protezų nuėmimas. Dantų šlifavimas, dantų okliuzinių paviršių korekcija, atspaudų nuėmimas, centrinės okliuzijos</p>

		<p>nustatymas, pirminių protezų taikymas, galutinių protezų taikymas ir tvirtinimas paciento burnoje.</p> <p>Laikinių įtvarų pritaikymas traumų atvejais.</p> <p>Profilaktinių ortodontinių (laikiniai fiksuotų) aparatų (gomuriniai, liežuviniai lankai, žiedai su vielomis ir kt.) naudojimas pagal gydytojo ortodonto nurodymus.</p> <p>Fiksuotų dantų protezų gaminimo indikacijos: dalinis dantų netekimas, dantų traumos, dantų patamsėjimai, dantų formų neatitikimai, nudilę, nuskilę dantys, dantys po endodontinio gydymo.</p>
	4.3. Koreguoti dantų protezus.	<p>Išimamų ir fiksuotų protezų bei ortodontinių, burnos, veido ir žandikaulių aparatų gamybos metu padarytos klaidos.</p> <p>Dantų protezų korekcijos: dantų šlifavimas, dantų protezų okliuzinių paviršių korekcija kompozitinėmis medžiagomis, išimamų protezų perbazavimas, šlifavimas.</p> <p>Ortodontinių aparatų bei įtvarų reguliavimas (pagal gydytojo ortodonto nurodymus).</p>
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Specialieji reikalavimai: gydytojo odontologo licencija. Gydytojo odontologo veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 42:2015 „Gydytojas odontologas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

18. Kvalifikacijos pavadinimas: gydytojas odontologas ortopedas, LTKS VII

<p><i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: odontologinė priežiūra (pagalba), apimanti veido ir žandikaulių sistemos organų ligų profilaktiką, diagnostiką ir gydymą ortopedinėmis priemonėmis.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: odontologinės kėdės įranga, protezai, implantai, optiniai prietaisai, konstrukcinės medžiagos, įklotai, užklotai, laminatai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: gydytojas odontologas ortopedas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, gebėjimas korektiškai bendrauti, estetinė nuovoka, empatija. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti savarankiškai bendradarbiaudami su gydytojais odontologais ir kitais sveikatos priežiūros specialistais, sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose galiojančias odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų licencijas, suteikiančias teisę įstaigoms teikti ortodontijos paslaugas.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>1.Veido ir žandikaulių sistemos organų ligų profilaktika (LTKS VII)</p>	<p>1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.</p>	<p>Žinios: chemija, biochemija, biofizika, žmogaus anatomija, fiziologija, patologija, medicininė genetika, dermatovenerologija, biostatistika, oftalmologija, alergologija, anesteziologija ir reanimatologija.</p> <p>Ligos: galvos ir kaklo onkologija, AIDS.</p>
	<p>1.2. Vertinti kramtymo, kalbos funkcijų, veido parametrus.</p>	<p>Žmogaus amžiaus ir lyties ypatybės, veido ir burnos srities bei gretimų sričių organų patologija, funkcijos sutrikimai.</p> <p>Apatinį žandikaulį pakeliančių ir nuleidžiančių, mimikos, kaklo raumenų, smilkininio apatinio žandikaulio sąnario funkcinė anatomija.</p> <p>Sąkandžių tipai (anatominiai, patologiniai) ir jų ypatybės.</p> <p>Dantų, burnos, žandikaulių ir su jais susijusių gretimų sričių organų (klausos, regos, nosiaryklės)</p>

		<p>anatomija, fiziologija, funkcijos, jų sąsaja su bendra paciento būkle.</p> <p>Odontologinių ligų etiologijos ir patogenezės. Veido, žandikaulių ir burnos organų srities ligos: dantų ėduonis ir jo komplikacijos, periodonto ligos, kitos nepaveldimos odontologinės ligos (nekariozinės dantų ligos, nepaveldimos sąkandžio anomalijos, burnos gleivinės ligos, navikai, traumos ir kt.), paveldimos odontologinės ligos ir sindromai.</p> <p>Veido estetika, kramtymo ir kalbos funkcijos, burnos higienos būklė.</p> <p>Sveika gyvensena, racionali mityba ir taisyklinga dantų priežiūra.</p> <p>Sveikatinimo programos visuomenės ir asmens lygmeniu.</p>
	<p>1.3. Parinkti pacientui individualias veido ir žandikaulių sistemos organų ligų profilaktikos priemones.</p>	<p>Odontologų profesinės etikos kodeksas, pacientų teisių užtikrinimas, konfidencialumo užtikrinimas, sveikatos priežiūros teisės aktų reikalavimų vykdymas.</p> <p>Epidemiologinių tyrimų organizavimas, jų rezultatų vertinimas ir interpretacija.</p> <p>Burnos ligos: dantų ėduonis ir jo komplikacijos, periodonto ligos, kitos nepaveldimos odontologinės ligos (nekariozinės dantų ligos, nepaveldimos sąkandžio anomalijos, burnos gleivinės ligos, navikai, traumos ir kt.), paveldimos odontologinės ligos ir sindromai.</p> <p>Pirminė profilaktika (socialinių, medicinos, higienos aiškinamųjų priemonių sistema), antrinė profilaktika (ankstyvosios diagnostikos ir gydymo priemonių sistema), tretinė profilaktika (dantų funkcijos atkūrimas ir rehabilitacija).</p> <p>Burnos ligų profilaktikos metodai: burnos higiena (dantų apnašų valymas; dantų akmenų virš dantenų ir po dantenomis valymas; dantų poliravimas; dantų vagelių hermetizacija silantais; individualios burnos higienos mokymas; burnos priežiūros priemonių individualus parinkimas), racionali mityba (reikiamas kalcio,</p>

		fosforo, fluoro, vitaminų, mikroelementų kiekis maiste, sveika gyvensena), fluoro preparatų vartojimas. Sveikatinimo, prevencijos, profilaktinės odontologinių ligų priemonės, sterilizacijos, dezinfekcijos procesai.
2. Veido ir žandikaulių sistemos organų ligų diagnostika (LTKS VII)	2.1. Nustatyti dantų, dantų lankų ir periodonto pažeidimus.	Stomatognatinės sistemos intraoralinė ir ekstraoralinė apžiūra, minkštųjų ir kietųjų burnos audinių ištyrimas, burnos ligų rizikos veiksnių įvertinimas. Kramtymo sistemos struktūriniai pokyčiai, jų įtaka kramtymo efektyvumui, kramtymo sistemos funkciniai pokyčiai, jų įtaka patologijai vystytis. Dantų raidos, dygimo ir netekimo sutrikimai, periodonto ligos, žandikaulių uždegiminės būklės, burnos, veido žandikaulių priešvėžiniai susirgimai, kiti specifiniai dantenų ir bedantės ataugos pakitimai, dantų ir aplinkinių audinių traumos ir jų komplikacijos, smilkininio apatinio žandikaulio sąnario struktūros ir funkcijos pokyčiai, jų sunkumo laipsnis, ekstremalios organizmo būklės.
	2.2. Taikyti veido ir žandikaulių sistemos organų ligų diagnostikos metodus.	Stomatognatinės sistemos struktūrų radiologiniai ir magnetinio rezonanso tyrimai, lazerinės technikos, 3D ir 4D vaizdų panaudojimas diagnostikai, paciento diagnostinių duomenų skaitmenizavimas, kaupimas ir archyvavimas elektroninėse laikmenose. Tyrimų duomenų analizė.
3. Veido ir žandikaulių sistemos organų ligų gydymas ortopedinėmis priemonėmis (LTKS VII)	3.1. Parinkti dantų protezus, konstrukcines medžiagas.	Medicinos normos MN 4:2009 „Medicinos prietaisų saugos techninis reglamentas“ ir medicinos normos MN 100:2009 „Aktyviųjų implantuojamųjų medicinos prietaisų saugos techninis reglamentas“. Dantų protezų, kaip individualių medicininių gaminių, teisinė charakteristika.

		<p>Dantų protezų konstrukcinių medžiagų (metalų, plastikų ir kt.) ir žmogaus organizmo sąveikos procesai, biotolerancijos vertinimo metodai ir testai.</p> <p>Naujausios odontologinės medžiagos ir dentų protezų gamybos technologijos.</p> <p>Klinikinėje praktikoje taikomi skaitmeninės odontologijos diagnostikos ir dentų protezų gamybos metodai.</p> <p>Individualių ortopedinių priemonių taikymas.</p> <p>Ortopedinio gydymo komplikacijos, jų prevencija ir gydymo galimybės.</p> <p>Pacientų, sergančių sunkiomis bendrinėmis ligomis, ortopedinio gydymo ypatumai.</p> <p>Implantų medžiagos ir rūšys.</p> <p>Optinių ir kitų prietaisų, pritaikytų gydytojo odontologo ortopedo darbui, naudojimas.</p>
	<p>3.2. Ortopediškai gydyti veido, žandikaulių srities traumas bei įgimtus ir įgytus dentų vainikų ir dentų eilių defektus.</p>	<p>Dantų vainikų ir dentų eilių defektų apydančio ligų ortopediniai reabilitacijos metodai.</p> <p>Intraoraliniai protezai, esant įgimtiems ir įgytiems dentų vainikų ir dentų eilių defektams.</p> <p>Dantų implantų sistemos. Dentų implantacijos metodai.</p> <p>Osteointegracijos procesai.</p> <p>Protezavimo implantais klinikiniai planavimo metodai.</p> <p>Bedančių žmonių reabilitacija.</p> <p>Smilkininio apatinio žandikaulio sąnario funkcijos kompleksinio gydymo metodai.</p> <p>Stomatognatinės sistemos traumų ortopedinio gydymo eiga.</p> <p>Ortognatinės chirurgijos metodai.</p> <p>Onkologinių ligonių ortopedinė odontologinė reabilitacija.</p> <p>Pacientų su negalia ir sergančių bendrinėmis ligomis gydymas.</p> <p>Protezavimas laikiniais dentų protezais: laikini fiksuoti protezai (laikini vainikėliai (tiesioginis ir netiesioginis būdas)), laikini išimami protezai (daliniai išimami protezai (dalinė plokštelė)).</p>

		<p>Protezavimas nuolatiniais dantų protezais: nuolatiniai danties defektą atstatantys fiksuoti protezai (lieti vainikėliai, lieti vainikėliai su akrilo apdaila, metalo keramikos vainikėliai, bemetalės bekarkasės keramikos vainikėliai, bemetalės karkasinės keramikos vainikėliai, kaištiniai kultiniai įklotai (tiesioginis būdas), kaištiniai kultiniai įklotai (netiesioginis būdas), įklotai, užklotai, laminatai. Protezavimas nuolatiniais dantų eilės defektą atstatančiais išimamais protezais: daliniai išimami protezai (lanko atraminiai protezai ir apkabėlių sistema, užraktų fiksacijos sistema, teleskopinės fiksacijos sistema), išimami pilni protezai – pilna plokštelė.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Aukštasis išsilavinimas. Kvalifikacija suteikiama baigus vientisąsias odontologijos studijas ir 3 metų ortopedinės odontologijos rezidentūrą. Gydytojo odontologo ortopedo licenciją suteikia Odontologų rūmai pateikus odontologijos studijų programos baigimo diplomą, internatūros pažymėjimą ir rezidentūros baigimo pažymėjimą.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Gydytojo odontologo ortopedo veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 48:2010 „Gydytojas odontologas ortopedas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.</p>	
<p><i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.</p>	
<p><i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Netaikoma.</p>	

19. Kvalifikacijos pavadinimas: gydytojas ortodontas, LTKS VII

<p><i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: įgimtų ir įgytų veido, žandikaulių, burnos organų, dantų, dantų lankų ir sąkandžio anomalijų profilaktika, diagnostika ir gydymas. Tipinės darbo priemonės: išimami ortodontiniai aparatai (išimamos plokštelės ir jų sudėtinės dalys: bazės, apkabos, lankai, spyruoklės, sraigčiai ir kiti elementai; funkciniai aparatai, preortodontiniai treneriai, kiti vestibuliniai aparatai),</p>
---	---

	<p>fiksuojamieji ortodontiniai aparatai (breketų sistema), kombinuoti ortodontiniai aparatai (distalizuojantys aparatai, veido kaukė, pozicinieriai, ekstraoraliniai aparatai, ortodontiniai implantai) ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi odontologo darbo vieta, atitinkanti HN 74:2011. Darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: gydytojas ortodontas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, gebėjimas korektiškai bendrauti, estetinė nuovoka, empatija. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti tiek valstybinėse, tiek privačiose sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti ortodontijos paslaugas.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>1. Įgimtų ir įgytų veido, žandikaulių, burnos organų, dantų, dantų lankų ir sąkandžio anomalijų profilaktika (LTKS VII).</p>	<p>1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.</p> <p>1.2. Įvertinti asmens sveikatos būklę, susijusią su ortodontinių anomalijomis ir odontologinėmis ligomis.</p>	<p>Žinios: chemija, ortodontinė biomechanika, informacinės technologijos, biochemija, biofizika, žmogaus anatomija, fiziologija, patologinė anatomija ir fiziologija, genetikos, pagrindai, mikrobiologija, specialybės lotynų kalba.</p> <p>Veido, žandikaulių ir burnos organų srities patologijos. Ortodontinių anomalijų etiologija: skeletinio augimo sutrikimai; dantų vystymosi sutrikimai; dantų lankų formos pakitimai. Genetinės priežastys: paveldimumo įtaka anomalijų paveldimumo santykiui ir dažnumui.</p> <p>Veido estetika, kramtymo ir kalbos funkcijos, burnos higienos būklė bei rizika paciento sveikatai, infekcijų kontrolės priemonių taikymas, profesinių veiksmų rizikos savo sveikatai įvertinimas.</p> <p>Sveika gyvensena, racionali mityba ir taisyklinga dantų priežiūra.</p> <p>Sveikatinimo programos visuomenės ir asmens lygmeniu.</p>

	<p>1.3. Parinkti, pritaikyti ir koreguoti retencinius bei profilaktinius ortodontinius aparatus.</p>	<p>Ortodontinių anomalijų profilaktika. Profilaktiniai ir kombinuoti profilaktiniai aparatai, indikacijos. Bendri retencijos principai (retencinio periodo svarba ir tikslingumas; ortodontinio gydymo metu koreguotų struktūrų nestabilumo priežastys; retencijos laiko ypatumai; reteinerių tipai; retencinio periodo kategorijos; reteinerių naudojimo laikas ir trukmė). Recidyvo proceso supratimas, recidyvo priežastys ir priklausomybė.</p>
<p>2. Įgimtų ir įgytų veido, žandikaulių, burnos organų, dantų, dantų lankų ir sąkandžio anomalijų diagnostika (LTKS VII)</p>	<p>2.1. Nustatyti ortodontines anomalijas.</p>	<p>Paciento burnos ertmės ir dantų būklė; ortodontinė anamnezė (ortodontinio paciento ištyrimo būdai ir metodika; nusiskundimai: estetiniai, funkciniai, psichologiniai; paciento lūkesčiai ir ortodontinio gydymo galimybės; diagnostinių modelių analizė; ortodontiniai indeksai). Veido ir burnos srities anatomijos, fiziologijos, šių sričių formavimosi, vystymosi ir vėlesnių pokyčių pagal amžių ir lytį ypatumai, sutrikimai ir patologinės būsenos. Ortodontinių anomalijų rizikos veiksniai, ortodontinių anomalijų laipsnis, ortodontinio gydymo efektyvumas bei įtaka tolimesnei patologijos reabilitacijai. Kiti organizmo sistemų susirgimai ir jų patologijos reikšmė stomatognatinės sistemos funkcijai, eigos prognozei, kompleksinio brigadinio gydymo poreikio ir reikšmės nustatymas. Ortodontinių anomalijų klasifikacija (sagitalios sąkandžio anomalijos: Angle I klasės sąkandžio anomalijos; Angle II klasės anomalijos: II 1 – poklasė, II 2 – poklasė; A tipai, B tipai, C tipai; Angle III klasės sąkandžio anomalijos: pseudomezialinis, funkcinis, mezialinis sąkandis; vertikalios sąkandžio anomalijos: atviras sąkandis ir jo tipai, gilus sąkandis; transversalios sąkandžio anomalijos: kryžminis sąkandis ir jo</p>

		<p>tipai; dantų lankų formos anomalijos, dantų padėties anomalijos).</p> <p>Ortodontinių anomalijų poveikis okliuzijai, kramtymo efektyvumui, veido estetikai ir burnos sveikatai.</p>
	<p>2.2. Taikyti ortodontinių anomalijų diagnostikos metodus.</p>	<p>Radiologiniai ir magnetinio rezonanso tyrimai, cefalometrija, lazerinės technikos, 3D ir 4D vaizdai, paciento diagnostinių duomenų skaitmenizavimas, kaupimas ir archyvavimas elektroninėse laikmenose.</p> <p>Cefalogramų atlikimo būdai. Natūrali ir priverstinė galvos padėtis. Cefalometrinių analizės. Ortopantomogramos vertinimas.</p>
<p>3. Įgimtų ir įgytų veido, žandikaulių, burnos organų, dantų, dantų lankų ir sąkandžio anomalijų gydymas (LTKS VII)</p>	<p>3.1. Įvertinti paciento sukandimo ir kramtymo jėgas.</p>	<p>Kramtymo sistemos biomechanikos tyrimo metodai (sukandimo ir kramtymo jėgų bei jų vektorių vertinimas, kramtymo spaudimo pasiskirstymo dantų atraminiuose audiniuose vertinimas, įtempimų analizės metodai, biologinių struktūrų matematinis modeliavimas).</p> <p>Žmogaus kramtymo sistemos anatomicinės struktūros (žandikauliai ir kaukolės kaulai, kramtymo raumenys, smilkininis apatinio žandikaulio sąnarys, dantys ir dantų lankai, periodontas).</p>
	<p>3.2. Parinkti ortodontinį gydymą.</p>	<p>Odontologų profesinės etikos kodeksas, pacientų teisės, konfidencialumo užtikrinimas, sveikatos priežiūros teisės aktai.</p> <p>Funkcinių dantų lankų atspaudų nuėmimas, dantų lankų modelių analizė.</p> <p>Aprašomoji ortodontinių anomalijų diagnozė. Ortodontinio gydymo planas.</p> <p>Medicininė deontologija, medicininė etika, medicininė psichologija. Bendradarbiavimas su kitų sričių specialistais: bendrosios praktikos odontologais, veido ir žandikaulių chirurgais, periodontologais, vaikų odontologais, ortopedais, dantų technikais, burnos higienistais, otolaringologais.</p>

	<p>3.3. Gydyti ortodontines anomalijas.</p>	<p>Sagitalinių, transversalinių, vertikalinių sąkandžio anomalijų, dantų lankų formos, dantų padėties anomalijų, dantų traumų, retinėtų dantų, tremų, diastemų, pacientų su įvairiu periodonto pakenkimo laipsniu, vaikų su įgimtais lūpos ir gomurio nesuaugimais, smilkinio apatinio žandikaulio sąnario disfunkcijos ortodontinė korekcija. Gydomas ortodontiniais aparatais: išimami ortodontiniai aparatai (išimamos plokštelės ir jų sudėtinės dalys: bazės, apkabos, lankai, spyruoklės, sraigčiai ir kiti elementai; funkciniai aparatai, preortodontiniai treneriai, kiti vestibuliniai aparatai), fiksuojamieji ortodontiniai aparatai (breketų sistema), kombinuoti ortodontiniai aparatai (distalizuojantys aparatai, veido kaukė, pozicinieriai, ekstraoraliniai aparatai, ortodontiniai implantai). Ortodontinių aparatų pritaikymas, koregavimas ir aktyvavimas. Ortognatinė chirurgija. Kombinuotas chirurginis ir ortodontinis anomalijų gydymas. Socialinė rehabilitacija taikant veido žandikaulių ortopedijos ir ortodontinius gydymo metodus bei priemones.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Aukštasis išsilavinimas. Kvalifikacija suteikiama baigus vientisąsias universitetines odontologijos studijas ir 3 metų ortodontijos rezidentūrą. Gydytojo ortodonto licenciją suteikia Valstybinė akreditavimo tarnyba sveikatos priežiūros veiksniams prie Sveikatos apsaugos ministerijos, pateikus odontologijos studijų programos baigimo diplomą, internatūros pažymėjimą ir rezidentūros baigimo pažymėjimą.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Specialieji reikalavimai: gydytojo ortodonto licencija, pratęsiamą kas penkerius metus. Gydytojo odontologo veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 42:2015 „Gydytojas odontologas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Gydytojo ortodonto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 47:2014 „Gydytojas ortodantas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.</p>	

<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

20. Kvalifikacijos pavadinimas: kineziterapeutas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: kineziterapijos procedūrų paslaugos teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: vertikalizavimo stovai, inversiniai stalai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: kineziterapeutas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, gebėjimas organizuoti, vadovauti, spręsti problemas, konstruktyviai mąstyti. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros ir kitose įstaigose, turinčiose galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti kineziterapijos paslaugas, ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir kineziterapeutas, mokslo institucijose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Kineziterapijos planavimas, organizavimas, koordinavimas ir vertinimas (LTKS VII).	1.1. Planuoti kineziterapijos paslaugas.	<p>Kineziterapijos proceso organizavimo principai.</p> <p>Kineziterapeuto funkcijos ir vaidmuo visuomenėje.</p> <p>Kineziterapeuto veiklos organizavimo ir koordinavimo principai.</p> <p>Specializuoti sveikatos būklės tyrimo ir vertinimo testai ir indeksai.</p> <p>Specializuoti tyrimų atlikimo gebėjimai, reikalingi mokslinių tyrimų ir / ar inovacijų sklaidai, siekiant įgyti naujų žinių ir į procedūras integruoti tarpdisciplinines žinias.</p>

	1.2. Vykdyti ir koordinuoti kineziterapijos procesą.	Suplanuoto kineziterapijos proceso vykdymas (proceso eiga, koregavimas, pareigų ir atsakomybių koordinavimas, komandinis aptarimas). Kineziterapijos proceso koordinavimas ir alternatyvių sprendimų priėmimas. Tikslus proceso rezultatų dokumentavimas. Specializuotos dokumentacijos naudojimas. Tarpdiscipliniškumas.
	1.3. Priimti inovatyvius su kineziterapijos procesu susijusius sprendimus ir vertinti jų efektyvumą.	Kineziterapijos proceso rezultatų apibendrinimas ir analizė. Rezultatų interpretavimas remiantis esamais įrodymais. Mokslinių žinių ir įrodymais grįstos praktikos integravimas į gydymo procesą. Inovacijų taikymas. Refleksija.
2. Mokslinių tyrimų atlikimas ir sklaida (LTKS VII).	2.1. Planuoti mokslinius tyrimus.	Moksliniai tyrimai. Fundamentalieji tyrimai. Taikomieji tyrimai. Eksperimentiniai tyrimai. Tyrimų etika.
	2.2. Atlikti ir skleisti kineziterapijos tyrimus.	Mokslu taikomųjų ir fundamentaliųjų tyrimų planavimas, atlikimas ir sklaida. Su pacientu susijusios informacijos rinkimas, saugojimas, analizavimas ir etiškas pateikimas.
	2.3. Teikti rekomendacijas veiklai tobulinti remiantis kritine taikomojo pobūdžio veiklos analize.	Tyrimų atlikimo etika. Profesinės ir mokslo veiklos analizė. Konsultavimas profesinės veiklos srityje. Projektų koordinavimas. Asmeninis ir visuomeninis kvalifikacinis tobulėjimas. Inovacijų diegimas.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Kineziterapeuto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę nustato Lietuvos medicinos norma MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.	

<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

21. Kvalifikacijos pavadinimas: medicinos biologas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: diagnostinių ir mokslo taikomųjų laboratorinių tyrimų atlikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: reagentai, laboratorinė įranga ir priemonės, informacinės technologijos.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: medicinos biologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, sąžiningumas, pastabumas, kruopštumas, gebėjimas analizuoti. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti laboratorinės diagnostikos paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Klinikinių laboratorinių tyrimų atlikimas (LTKS VII)	1.1. Taikyti laboratorinės medicinos mokslo pagrindų žinias ir profesinės veiklos naujoves.	Klinikinės chemijos, hematologijos, bendrosios citologijos, imunologijos, mikrobiologijos, molekulinės biologijos, genetikos bei kitų klinikinių laboratorinių tyrimų žinios.
	1.2. Parinkti, įdiegti ir naudoti laboratorinių tyrimų metodus ir medicinos prietaisus.	<p>Darbo vietų racionalaus įrengimo reikalavimai. Tarptautinis standartas „Medicinos laboratorijos. Ypatingieji kokybės ir kompetencijos reikalavimai (ISO 15189:2007)“.</p> <p>„Ypatingieji kokybės ir kompetencijos reikalavimai“ (ISO 15189:2007).</p> <p>Metodų diegimas ir įsisavinimas (Lietuvos Respublikoje įteisintų standartų arba tarptautinių organizacijų patvirtintų metodų taikymas).</p> <p>Klinikinės chemijos, hematologijos, bendrosios citologijos,</p>

		<p>imunologijos, mikrobiologijos, molekulinės biologijos, genetikos bei kitų klinikinių laboratorinių tyrimų atlikimo metodikos.</p> <p>Medicinos prietaisai (pusiau automatiniai ir automatiniai analizatoriai), atitinkantys medicinos prietaisų saugos techninio reglamento reikalavimus; medicinos prietaisų instaliavimas, naudojimas ir priežiūra (kalibravimas, dezinfekcija).</p>
	<p>1.3. Atlikti rankinius ir instrumentinius laboratorinius tyrimus.</p>	<p>Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl medicinos priemonių (prietaisų) naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Rankinių ir instrumentinių klinikinės chemijos, hematologijos, bendrosios citologijos, imunologijos, mikrobiologijos, molekulinės biologijos, genetikos ir kitų laboratorinių tyrimų atlikimas pagal Lietuvos teisės aktų nustatytą tvarką, patvirtintas metodikas.</p> <p>Medicininės patologijos priežastys, jų ląsteliniai, biocheminiai, imunologiniai mechanizmai, klinikiniai požymiai ir laboratorinių tyrimų pokyčiai; laboratorinių tyrimų klinikinė vertė.</p> <p>Biomedicinos technologų konsultavimas ir jų darbo kontrolė, patikimo ir savalaikio laboratorinių tyrimų atlikimo užtikrinimas.</p> <p>Medicinos etikos ir deontologijos normų išmanymas ir laikymasis: etiškas bendravimas su pacientu / užsakovu ir jo informavimas, medicininės paslapties saugojimas ir pagarba pacientų teisėms, etiškas bendravimas su kolegomis.</p>
<p>2. Klinikinių laboratorinių tyrimų vertinimas ir interpretavimas (LTKS VII)</p>	<p>2.1. Vertinti analizės rezultatus.</p>	<p>Laboratorinių tyrimų pokyčiai įvairių susirgimų atveju: normalios ir patologinės anatomijos ir fiziologijos laboratorinių tyrimų indikacijos ir diferencinė diagnostika.</p> <p>Klinikinės chemijos, hematologijos, bendrosios citologijos, imunologijos, mikrobiologijos, molekulinės biologijos, genetikos ir kitų laboratorinių tyrimų rezultatų</p>

		vertinimas atsižvelgiant į preanalizinių ir analizinių veiksnių (ėminių paėmimo metodų; ėminių transportavimo, saugojimo ir registravimo; mėginių ruošimo; laiko nuo tyrimo užsakymo iki rezultato atidavimo) galimą įtaką rezultatams.
	2.2. Konsultuoti sveikatos priežiūros paslaugas teikiančius specialistus.	Laboratorinius tyrimus užsakusių specialistų konsultavimas apie tyrimo rezultatus ir bendradarbiavimas gydytojui interpretuojant tyrimų rezultatus. Informacijos apie paciento laboratorinius tyrimus teikimas teisės aktų nustatyta tvarka. Straipsnių ruošimas, pranešimų skaitymas laboratorinės medicinos temomis seminaruose, konferencijose.
3. Klinikinių laboratorinių tyrimų kokybės užtikrinimas (LTKS VII)	3.1. Vertinti veiksnių ir diagnostinių procedūrų įtaką laboratorinių tyrimų rezultatams.	Laboratorinių tyrimų atlikimo preanalizinio, analizinio ir poanalizinio etapų reikalavimai ir įtaka laboratorinių tyrimų kokybei ir rezultatų patikimumui. Objektívūs ir subjektyvūs veiksniai ir diagnostinės procedūros įtakojančios laboratorinių tyrimų rezultatus: ėminių transportavimas, saugojimas ir registravimas; laikas nuo tyrimo užsakymo iki rezultato atidavimo; natūralus ir įtakojamas biologinio ėminio nepastovumas; ėminių paėmimo metodai; mėginio ruošimas analizei; vaistų ir ligų įtaka.
	3.2. Organizuoti ir atlikti laboratorinių tyrimų vidaus kokybės kontrolę.	Tarptautinio standarto „Medicinos laboratorijos. Ypatingieji kokybės ir kompetencijos reikalavimai (ISO 15189:2007)“ naudojimas kuriant, diegiant prižiūrint, gerinant laboratorijos kokybės vadybos sistemą bei vertinant kompetenciją. Laboratorinių tyrimų vidaus kokybės kontrolės organizavimas ir atlikimas, jos rezultatų vertinimas, neatitiktųjų nustatymas, koregavimo ir prevencinių veiksmų taikymas. Dalyvavimas tarplaboratorinėse palyginamosiose laboratorinių tyrimų tikrinimo programose, jų

		rezultatų bendradarbiaujant su kolegomis.	vertinimas
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Medicinos biologo profesinė kvalifikacija įgyjama universitete baigus medicinos biologijos magistrantūros studijų programą.		
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Medicinos biologo teises, pareigas ir kompetenciją nustato Lietuvos medicinos norma MN 68:2018 „Medicinos biologas“.		
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.		
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.		

22. Kvalifikacijos pavadinimas: medicinos gydytojas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: gydytojo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama sveikatos priežiūra, apimanti asmens sveikatos būklės tikrinimą, ligų profilaktiką, diagnozavimą ir gydymą.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: medicininė įranga, skirta asmens sveikatos būklei tikrinti, diagnozuoti ir gydyti ligas.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: medicinos gydytojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, tikslumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, korektiškai bendrauti.</p>		
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>	
1. Skubioji medicinos pagalba, diferencinė diagnostika ir gairinimas (LTKS VII)	1.1. Taikyti kompleksines fundamentinių ir specialiųjų mokslų žinias.	<p>Žinios: bendroji ir analizinė chemija, biologija, parazitologija, žmogaus fiziologija, biochemija, žmogaus sveikatos fizika, žmogaus anatomija ir histologija.</p> <p>Terminija, užsienio kalba.</p> <p>Pacientų žalos atlyginimo įstatymas.</p>	

	<p>1.2. Atpažinti ir įvertinti kritines sveikatos būkles.</p>	<p>Ligos. Ligų pasireiškimo būdai ir jų eiga. Klinikiniai ligų požymiai ir jų sunkumas. Tiksliniai tyrimai, tyrimų rezultatų interpretavimas. Diferencinė diagnostika. Paciento stebėjimo planas. Plano aptarimas su pacientu ir jo artimaisiais. Psichologiniai ir socialiniai veiksniai, jų įtaka ligos pasireiškimui, kitų žalingų veiksnių poveikis, priklausomybės.</p>
	<p>1.3. Gaivinti ir palaikyti pagrindines gyvybines funkcijas.</p>	<p>Kritinės sveikatos būklės, atpažinimas ir įvertinimas. Kritinių sveikatos būklių gydymas. Gyvybinės funkcijos, pagrindinių gyvybinių funkcijų gaivinimas ir palaikymas pagal galiojančius europinius standartus. Traumos, traumų gydymas pagal galiojančius europinius standartus. Klinikinių diagnostinių ir gydomųjų procedūrų atlikimas. Šokas: bakterinis ir anafilaksinis, apsinuodijus barbitūratais, smalkėmis, insekticidais, pesticidais, metilo ir etilo alkoholiu, neaiškios kilmės koma, hipertermija, traukulinės būklės, įkandžiai, elektros srovės poveikis, ūmi alerginė reakcija (kvinkės edema, anafilaksinis šokas). Gaivinimas ir pagrindinių gyvybinių funkcijų palaikymas. Ligos (kvėpavimo organų sistema, ligų priežastys, požymiai, komplikacijos) atpažinimas pagal simptomus (pulsas, kvėpavimas, išoriniai požymiai, kalba). Skubioji pagalba: kvėpavimo takų kliūčių šalinimas (Heimlich'o būdas), praeinamumo gerinimas, dirbtinė plaučių ventiliacija. Apsinuodijimai rūgštimis, šarmais, maistu, ūmių kepenų nepakankamumo atvejų ligų diagnostika. Būtiniosios pagalbos įvairių amžiaus grupių žmonėms būdai: skrandžio plovimas, turinio paėmimas,</p>

		siuntimas konsultacijai pas atitinkamus specialistus.
	1.4. Teikti pagalbą gimdymo metu ir po gimdymo.	Gimdymo priėmimas, naujagimio tualetas, priežiūra placentiniu laikotarpiu. Pagalba kraujuojant iš gimdos.
2. Gydomo paskyrimas (LTKS VII)	2.1. Taikyti kompleksines socialinės medicinos, sveikatos apsaugos organizavimo, sveiko ir sergančio žmogaus psichologijos žinias.	Šeimos sveikata ir socialinė apsauga, moters ir vaiko sveikatos apsauga, socialinės garantijos. Sveikatos draudimo principai ir rūšys. Sveiko ir sergančio žmogaus kūno sandaros ypatumai ir funkcijos. Jautrus, efektyvus bendravimas su pacientu, paciento giminaičiais, neįgaliais žmonėmis, konfidencialumas.
	2.2. Konsultuoti pacientus, jų artimuosius.	Medicinos dokumentacija: tinkamas parengimas ir saugojimas. Kompiuterinių programų naudojimas, informacijos šaltinių paieška, informacijos atnaujinimas, saugojimas. Paciento (asmens) sutikimo formos, pildymas, nacionaliniai ir Europiniai teisės aktai. Paciento kreipimosi priežasties išsiaiškinimas, apibūdinimas. Pacientų apžiūra: odos ir matomų gleivinių apžiūra, sritinių limfinių mazgų apžiūra. Tyrimų plano sudarymas ir išaiškinimas pacientui. Paciento konsultavimas profesinių ligų profilaktikos, sveikos gyvensenos, ligų profilaktikos, sveikatos tausojimo klausimais. Anamnezės rinkimas. Medicininė etika, deontologijos reikalavimai. Psichologinių ir socialinių veiksnių vertinimas, įtaka ligai pasireikšti, streso, susijusio su liga, valdymas. Komunikavimas su kitų sričių specialistais. Paliatyviosios pagalbos komanda pagal paciento poreikius. Darbas tarpdalykinėje komandoje, gebėjimas bendrauti gimtąja ir užsienio kalba. Moksliskai pagrįstų įrodymų taikymas praktikoje. Ligų profilaktikos programos.

		<p>Psichologinės žmonių sveikatos ugdymas. Sveikos gyvenenos ir mitybos principai.</p>
	<p>2.3. Skirti tikslinius tyrimus diagnozei nustatyti.</p>	<p>Metodų ir būdų taikymas, konservatyvus gydymo parodymai, priešparodymai, metodai, jų panašumai bei skirtumai. Diferencinė diagnostika. Tyrimų duomenų analizė, interpretacija ir apibendrinimas.</p>
	<p>2.4. Gydyti ligas.</p>	<p>Ligos. Adekvatus ir tinkamas gydymas. Vaistų ir kitų gydymo metodų suderinimas klinikiame kontekste, jų tinkamumas ir potenciali nauda bei žala. Skausmo gydymas. Būklės: pavojingos sveikatai ir gyvybei. Pagrindinės bei ūmios ligos, traumos, apsinuodijimai, priežastys, požymiai, atpažinimas. Propedeutika: ligų simptomai, plitimo būdai, komplikacijos. SAM patvirtintos skausmo skalės: vizualinė analoginė skausmo, grafinė, funkcinė, verbalinė, žodinė aprašomoji skalės. Būtinoji pagalba. Širdies ir kraujagyslių ligos: plaučių edema, krūtinės angina, miokardo infarkto įtarimas, disekuojančios aortos aneurizmos įtarimas, paroksizminiai širdies ritmo sutrikimai, reta širdies veikla, hipertenzija. Kvėpavimo sistemos ligos: astmos priepuolis, astminė būklė, ūmus kvėpavimo nepakankamumas, stenojuojantis laringitas, kraujavimas iš plaučių, po užspringimo, po skendimo. Virškinimo sistemos ligos: refluksezofagitas, ūmus gastritas, opaligė, vidurių užkietėjimas. Inkstų ir šlapimo sistemos ligos: cistitas, pielonefritas. Sąnarių ir sisteminių jungiamojo audinio ligos: sąnarių degeneracinės ligos, metabolinės artropatijos, periartropatijos. Kraujo sistemos ligos: geležies, vitamino B12 ir folinės rūgšties trūkumo anemijos.</p>

		Endokrininės sistemos ligos: hiperglikeminė ir hipoglikeminė būklės, nutukimas, tiroksinė ir miksedeminė krizės. Bendradarbiavimas su pacientu.
	2.5. Diagnozuoti susirgimus, reikalaujančius chirurginio gydymo.	Ligos ir būklės: trauminis šokas, ūmus šlapimo susilaikymas, pneumotoraksas, galūnių arterijų embolija, nudegimai, nušalimai, svetimkūniai, išorinis kraujavimas. Procedūros: minkšti ir gipsiniai tvarsčiai, lūžių imobilizavimas įtvarais, nekomplikuotų žaizdų gydymas. Ūmių pilvo susirgimų įtarimas.
	2.6. Organizuoti pacientų slaugą.	Pagrindiniai slaugymo principai, tanatologijos pagrindai.
3. Dažniausiai pasitaikančių vaikų ligų profilaktika, diagnostika ir gydymas (LTKS VII)	3.1. Suteikti būtinąją medicinos pagalbą vaikams.	Staigi mirtis, apsinuodijimai, hipertermija, meningokokinė infekcija. Gyvybei pavojingos situacijos. Būtiniosios medicinos pagalbos teikimas.
	3.2. Gydyti mokyklinio amžiaus vaikus.	Nekomplikuotos ir lengvos eigos viršutinių kvėpavimo takų infekcijos helmintozės.
	3.3. Taikyti profilaktines priemones.	Rekomendacijos sveikų vaikų priežiūros klausimais: maitinimo, grūdinimo, skiepijimo.
4. Sveikos gyvensenos propagavimas, bendradarbiavimas medicinos praktikoje (LTKS VII)	4.1. Bendradarbiauti su pacientais, jų artimaisiais ir personalu.	Komandinis darbas, bendravimas, bendradarbiavimas. Socialinių, kultūrinių, ekonominių, istorinių ir (ar) politinių veiksnių įtaka žmogaus sveikatai. Profesinės etikos nuostata. Konfidencialumas, aiškus ir efektyvus bendravimas su pacientu ir kolegomis. Informacijos pacientui ir jo artimiesiems suteikimas, išleidžiant pacientą į namus ar kitą sveikatos priežiūros įstaigą.
	4.2. Mokyti pacientus ir jų artimuosius sveikatos stiprinimo principų ir ligų profilaktikos.	Sveikos gyvensenos veiksniai: tinkamas maitinimasis, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra, psichoemocinis stabilumas. Sveikos ir saugios aplinkos kūrimas, žalingų įpročių atsisakymas. Socialinės, ekonominės, gyvenimo bei darbo sąlygos.

		Sveikos gyvensenos ugdymo metodai ir jų taikymas, ugdant sveikos (teisingos) gyvensenos sampratą.
	4.3. Organizuoti epidemijų prevencijos priemonių įgyvendinimą.	Priešepideminių priemonių organizavimas ypatingai pavojingų infekcijų atvejais, vadovaujantis teisės aktų, reglamentuojančių užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir kontrolę Lietuvoje, nuostatas, taip pat pagal Pasaulio sveikatos organizacijos ir kitų užsienio šalių visuomenės sveikatos institucijų rekomendacijas.
	4.4. Vykdyti mokslinius tyrimus.	Projektai, susiję sveikatos priežiūros modeliais, jų rengimas. Teorinio ir praktinio pobūdžio informacijos paieška. Literatūros šaltinių studijavimas. Mokslinio tyrimo hipotezė, tikslas, uždaviniai. Tyrimo darbo planas (struktūra, tyrimo laukas, metodika). Tyrimo duomenų statistinis skaičiavimas (aritmetinis vidurkis, aritmetinio vidurkio standartinės paklaidos skaičiavimas, ryšių tarp požymių nustatymas ir kt.). Tyrimo duomenų pateikimas ir grafinis vaizdavimas). Gydymo duomenų apibendrinimas ir analizė, išvados, rekomendacijos, viešinimas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Abdominalinės chirurgijos gydytojas 2. Darbo medicinos gydytojas 3. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas 4. Gydytojas akušeris ginekologas 5. Gydytojas alergologas ir klinikinis imunologas 6. Gydytojas anesteziologas reanimatologas 7. Gydytojas chirurgas 8. Gydytojas dermatovenerologas 9. Gydytojas dietologas 10. Gydytojas endokrinologas	Nustato atitinkama Lietuvos medicinos norma.	Nustato atitinkama Lietuvos medicinos norma.

<ol style="list-style-type: none"> 11. Gydytojas gastroenterologas 12. Gydytojas genetikas 13. Gydytojas geriatras 14. Gydytojas hematologas 15. Gydytojas kardiologas 16. Gydytojas klinikinis farmakologas 17. Gydytojas kraujagyslių chirurgas 18. Gydytojas krūtinės chirurgas 19. Gydytojas nefrologas 20. Gydytojas neonatologas 21. Gydytojas neurochirurgas 22. Gydytojas neurologas 23. Gydytojas oftalmologas 24. Gydytojas onkologas chemoterapeutas 25. Gydytojas onkologas radioterapeutas 26. Gydytojas ortopedas traumatologas 27. Gydytojas otorinolaringologas 28. Gydytojas patologas 29. Gydytojas psichiatras 30. Gydytojas pulmonologas 31. Gydytojas radiologas 32. Gydytojas reumatologas 33. Gydytojas širdies chirurgas 34. Gydytojas urologas 35. Gydytojas vaikų alergologas 36. Gydytojas vaikų chirurgas 37. Gydytojas vaikų endokrinologas 38. Gydytojas vaikų gastroenterologas 39. Gydytojas vaikų hematologas 40. Gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras 41. Gydytojas vaikų kardiologas 42. Gydytojas vaikų nefrologas 43. Gydytojas vaikų neurologas 44. Gydytojas vaikų pulmonologas 45. Gydytojas vaikų reumatologas		
---	--	--

<p>46. Gydytojas veido ir žandikaulių chirurgas 47. Infekcinių ligų gydytojas 48. Klinikinės toksikologijos gydytojas 49. Laboratorinės medicinos gydytojas 50. Plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos gydytojas 51. Skubiosios medicinos gydytojas 52. Sporto medicinos gydytojas 53. Šeimos gydytojas 54. Teismo medicinos gydytojas 55. Vaikų infekcinių ligų gydytojas 56. Vaikų intensyviosios terapijos gydytojas 57. Vaikų ligų gydytojas 58. Vidaus ligų gydytojas</p>		
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Specialieji reikalavimai: medicinos praktikos licencija – dokumentas, patvirtinantis gydytojo teisę verstis atitinkama medicinos praktika. Medicinos gydytojo profesinė kvalifikacija suteikiama baigus medicinos krypties vientisąsias studijas ir įgijus sveikatos mokslų magistro kvalifikacinį laipsnį. Šeimos gydytojo ir gydytojo specialisto profesinė kvalifikacija įgyjama baigus medicinos krypties vientisąsias studijas ir medicinos praktikos specializaciją universitete.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Medicinos gydytojo funkcijas, pareigą, teises ir kompetenciją nustato Lietuvos medicinos norma MN:1995 „Medicinos gydytojas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“. Šeimos gydytojo ir specializacijoje nurodytos gydytojo specialisto profesinės kvalifikacijos įgyjamos baigus vientisąsias universitetines medicinos studijas ir rezidentūrą, kurios trukmę nustato atitinkama Lietuvos medicinos norma. Šeimos gydytojo ir specializacijoje nurodytas gydytojo specialisto profesines kvalifikacijas įgijusių medicinos gydytojų funkcijas, pareigą, teises ir kompetenciją nustato atitinkamos Lietuvos medicinos normos. Veikla priskiriama reglamentuojamai profesijai.</p>	
<p><i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.</p>	
<p><i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Netaikoma.</p>	

23. Kvalifikacijos pavadinimas: visuomenės sveikatos specialistas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: visuomenės sveikatos priežiūra.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: informacinės komunikacinės technologijos (IKT).</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus ir komandinis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: visuomenės sveikatos specialistas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, iniciatyvumas, komunikabilumas, gebėjimas mokytis, dirbti komandoje, gebėjimas organizuoti, planuoti, analizuoti, konstruktyviai mąstyti, savarankiškai priimti sprendimus ir spręsti problemas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti biudžetinėse įstaigose, teikiančiose paslaugas, viešojo administravimo įstaigose, savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose bei kitose įstaigose, teikiančiose visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Visuomenės sveikatos stebėseną (LTKS VII)	1.1. Nustatyti ir vertinti visuomenės sveikatos prioritetines problemas.	<p>Sveikatos politika, sveikatos priežiūros organizavimas ir vadyba, visuomenės sveikatos vadybos principai.</p> <p>Visuomenės sveikata reguliuojantys teisės aktai. Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijos.</p> <p>Visuomenės sveikata, problemos ir jų sprendimo būdai pasaulyje ir Europoje.</p> <p>Aktualiausių Lietuvos užkrečiamųjų ligų, lėtinių neinfekcinių ligų ir traumų tendencijos, ypatumai ir valdymas.</p> <p>Mokslinių tyrimų rezultatų naudojimas visuomenės sveikatos prioritetinėms problemoms spręsti.</p>
	1.2. Organizuoti ir vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną.	<p>Visuomenės sveikatos stebėsenos įstatymas. Visuomenės sveikatos stebėsenos metodai, objektai (stebėsenos rodikliai) ir subjektai, galimi duomenų šaltiniai. Visuomenės sveikatos stebėsenos lygiai.</p>

		<p>Visuomenės sveikatos stebėseną, jos organizavimą ir vykdymą. Gyventojų sveikatos būklė ir ją lemiantys rizikos veiksniai, visuomenės sveikatos problemos ir visuomenės sveikatos stiprinimo prioritetai, prevencijos programos. Sveikatos priežiūros vertinimo kriterijai ir rodikliai: rezultatyvumas, efektyvumas, prieinamumas, priimtinumai, teisingumas, saugumas. Visuomenės sveikatos priežiūros principai. Visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų sistema: Ekstremalių sveikatai situacijų centras; Radiacinės saugos centras; Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras; Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras; Valstybinis psichikos sveikatos centras; Higienos institutas, visuomenės sveikatos centrai.</p>
	<p>1.3. Naudoti stebėsenos rezultatus planuojant visuomenės sveikatos problemų sprendimo veiksmus bei įgyvendinant visuomenės sveikatos programas.</p>	<p>Visuomenės sveikatos programų rengimas ir įgyvendinimas panaudojant stebėsenos ir kitų mokslinių tyrimų duomenis. Išsami informacija apie gyventojų sveikatos būklę ir ją lemiančius rizikos veiksnius, visuomenės sveikatos problemas ir visuomenės sveikatos stiprinimo prioritetus, vietinės visuomenės sveikatos stiprinimo ir prevencijos programas. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų interpretacija, rezultatų sklaida. Gyventojų sveikatos netolygumai ir jų mažinimas.</p>
<p>2. Visuomenės sveikatos stiprinimas (LTKS VII)</p>	<p>2.1. Vertinti sveikatos poreikius ir jų įtaką asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros raidai.</p>	<p>Visuomenės sveikatos priežiūros raida. Aplinka (natūrali ir socialinė), sveikata (fizinė ir psichinė) ir gyvenimo kokybė (žmogaus dvasinė (emocinė), socialinė ir fizinė gerovė). Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra: dalyviai, veikla, tarpusavio priklausomybė. Užkrečiamųjų ligų, lėtinių neinfekcinių ligų ir traumų</p>

		<p>tendencijų vertinimas bei epidemiologinė priežiūra Lietuvoje ir pasaulyje. Profesinės rizikos veiksnių identifikavimas ir vertinimas.</p> <p>Sveikatos politikos, kokybės vadybos principų taikymas vertinant visuomenės sveikatos poreikius, prioritetines problemas bei numatant pagrindines priemones joms spręsti.</p>
	2.2. Ugdyti sveikos gyvensenos sampratą.	<p>Sveikos gyvensenos veiksniai: tinkamas maitinimasis, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra, psichoemocinis stabilumas, sveikos ir saugios aplinkos kūrimas, žalingų įpročių atsisakymas. Socialinės, ekonominės, gyvenimo bei darbo sąlygos.</p>
	2.3. Rengti ir vykdyti visuomenės sveikatos ugdymo programas.	<p>Visuomenės sveikatos programų rengimas ir vykdymas.</p> <p>Visuomenės sveikatos rodikliai: sergamumas, mirtingumas ir mirštamumas.</p> <p>Suaugusiųjų gyvensenos įgūdžių nustatymas ir vertinimas bei sveikos gyvensenos ugdymas.</p> <p>Sveikos gyvensenos ugdymo metodai ir jų taikymas ugdant visuomenės sveikos (teisingos) gyvensenos sampratą.</p> <p>Sveikos mitybos rekomendacijos, tinkamo maitinimosi principai: tinkama (subalansuota) mityba – visavertė mityba, kuri atitinka asmens maistinių medžiagų ir energijos poreikius.</p> <p>Fizinė sveikata ir fizinis aktyvumas.</p> <p>Asmens / visuomenės fizinės ir psichikos sveikatos stiprinimas.</p> <p>Pozityvaus mąstymo ir fizinio aktyvumo skatinimas.</p> <p>Priklausomybių, sužalojimų ir traumų profilaktika.</p> <p>Profesinės rizikos mažinimas.</p> <p>Inovatyvių technologijų ir telekomunikacijų taikymas</p>

		visuomenės sveikatos informacijos srityje.
3. Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūra (LTKS VII)	3.1. Vertinti vaikų ir jaunimo sveikatos stebėsenos rodiklius.	Vaikų ir jaunimo sveikatos stebėsenos rodikliai bei jų kaupimo sistema. Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros sistema ir jos organizavimo ypatumai. Vaikų augimo ir vystymosi ypatumai. Vaikų tinkamo maitinimosi principai. Maitinimo organizavimas. Psichikos sveikatą veikiančios rizikos veiksniai: smurtas, priekabiavimas, žalingi įpročiai, priklausomybės ligos, stresai ir kt. Paauglių elgesio ir socializacijos sutrikimai. Asmens sveikatos informacijos konfidencialumo reikalavimai.
	3.2. Organizuoti sveikatos stiprinimo programų rengimą ir vykdymą vaikų ugdymo įstaigose.	Sveikatos stiprinimo programų rengimas ir vykdymas vaikų ugdymo įstaigose. Naujausių informacinių technologijų naudojimas planuojant ir organizuojant vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą ir sveikatos priežiūros veiklą. Sveikatą stiprinančios mokyklos. Tinkamas maitinimasis, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali mokymosi / darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra, psichoemocinis stabilumas, sveikos ir saugios aplinkos kūrimas, žalingų įpročių atsisakymas.
	3.3. Organizuoti ir vykdyti vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimo, narkotikų ir rūkymo bei smurto, traumų prevencijos priemones.	Vaikų ir jaunimo žalingų įpročių problemų sprendimas taikant pozityvios prevencijos priemones. Vaikų ir jaunimo smurto, traumų prevencija. Vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimo, narkotikų ir rūkymo prevencija.
4. Privalomasis higienos įgūdžių mokymas ir mokymas apie alkoholio bei narkotikų žalą žmogaus sveikatai (LTKS VII).	4.1. Organizuoti ir vykdyti privalomąjį mokymą apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai.	Teisės aktai, reglamentuojantys privalomuosius mokymus, alkoholio ir narkotikų vartojimo kontrolę. Žinios apie alkoholio ir narkotikų vartojimo žalą sveikatai.

		<p>Žinios apie socialinius alkoholio narkotikų vartojimo padarinius ir teisinę atsakomybę.</p> <p>Privalomųjų mokymų programų rengimo ir organizavimo pagrindiniai principai.</p> <p>Privalomieji mokymai apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai, jų organizavimas ir vykdymas pagal privalomuosius mokymus reglamentuojančius teisės aktus.</p>
	4.2. Organizuoti ir vykdyti privalomąjį higienos įgūdžių mokymą.	<p>Privalomieji higienos įgūdžių mokymai, jų organizavimas ir vykdymas pagal privalomuosius mokymus reglamentuojančius teisės aktus.</p> <p>Įgūdžiai, maisto sauga, mityba, mitybos higiena, užkrečiamųjų ligų profilaktika, profesinės rizikos veiksniai ir kt.</p> <p>Grupės darbuotojų, kuriems privalomas higienos įgūdžių mokymas.</p>
	4.3. Užtikrinti privalomojo higienos įgūdžių mokymo bei mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai efektyvumą ir kokybę.	<p>Privalomųjų mokymų tobulinimas panaudojant naujausią mokslu pagrįstą informaciją apie higienos įgūdžių (maisto sauga, mityba, mitybos higiena, užkrečiamųjų ligų profilaktika, profesinės rizikos veiksniai ir kt.) mokymą.</p> <p>Privalomųjų mokymų tobulinimas panaudojant naujausią mokslu pagrįstą informaciją apie psichiką veikiančių medžiagų žalą žmogaus sveikatai, psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencines priemones, psichologinę, medicininę, socialinę pagalbą asmenims, vartojantiems žalingai psichiką veikiančias medžiagas.</p>
5. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. (LTKS VII).	5.1. Organizuoti ir atlikti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.	<p>Veiksniai, darantys įtaką visuomenės sveikatai, ir jų poveikis sveikatai.</p> <p>Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo teisiniai pagrindai ir organizavimo pagrindiniai principai.</p> <p>Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo rezultatų panaudojimo</p>

		organizuojant sveikatos stiprinimo priemones pagrindiniai principai.
	5.2. Organizuoti ir atlikti visuomenės sveikatos saugos ekspertizę.	Sveikatos sistemos įstatymas, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas. Visuomenės sveikatos sauga. Visuomenės sveikatos saugos ekspertizė ir jos reglamentavimas. Visuomenės sveikatos kontrolės rūšys, visuomenės sveikatos saugos kontrolė, jos teisiniai pagrindai. Visuomenės sveikatos saugos ekspertizės rezultatų panaudojimo principai atliekant visuomenės sveikatos saugos kontrolę.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti aukštąjį išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant visuomenės sveikatos studijų krypties antrosios pakopos studijose, mokantis neformalioju arba savišvietos būdais, arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

III SKYRIUS

KIRPYKLŲ IR KITŲ GROŽIO SALONŲ VEIKLOS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

24. Kvalifikacijos pavadinimas: kirpėjas, LTKS III

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: plaukų moterims kirpimas ir dažymas, plaukų vyrams ir vaikams kirpimas. Tipinės darbo priemonės: žirkklės, džiovintuvas, šampūnai, kondicionieriai, serumai, segtukai, tinkliukai, kempinės, dažai, vaškas, želė, suktukai, žnyplės ir kt. Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta. Kirpėjas privalo dėvėti darbo drabužius.
------------------------------------	---

	<p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: kirpėjas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos higienos normos HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, kūrybingumas, tvarkingumas, atsakingumas, komunikabilumas, pastabumas, kruopštumas, fizinis ištvermingumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti grožio salonuose, kirpyklose, dienos SPA, kosmetikos kabinetuose įdarbinti kaip darbuotojai arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Moterų plaukų kirpimas ir dažymas (LTKS III)	1.1. Trinkti moterų plaukus.	Moterų plaukų, galvos odos sandara ir pastebimi pažeidimai. Technologiniai, darbo saugos ir higienos reikalavimai kirpėjo darbo vietos įrengimui ir priežiūrai. Plaukų trinkimo procedūroms naudojamos medžiagos, jų poveikis plaukams ir žmogaus organizmui. Moterų plaukų trinkimo procedūros.
	1.2. Atlikti moterų plaukų bazinius kirpimus.	Plaukų kirpimui, sušukavimui naudojami įrankiai. Jų priežiūra ir laikymo būdai. Kirpimo įrankių dezinfekavimo reikalavimai. Moterų plaukų kirpimo operacijos, kirpimo formos. Plaukų sušukavimo po kirpimo technikos ir priemonės. Moterų plaukų kirpimas įvairiomis technikomis pagal bazines formas, sušukavimas po kirpimo.
	1.3. Šviesinti plaukus.	Plaukų struktūra ir būklė. Priemonės plaukų šviesinimui, jų parinkimas. Plaukų dažų mišinių plaukams šviesinti paruošimas. Plaukų šviesinimas ilgalaikiais ir tonuojamaisiais plaukų dažais.
	1.4. Dažyti plaukus.	Priemonės plaukų dažymui, jų parinkimas. Plaukų dažų mišinių paruošimas. Plaukų dažymas ilgalaikiais ir tonuojamaisiais plaukų dažais.
2. Vyrų ir vaikų plaukų kirpimas (LTKS III)	2.1. Trinkti vyrų ir vaikų plaukus.	Vyrų ir vaikų plaukų, galvos odos sandara ir pažeidimai.

		Technologiniai, darbo saugos ir higienos reikalavimai kirpėjo darbo vietos įrengimui ir priežiūrai. Vyrų ir vaikų plaukų trinkimo procedūroms naudojamos medžiagos, jų poveikis plaukams ir žmogaus organizmui. Vyrų ir vaikų plaukų trinkimo procedūros.
	2.2. Atlikti vyrų ir vaikų plaukų bazinius kirpimus.	Vyrų ir vaikų plaukų kirpimui, sušukavimui naudojami įrankiai. Jų priežiūra ir laikymo būdai. Kirpimo įrankių dezinfekavimo reikalavimai. Vyrų ir vaikų plaukų kirpimų operacijos, pagrindinės kirpimo formos. Vyrų ir vaikų plaukų standinimo ir fiksavimo kosmetinės priemonės. Vyrų ir vaikų plaukų kirpimas įvairiomis technikomis pagal bazines formas, sušukavimas po kirpimo.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Šukuosenų formavimas (LTKS III)	1.1. Suplanuoti šukuoseną.	Šukuosenų tipai. Šukuosenos planavimas pagal veido formą, plaukų ilgį, kliento pageidavimą. Šukuosenos elementai, jų parinkimas.
	1.2. Suformuoti šukuoseną.	Priemonės, įrankiai ir medžiagos šukuosenos formavimui. Šukuosenos formavimas pagal numatytą planą.
2. Šukuosenų dekoravimo gaminimas (LTKS III)	2.1. Gaminti šukuosenų dekoravimo priemones iš įvairių medžiagų.	Šukuosenų dekoravimo spalvų, medžiagų mados tendencijos. Šukuosenų dekoravimo priemonių gamybos technologiniai, darbo saugos ir higienos reikalavimai. Šukuosenos dekoravimo priemonių kūrimas.
	2.2. Gaminti pastišo dirbinius šukuosenos dekoravimui.	Šukuosenų dekoravimo priemonių iš natūralių plaukų ir sintetinio pluošto ypatumai. Pastišo dirbinių šukuosenos dekoravimui gaminimas taikant įvairias gamybos technologijas.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija,</i>	<i>Pagrindinis išsilavinimas.</i>	

<i>profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

25. Kvalifikacijos pavadinimas: vizažistas, LTKS III

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: makiažo ir grimo atlikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kosmetologinis krėslas, staliukas, veidrodis, įrankių sanitizatorius, dekoratyvinė kosmetika, kremai, šepetėliai, pridėtiniai plaukai ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Privaloma asmens sveikatos patikra kas 1 metus.</p> <p>Papildoma informacija: vizažistas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos higienos normos HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kūrybiškumas, pastabumas, kruopštumas, atsakingumas, komunikabilumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti grožio salonuose, kosmetikos kabinetuose, kirpyklose bei teatro ir / ar televizijos grimo kambariuose įdarbinti kaip darbuotojai arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Makiažo atlikimas (LTKS III)	1.1. Parinkti dekoratyvinės kosmetikos priemones makiažui atlikti.	Veido odos sandara, tipai, funkcijos, pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Kosmetikos priemonių, naudojamų makiažui, sudėtis, indikacijos ir kontraindikacijos. Veido odos

		tipo nustatymas, tam tikriems susirgimams būdingų odos problemų, darinių atpažinimas. Dekoratyvinių kosmetikos priemonių, makiažo atlikimo technikos ir technologijos parinkimas pagal nustatytą veido odos tipą ir problemas.
	1.2. Atlikti makiažą.	Darbo vietos makiažui atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Makiažai: dieninis, vakarinis, proginis, dalykinis, podiumo. Jų atlikimas skirtingomis technikomis. Antakių koregavimas. Antakių ir blakstienų dažymas. Makiažo valymas.
2. Grimu atlikimas (LTKS III)	2.1. Parinkti priemones grimui atlikti.	Teatro ir kino grimui atlikti naudojamų medžiagų ir įrankių paskirtis, naudojimas ir priežiūra. Grimu medžiagų sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos. Kosmetikos priemonių grimui atlikti parinkimas pagal odos tipą ir būklę. Kosmetikos priemonių specialiams efektams kurti parinkimas.
	2.2. Taikyti skirtingas grimu technikas.	Darbo vietos grimui atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Kino, teatrinio, sceninio grimu atlikimas skirtingomis technikomis. Plaukų tvarkymas personažams. Grimu valymas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Blakstienų priauginimas (LTKS III)	1.1. Parinkti priemones blakstienoms priauginti.	Blakstienų priauginimo priemonių sudėtis, naudojimas ir parinkimas. Blakstienų priauginimo technologijos. Priemonių blakstienų priauginimui parinkimas pagal planuojamą technologiją.
	1.2. Priauginti blakstienas.	Darbo vietos ir priemonių blakstienoms priauginti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Blakstienų priauginimas klasikine, 2D–6D blakstienų priauginimo technologijomis. Blakstienų

		cheminis rietimas ir dažymas. Priaugintų blakstienų priežiūra.
2. Kūno tapyba (LTKS III)	2.1. Parinkti priemones kūno tapybai.	Kūno tapybos priemonių sudėtis, indikacijos ir kontraindikacijos. Kūno tapybos technikos ir technologija. Kūno tapybos priemonių parinkimas pagal kūno tapybos technikas.
	2.2. Atlikti kūno tapybą.	Darbo vietos ir priemonių kūno tapybai paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Kūno tapybos įvairiomis kūno tapybos technikomis.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

26. Kvalifikacijos pavadinimas: kirpėjas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: plaukų kirpimas ir dažymas, trumpalaikis sušukavimas, šukuosenų modeliavimas. Tipinės darbo priemonės: šukos, žirkklės, kirpimo mašinėlės, plaukų kirpimo peiliukas, skustuvas, dažai, dažų paletės, plaukų priauginimo žnyplės, ultragarso aparatai, kapsulės, sruogos, juostelės, keratino lipdukai, tresai ir kt. Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta. Kirpėjas privalo dėvėti darbo drabužius.
------------------------------------	--

	<p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: kirpėjas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos higienos normos HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, kūrybingumas, tvarkingumas, atsakingumas, komunikabilumas, pastabumas, kruopštumas, fizinis ištvermingumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti grožio salonuose, kirpyklose, dienos SPA, kosmetikos kabinetuose įdarbinti kaip darbuotojai arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>1. Plaukų kirpimas (LTKS IV)</p>	<p>1.1. Atlikti plaukų priežiūros procedūras.</p>	<p>Plaukų ir galvos odos sandara, jų būklės nustatymo būdai. Plaukų priežiūros procedūroms naudojamos kosmetinės medžiagos, jų poveikis plaukams ir žmogaus organizmui. Plaukų trinkimas. Galvos odos masažas. Kliento konsultavimas, kaip prižiūrėti plaukus po plaukų kirpimo.</p>
	<p>1.2. Atlikti trumpalaikį plaukų sušukavimą.</p>	<p>Plaukų sušukavimui naudojami įrankiai, jų priežiūros ir laikymo būdai. Trumpalaikio plaukų sušukavimo priemonės ir technikos pagal kliento galvos proporcijas, plaukų būklę, šukuosenos paskirtį. Trumpalaikis plaukų sušukavimas įvairiomis technikomis ir įrankiais.</p>
	<p>1.3. Atlikti bazinius kirpimus.</p>	<p>Moterų ir vyrų plaukų kirpimų klasifikavimas. Plaukų, barzdų ir ūsų kirpimo, skutimo įrankiai, jų priežiūra ir laikymo būdai. Bazinių plaukų kirpimų operacijos, kirpimo formos, struktūra, tekstūra, linija, projektavimas ir atšukavimas. Kirpimo įrankių priežiūra pagal higienos normų reikalavimus. Plaukų kirpimas įvairiomis technikomis. Barzdų, ūsų kirpimas ir skutimas.</p>

2. Plaukų dažymas (LTKS IV)	2.1. Šviesinti plaukus.	Plaukų būklė ir struktūra, etniniai skirtumai. Priemonės plaukų šviesinimui ir jų parinkimas. Plaukų dažų receptūrų plaukų šviesinimui sudarymas. Plaukų šviesinimo technologijos, jų taikymas.
	2.2. Dažyti plaukus ilgalaikiais plaukų dažais.	Plaukų dažymo ilgalaikiais plaukų dažais dažymo technologija. Plaukų dažų receptūrų sudarymas ir mišinių paruošimas. Plaukų dažymas ilgalaikiais plaukų dažais, naudojant įvairias plaukų dažymo technikas.
3. Šukuosenų modeliavimas (LTKS IV)	3.1. Atlikti trumpalaikį plaukų garbanojimą ir tiesinimą.	Plaukų garbanojimui, tiesinimui, džiovinimui naudojamų įrankių paskirtis ir eksploatavimas. Priemonių trumpalaikiam plaukų garbanojimui ir tiesinimui parinkimas. Trumpalaikis plaukų garbanojimas. Trumpalaikis plaukų tiesinimas.
	3.2. Atlikti ilgalaikį plaukų garbanojimą ir tiesinimą.	Ilgalaikio plaukų garbanojimo ir tiesinimo procesas. Priemonių ilgalaikiam plaukų garbanojimui ir tiesinimui parinkimas. Ilgalaikis plaukų garbanojimas. Ilgalaikis plaukų tiesinimas. Karštasis plaukų garbanojimas. Kliento konsultavimas, kaip prižiūrėti plaukus po ilgalaikio garbanojimo ir (arba) tiesinimo.
	3.3. Formuoti įvairias šukuosenas.	Šukuosenų stiliai. Šukuosenų komponavimo principai. Kompozicinio centro esmė. Šukuosenų klasifikavimas. Šukuosenos planavimas ir parinkimas remiantis plaukų ir veido analize. Priemonės ir dekoras šukuosenai atlikti. Šukuosenos formavimas pagal planą.
	3.4. Dekoruoti šukuosenas.	Šukuosenų dekoru, stiliaus, spalvų tendencijos. Plaukų dekoravimo priemonių atsižvelgiant į šukuosenos paskirtį, plaukų ilgį kūrimas. Šukuosenų dekoravimas įvairiomis dekoravimo priemonėmis.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

1. Plaukų priauginimas (LTKS IV)	1.1. Ilginti ir tankinti plaukus naudojant pridėtinius plaukus	Plaukų ilginimo ir tankinimo technikos, medžiagos, priemonės ir įranga. Plaukų ilginimas ir tankinimas taikant įvairias technikas. Pridėtinių plaukų nuėmimas.
	1.2. Prižiūrėti priaugintus plaukus.	Priaugintų plaukų priežiūros procedūros. Kliento konsultavimas, kaip prižiūrėti priaugintus plaukus.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

27. Kvalifikacijos pavadinimas: kosmetikas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: neinvazinių grožio paslaugų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kosmetologinė įranga, įrankiai ir aparatūra, skirta odos vientisumo nepažeidžiančioms procedūroms atlikti, kosmetikos, aseptikos ir antiseptikos, dezinfekcijos ir sterilizacijos priemonės.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: kosmetikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbūs šie bendrieji gebėjimai ir asmeninės savybės: kruopštumas, kantrybė, atidumas, darbštumas, kūrybingumas, vaizduotė, gebėjimas įvertinti žmogaus išvaizdą, gebėjimas</p>
------------------------------------	--

	piešti ir komponuoti, derinti spalvas, gebėjimas prisitaikyti prie užduočių kaitos, gebėjimas bendrauti, emocinė pusiausvyra, fizinė ištvermė bei pagarba klientui. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti grožio salonuose, dienos SPA, kosmetikos kabinetuose įdarbinti kaip darbuotojai arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Veido odos priežiūra (LTKS IV)	1.1. Įvertinti veido odos būklę ir parinkti veido odos priežiūros procedūras.	Veido odos sandara, tipai, funkcijos, pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Tam tikriems susirgimams būdingos odos problemos, dariniai, jų atpažinimas. Rizika, susijusi su grožio paslaugų teikimu, galimos komplikacijos. Veido odos tipo ir veido odos problemų nustatymas. Kosmetikos priemonių sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos. Veido odos priežiūros procedūrų technologijos. Veido odos priežiūros paslaugų teikimo ir individualaus veido odos priežiūros plano sudarymas.
	1.2. Atlikti neaparatines neinvazines veido odos priežiūros procedūras.	Darbo vietos neaparatinėms neinvazinėms veido odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Veido odos nuvalymas. Veido odos vientisumo nepažeidžiančių šveitimo, mechaninio higieninio odos valymo, paviršinio cheminio šveitimo procedūrų atlikimas. Kaukių, kremų ir kitų kosmetikos gaminių dėjimas (tepimas) ant veido odos. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl veido odos priežiūros po atliktos procedūros.
2. Kūno odos priežiūra (LTKS IV)	2.1. Įvertinti kūno odos būklę ir parinkti kūno odos priežiūros procedūras.	Žmogaus kūno dalių ir sistemų anatomija, fiziologija, patologija. Kūno odos sandara, funkcijos, pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Tam tikriems susirgimams būdingos kūno odos problemos, dariniai, jų atpažinimas. Kosmetikos priemonių sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos.

		Kūno odos priežiūros procedūrų technologijos, jų indikacijos ir kontraindikacijos. Kūno odos priežiūros paslaugų teikimo ir individualaus kūno odos priežiūros plano sudarymas.
	2.2. Atlikti neaparatines neinvazines kūno odos priežiūros procedūras.	Darbo vietos neaparatinėms neinvazinėms kūno odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Neaparatinių kūno odos priežiūros procedūrų tipai, jų atlikimas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl kūno odos priežiūros po atliktos procedūros.
3. Aparatinių neinvazinių veido ir kūno odos priežiūros procedūrų atlikimas (LTKS IV)	3.1. Įvertinti veido ir kūno odos būklę prieš atliekant aparatinės procedūras ir parinkti aparatinės neinvazines procedūras.	Veido ir kūno odos sandara, tipai, funkcijos, pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Veido ir kūno kosmetikos priemonių, naudojamų aparatinėms procedūroms, sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos. Aparatinių neinvazinių veido ir kūno odos priežiūros procedūrų atlikimo technologijos ir poveikis, jų indikacijos ir kontraindikacijos. Individualaus aparatinių neinvazinių veido ir kūno odos priežiūros procedūrų atlikimo plano sudarymas.
	3.2. Atlikti aparatinės neinvazines veido ir kūno odos priežiūros procedūras.	Darbo vietos aparatinėms neinvazinėms kūno odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Aparatinių neinvazinių veido ir kūno odos priežiūros procedūrų atlikimas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl odos priežiūros po atliktos procedūros.
4. Makiažo atlikimas (LTKS IV)	4.1. Įvertinti veido odos būklę ir parinkti priemones makiažui atlikti.	Veido odos sandara, tipai, funkcijos ir problemos, pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Tam tikriems susirgimams būdingos odos problemos, dariniai ir jų atpažinimas. Žmogaus veido anatomija. Makiažui naudojamų kosmetikos priemonių sudėtis, indikacijos ir kontraindikacijos. Dekoratyvinės kosmetikos priemonių, makiažo

		atlikimo technikos ir technologijos parinkimas pagal nustatytą veido odos tipą ir problemas.
	4.2. Atlikti makiažą.	Darbo vietos makiažui atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Skirtingų rūšių makiažo atlikimas pagal paslaugos vartotojo poreikius. Antakių formavimas. Antakių ir blakstienų dažymas. Makiažo valymas.
5. Rankų ir kojų priežiūra (LTKS IV)	5.1. Įvertinti rankų ir kojų odos ir nagų būklę ir parinkti procedūras rankų ir kojų priežiūrai.	Rankų ir kojų odos ir nagų sandara, funkcijos ir pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Rankų ir kojų odos ir nagų ligos ir pakitimai. Rankų ir kojų odos ir nagų kosmetikos priemonių sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos. Rankų ir kojų odos ir nagų priežiūros procedūrų technologijos.
	5.2. Atlikti neinvazines rankų ir kojų odos priežiūros procedūras.	Darbo vietos neinvazinėms rankų ir kojų odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Rankų ir kojų sveikos odos priežiūros procedūros. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl rankų ir kojų odos priežiūros po atliktos procedūros.
	5.3. Atlikti sveikų nagų manikiūrą.	Manikiūrų rūšys ir atlikimo technikos. Darbo vietos ir priemonių manikiūrai atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Sveikų nagų manikiūro atlikimas įvairiomis technikomis. Nagų lakavimas.
	5.4. Atlikti sveikų nagų pedikiūrą.	Pedikiūro rūšys ir atlikimo technikos. Darbo vietos ir priemonių pedikiūrai atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Sveikų nagų pedikiūro atlikimas įvairiomis technikomis. Nagų lakavimas.
6. Depiliacija (LTKS IV)	6.1. Įvertinti veido ir kūno odos būklę prieš atliekant depiliaciją ir parinkti kosmetikos	Veido ir kūno odos sandara, tipai ir pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Plauko struktūra ir funkcijos. Kosmetikos priemonių, skirtų nepageidaujamiems

	priemonės ir plaukų šalinimo procedūrą.	plaukams šalinti, sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos. Nepageidaujamų plaukų šalinimo procedūrų technologijos.
	6.2. Atlikti nepageidaujamų plaukų šalinimą įvairiose kūno vietose.	Darbo vietos ir priemonių nepageidaujamiems plaukams šalinti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Įvairių kūno vietų depiliacijos procedūrų atlikimas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl veido ir kūno odos priežiūros po atliktos procedūros.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Nagų dailė (LTKS IV)	1.1. Įvertinti nagų būklę ir parinkti priemones nagų dailei.	Nagų anatomija ir fiziologija. Nagų ligos ir pakitimai, jų atpažinimas. Priemonių nagų dailei parinkimas pagal nagų būklę ir kliento poreikius. Nagų dailės technologija.
	1.2. Atlikti nagų dailę.	Darbo vietos ir priemonių nagų dailei paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Nagų dailės atlikimas taikant įvairias technikas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl nagų priežiūros po atliktos procedūros.
2. Dirbtinių nagų priauginimas (LTKS IV)	2.1. Įvertinti nagų būklę ir parinkti priemones, technologijas dirbtiniams nagams priauginti.	Nagų anatomija, fiziologija, patologija. Dirbtinių nagų priauginimo priemonių sudėtis, poveikis, naudojimo principai. Dirbtinių nagų priauginimo technologijos.
	2.2. Priauginti dirbtinius nagus.	Darbo vietos dirbtiniams nagams priauginti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Nagų paruošimas prieš priauginant dirbtinius. Dirbtinių nagų priauginimas ir koregavimas taikant įvairias nagų priauginimo technikas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl nagų priežiūros po atliktos procedūros.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį</i>	Vidurinis išsilavinimas.	

<i>(išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Lietuvos sveikatinimo norma SN 1:1995 „Kosmetikė (Kosmetikas). Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1995 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. 411 „Dėl Lietuvos sveikatinimo normos „Kosmetikė (kosmetikas). Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“ tvirtinimo“.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

28. Kvalifikacijos pavadinimas: kirpėjas meistras, LTKS V

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: plaukų priežiūros ir formavimo paslaugų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kirpyklos įranga, įrankiai ir aparatūra, kosmetinės, pagalbinės, apsauginės, higienos ir dezinfekcijos priemonės.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta. Kirpėjas privalo dėvėti darbo drabužius.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: kirpėjas meistras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos higienos normos HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, kūrybingumas, tvarkingumas, atsakingumas, komunikabilumas, pastabumas, kruopštumas, fizinis išvermingumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti grožio salonuose, kirpyklose, dienos SPA, kosmetikos kabinetuose įdarbinti kaip darbuotojai arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą..</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Plaukų priežiūra ir formavimas (LTKS V)	1.1. Atlikti individualius kirpimus.	Individualaus kliento konsultavimas, aptarnavimo planas (atsižvelgiant į kūno ir galvos proporcijas, veido formą, mados

		tendencijas, kliento pageidavimus), rekomendacijos. Plaukų kirpimų klasifikavimas, naujausios mados tendencijos įvairaus ilgio plaukams. Kirpimų kolekcijos. Įrankių, tinkamų priemonių, kirpimo būdų, technologijų parinkimas. Kosmetinių medžiagų ir priemonių parinkimas kirpimui. Teikiamų paslaugų sąnaudos ir kokybės užtikrinimas.
	1.2. Dažyti plaukus.	Depigmentavimas, dažymas, galimų rezultatų numatymas, šalutiniai reiškiniai. Plaukų dažų receptūrų sudarymas: šviesinamųjų, oksidacinių, tonuojamųjų. Dažymo technologijos, plaukų priežiūros ypatumai. Plaukų dažai (cheminiai, beamoniakiniai, pusiau permanentiniai), jų klasifikacija. Dažų paletės struktūra. Spalvų derinimas ir jų variacijos. Plaukų dažų mišinio receptūrų sudarymas: šviesinamųjų, oksidacinių, tonuojamųjų ir augalinių. Plaukų dažymo technikos.
	1.3. Modeliuoti konkursines šukuosenas.	Klasikinės ir progresyvios šukuosenos formavimas bei modeliavimas laikantis šukuosenos paskirties, pagrindinių modeliavimo principų, technologinės sekos. Istorinės, stilingos ir madingos šukuosenos bei šukavimo būdai. Šukuosenų atlikimas, laikantis technologinės sekos. Šukuosenų kolekcijos. Plaukų dekoravimo priemonių kūrimas ir panaudojimas skirtingoms progoms, šukuosenoms, plaukų ilgiui. Stiliaus, spalvų, dekorų tendencijos.
2. Kirpėjų ir kitų asmenų mokymas (LTKS V)	2.1. Vertinti kirpėjų ir kitų pavaldžių asmenų kompetencijas.	Profesinis elgesys ir etikos normos. Konfliktų rūšys, priežastys, šalinimo būdai. Kirpėjo kompetencijų vertinimo kriterijai. Portfolio analizavimas. Kultūriniai, rasiniai skirtumai, tarpkultūrinis bendravimas. Dalyvavimas kirpėjų ir kitų asmenų kvalifikacijos darbuotojų atrankoje ir vertinime.
	2.2. Sudaryti individualų mokymo planą.	Mokymo poreikių identifikavimas. Kirpėjų ir kitų asmenų mokymo

		plano sudarymas ir aptarimas, mokymo kursų paieška.
	2.3. Mokyti kirpėjus ir kitus pavaldžius asmenis.	Kirpėjų ir kitų asmenų mokymas ir kompetencijų vertinimas. Rengimas konkursams ir parodoms. Kvalifikacijos kėlimo kursų organizavimas. Kosmetologinė švietėjiška veikla (periodiniuose leidiniuose, konferencijose, seminaruose, mokyklose, bendruomenei / visuomenei ir kt.). Komandos narių saugaus darbo kontrolė.
3. Kirpyklos paslaugų organizavimas (LTKS V)	3.1. Įsteigti grožio paslaugų teikimo įmonę.	Verslo plano kūrimas. Verslo organizavimo formos, principai. Kirpyklos darbo plano sudarymas. Kirpyklos veiklos reklama. Meninių projektų planavimas, kūrimas ir atlikimas. Darbo su užsakovais ypatumai. Darbo ypatumai nespecializuotose vietose. Integracija į visuomenės kultūrinius renginius. Kūrybinių darbų fiksavimas. Fotografijos žinios. Portfolio rinkimas ir formavimas. Darbų sklaida salone, internetinėje erdvėje, specializuotuose ir kt. leidiniuose. Dalyvavimas profesiniuose konkursuose. Kultūriniai, rasiniai skirtumai, tarpkultūrinis bendravimas. Grožio paslaugų pardavimų procesų planavimas. Kosmetinių medžiagų, kosmetologinės įrangos bei priemonių įsigijimai.
	3.2. Organizuoti grožio paslaugų teikimo įmonės veiklą.	Vadybos pagrindai. Rinkodara. Reklama ir prekybos pagrindai. Administravimo pagrindai. Kirpyklos darbo plano sudarymas (darbo vietų organizavimas, diagnostinė kortelė, kliento aptarnavimas, kosmetinių medžiagų ir priemonių parinkimas ir naudojimas, teikiamų paslaugų sąnaudos ir kokybė, darbo apskaita, kompiuterinės programos, biuro dokumentų tvarkymas). Veiklos atlikimo kokybės kontrolė. Grožio paslaugų pardavimų procesų valdymas. Kosmetinių medžiagų, kosmetologinės įrangos

		bei priemonių reklama ir pardavimai.
	1.3. Vadovauti veikloms grožio paslaugų teikimo įmonėje.	Profesinis elgesys ir etikos normos. Konfliktų rūšys, priežastys, šalinimo būdai. Darbo teisės, saugos ir buhalterinės apskaitos pagrindai. Veiklos užduočių planavimas ir skirstymas, atlikimo kokybės tikrinimas, rezultatų vertinimas. Darbo organizavimo principai (darbo vietų organizavimas, darbo vietų aptarnavimas, darbo būdai ir metodai, darbo normavimas, darbo sąlygų įvertinimas, planavimas, saugaus darbo kontrolė, darbo santykiai). Komandinis darbas ir teisiniai aspektai. Darbuotojo etikos normos. Profesinės patirties analizė, tikslai, uždaviniai, motyvavimo priemonės, grafikų sudarymas, klientų nusiskundimų nagrinėjimas, konfliktų sprendimas. Komandos narių saugaus darbo kontrolė.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>		Vidurinis išsilavinimas, kirpėjo IV lygio kvalifikacija arba 3 metų darbo grožio paslaugų posektoriuje patirtis.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>		Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas teisės aktų nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.

29. Kvalifikacijos pavadinimas: kosmetikas, LTKS V

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: grožio paslaugų teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kosmetologinė įranga, įrankiai ir aparatūra, kosmetinės, pagalbinės, apsauginės, higienos ir dezinfekcijos priemonės, odos kaukės, eteriniai aliejai, lempalupa, Vudo lempa, odos diagnostikos aparatai, mezoroleriai, mezopenai, mezoinjektoriai, vakuminiai ir kiti mezoterapijos aparatai su nustatytais saugiam naudojimui parametrais ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: kosmetikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbūs šie bendrieji gebėjimai ir asmeninės savybės: kruopštumas, kantrybė, atidumas, darbštumas, kūrybingumas, vaizduotė, gebėjimas įvertinti žmogaus išvaizdą, gebėjimas piešti ir komponuoti, derinti spalvas, gebėjimas prisitaikyti prie užduočių kaitos, gebėjimas bendrauti, emocinė pusiausvyra, fizinė ištvermė bei pagarba klientui. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti grožio salonuose, dienos SPA, kosmetikos kabinetuose įdarbinti kaip darbuotojai arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS).</i>	<i>Kompetencijos.</i>	<i>Kompetencijų ribos.</i>
1. Veido ir kūno odos būklės įvertinimas ir kompleksinių odos priežiūros procedūrų parinkimas (LTKS V)	1.1. Įvertinti veido ir kūno odos bei jos priedų būklę.	Žmogaus kūno dalių ir sistemų anatomija, fiziologija, patologija. Veido ir kūno odos sandara, tipai, funkcijos, pakitimai įvairiais amžiaus tarpsniais. Tam tikriems susirgimams būdingos odos problemos, dariniai ir jų atpažinimas. Odos tipo ir odos problemų nustatymas. Rizika, susijusi su grožio paslaugų teikimu, galimos komplikacijos.
	1.2. Parinkti estetiškas procedūras ir medžiagas bei priemones joms atlikti.	Kosmetikos priemonių sudėtis, poveikis, indikacijos ir kontraindikacijos. Veido ir kūno odos priežiūros procedūrų technologijos. Veido ir kūno odos priežiūros paslaugų teikimo ir individualaus odos priežiūros plano sudarymas.
2. Neaparatinių veido ir kūno odos priežiūros procedūrų atlikimas (LTKS V)	2.1. Atlikti neaparatines veido odos priežiūros procedūras.	Darbo vietos neaparatinėms neinvazinėms veido odos priežiūros procedūroms paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus.

		<p>Procedūrų indikacijos ir kontraindikacijos.</p> <p>Veido odos nuvalymas. Veido odos vientisumo nepažeidžiančių šveitimo, mechaninio higieninio odos valymo, paviršinio cheminio šveitimo procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Kaukių, kremų ir kitų kosmetikos gaminių dėjimas (tepimas) ant veido odos.</p> <p>Kompleksinių procedūrų plano sudarymas ir įgyvendinimas.</p> <p>Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl veido odos priežiūros po atliktos procedūros.</p>
	<p>2.2. Atlikti higieninį–kosmetinį veido masažą.</p>	<p>Žmogaus kūno dalių anatomija, fiziologija, patologija.</p> <p>Higieninio–kosmetinio masažo indikacijos ir kontraindikacijos.</p> <p>Veido masažų atlikimo technikos.</p> <p>Kosmetikos priemonės veido masažui atlikti ir jų parinkimas.</p> <p>Higieninio-kosmetinio veido masažo glostymo, trynimo, maigymo, tapšnojimo ir vibracijos technikos.</p> <p>Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl veido odos priežiūros po atliktos procedūros.</p>
	<p>2.3. Atlikti neaparatinės kūno odos priežiūros procedūras.</p>	<p>Darbo vietos neaparatinėms neinvazinėms kūno odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus.</p> <p>Neaparatinių kūno odos priežiūros procedūrų tipai, indikacijos ir kontraindikacijos.</p> <p>Cheminio šveitimo procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Celiulito požymius mažinančių procedūrų, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos, atlikimas.</p> <p>Higieninis dalinis ir bendras kūno masažas. Kompleksinių procedūrų</p>

		plano sudarymas ir atlikimas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl kūno odos priežiūros po atliktos procedūros.
3. Aparatinių veido ir kūno odos priežiūros procedūrų atlikimas (LTKS V)	3.1. Atlikti aparatinės veido priežiūros procedūras.	<p>Darbo vietos aparatinėms neinvazinėms veido odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Procedūrų indikacijos ir kontraindikacijos.</p> <p>Estetinės paskirties kosmetologinė aparatūra. Aparatų techniniai parametrai, eksploatacijos taisyklės. Elektros prietaisų veikimo principai.</p> <p>Veido odos senėjimo požymius mažinančių odos priežiūros aparatinių procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Kompleksinių procedūrų plano sudarymas ir atlikimas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl odos priežiūros po atliktos procedūros.</p>
	3.2. Atlikti aparatinės kūno odos priežiūros procedūras.	<p>Darbo vietos aparatinėms neinvazinėms kūno odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Procedūrų indikacijos ir kontraindikacijos.</p> <p>Estetinės paskirties kosmetologinė aparatūra. Aparatų techniniai parametrai, eksploatacijos taisyklės. Elektros prietaisų veikimo principai.</p> <p>Kūno odos senėjimo požymius mažinančių odos priežiūros aparatinių procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Kompleksinių procedūrų plano sudarymas ir atlikimas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl odos priežiūros po atliktos procedūros.</p>
4. Specializuotų mezoterapijos procedūrų atlikimas	4.1. Atlikti neaparatinės mezoterapijos procedūras	Darbo vietos neaparatinėms mezoterapijos procedūroms

	<p>veido ir kūno odai prižiūrėti.</p>	<p>paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Estetinės mezoterapijos technikos, mezoterapijos atlikimo taisyklės. Procedūrų indikacijos ir kontraindikacijos. Veido, kaklo ir plaštakų anatomija. Odos nuvalymas.</p> <p>Klasikinės estetinės mezoterapijos procedūrų (odą drėkinančių, biorevitalizacijos, pigmentaciją ir lokalių riebalų sankaupas mažinančių, anticeliulitinių, odos būklę gerinančių) atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Odos funkcijas atstatančių estetinės mezoterapijos procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Mezoterapijos procedūros plano sudarymas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl odos priežiūros po atliktos procedūros.</p>
	<p>4.2. Atlikti aparatines mezoterapijos procedūras veido ir kūno odai prižiūrėti.</p>	<p>Darbo vietos aparatinėms mezoterapijos procedūroms paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Estetinės mezoterapijos technikos, mezoterapijos atlikimo taisyklės. Procedūrų indikacijos ir kontraindikacijos. Veido, kaklo ir plaštakų anatomija. Odos nuvalymas.</p> <p>Odą drėkinančių ir odos funkcijas atstatančių mikroadatinės estetinės mezoterapijos procedūrų, plaukų augimą stimuliuojančių mikroadatinės mezoterapijos procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Kūno apimčių mažinimo ir odos būklės gerinimo mikroadatinių procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p>

		<p>Rankų ir kojų odos senėjimo požymius mažinančių mikroadatinės estetinės mezoterapijos procedūrų atlikimas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Mezoterapijos procedūros plano sudarymas. Grožio paslaugos vartotojo konsultavimas dėl odos priežiūros po atliktos procedūros.</p>
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Pėdų priežiūra (LTKS V)	1.1. Įvertinti pėdų būklę ir parinkti pėdos priežiūros būdus.	<p>Pėdos anatomijos, fiziologijos, patologijos, mikroorganizmų morfologijos ir fiziologijos žinios, reikalingos įvertinti kliento poreikiams ir parinkti pėdos priežiūros būdus. Odos ir nagų ligų žinios. Kojų nagų ir odos būklės įvertinimas. Pėdos priežiūros būdų, atitinkančių pėdos būklę, parinkimas. Pėdos būklę lemiantys faktoriai: pėdos anatomija, pėdos fiziologija, pėdos patologija, biomechanika. Prevencinių priemonių parinkimo kriterijai. Individualus pėdos priežiūros planavimas.</p> <p>Pėdos būklės vertinimas (apklausa, apžiūra, apčiuopa) ir sekimas. Pėdos priežiūros poreikio nustatymas, priežiūros būdų parinkimas (profilaktinis, higieninis, kosmetinis ir kt.), paslaugos dokumentavimas (medžiagos, priemonės, įkainiai ir kt.), informavimas avalynės klausimais (nukreipimas pas ortopedus, dermatologus).</p>
	1.2. Atlikti pedikiūrą.	<p>Mechaninis pėdos paruošimas ir nagų formavimas. Aparatinis pėdos paruošimas ir nagų formavimas. Nagų priežiūra. Nuospaudų gydymas ir šalinimas, nagų valymas, poliravimas ir lakavimas. Pėdos odos priežiūra. Kojų masažas. Vandens procedūros kojoms. Parafino vonelė kojoms. Šviesos terapija kojoms. Įrankių, paviršių, odos,</p>

		<p>nagų aseptinės, antiseptinės ir dezinfekcijos priemonės. Kojų priežiūros priemonės. Įrankiai kojų priežiūrai. Parametrai, turintys įtakos ortopedinių priemonių parinkimui. Problemiški nagai: įaugančio nago priežiūra. Ortopedijos priemonių (įtvarų, įdėklų, avalynės) paskirtis, naudojimas ir pritaikymas klientui. Kliento konsultavimas dėl pėdų priežiūros po atliktos procedūros.</p>
	<p>1.3. Tvarkyti įaugusius nagus.</p>	<p>Pėdos problemos (deformuoti nagai, pūslės, nuospaudos ir kt.), priežastys (neteisingas nagų karpymas, ankšta avalynė, nago trauma, kitos priežastys). Individualus pėdos priežiūros planas (procedūrų planavimas, prevencinės priemonės). Nagų formavimo taisyklės (sveiki ir pažeisti nagai). Pėdos priežiūros būdų (mechaninis, aparatinis), metodų (tradicinis, nestandartinis), priemonių (tepalai, kremai, parafinas, pleistrai) ir technologijų parinkimas (gydomasis ir higieninis manikiūras, įaugusių nagų korekcija: įaugusio nago priežiūra, kai nėra uždegimo požymių (paraudimo, patinimo, šlapiavimo)). Priežiūros paslaugos: odos priežiūra, pažeistų nagų koregavimas, įaugusių nagų priežiūra ir tvarkymas, nuospaudų šalinimas. Kosmetinės paslaugos: pėdų masažas, vandens procedūros, parafino vonelės ir kt. Kompensacinės priemonės pėdai: avalynės įdėklai, įdėkliukai tarpupirščiams, įdėkliukai nuospaudoms ir kt. Parinkimas, pritaikymas. Kliento konsultavimas dėl nagų priežiūros po atliktos procedūros, prevencinės priemonės.</p>
<p>2. Odos tatuiravimas (LTKS V)</p>	<p>2.1. Parengti tatuiruotės projektą.</p>	<p>Specialios kliento kortelės – sutikimo pildymas (naudotos</p>

		<p>medžiagos, priemonės, koku gyliu atlikta procedūra, pašalinės reakcijos). Tatuiruočių stiliai, atlikimo technikos: tušavimo ir retušavimo technikos. Naujausios tatuiruočių mados. Bendras spalvų parinkimas pagal individualų kliento odos, akių ir plaukų atspalvį, spalvinis sprendimas tatuiruotei. Tatuiruotės parinkimas arba nupiešimas ir suderinimas su kliento lūkesčiais.</p>
	<p>2.2. Parinkti reikalingą įrangą ir priemones tatuiruotiems atlikti.</p>	<p>Odos tatuiravimui naudojami įrankiai ir prietaisai, jų techniniai aspektai. Pagalbiniai įrankiai. Įrankių ir prietaisų eksploatavimas ir priežiūra.</p> <p>Mašinėlės surinkimas bei sureguliuojimas tušavimui / šėšeliavimui atlikti.</p> <p>Adatų tipų, priklausomai nuo pasirinkto piešinio, tinkamas parinkimas.</p> <p>Įvairių gamintojų pigmentai, pigmentų sudėties analizė, gamybos principai, koncentracija, kokybė. Spalvos dėsniai. Spalvų tipai. Atspalviai kompozicijoje. Spalvų deriniai. Spalvų rato naudojimosi taisyklės. Pigmentų saugojimas.</p>
	<p>2.3. Atlikti tatuiruotę.</p>	<p>Žmogaus organizmo anatomijos ir fiziologijos pagrindai. Mikrobiologijos ir epidemiologijos pagrindai, reikalingi tatuiruotei atlikti. ŽIV/AIDS ir seruminiai hepatitai bei jų profilaktika. Kūno odos ir jos priedų anatomijos, fiziologijos, patologinės fiziologijos (uždegimo, gijimo, randėjimo, imuninių ir kt. procesų) pagrindai. Kūno odos pokyčiai, susiję su amžiumi, proporcijų keitimas. Histologijos pagrindai. Odos ligos: rožinė, žvynelinė, dermatitai, cheilitai.</p> <p>Galimos odos alerginės reakcijos, virusiniai odos susirgimai, jų profilaktika. Randai, jų klasifikacija.</p>

		<p>Kliento odos paruošimas procedūrai. Sanitariniai ir higieniniai reikalavimai prieš ir po procedūrų.</p> <p>Antspaudo perkėlimas ant odos. Tatuiruotės atlikimo technikos. Galimų problemų, atliekant tatuiruotę, identifikavimas. Procedūros koregavimas, procedūros eigos koregavimas atsižvelgiant į kliento būklę. Pigmento pašalinimo galimybės. Simetrija. Kompozicija ir komponavimas, linijinės perspektyvos taisyklės. Piešimo technika.</p> <p>Kliento konsultavimas dėl odos priežiūros po procedūros.</p>
3. Ilgalaikio makiažo atlikimas (LTKS V)	3.1. Parengti ilgalaikio makiažo projektą.	<p>Kliento kortelės – susitikimo pildymas (naudotos medžiagos, priemonės, kokių gyliu atlikta procedūra, pašalinės reakcijos).</p> <p>Bendras spalvų parinkimas pagal individualų kliento veido odos, akių ir plaukų atspalvį, spalvinis sprendimas antakių, akių ir lūpų procedūrai. Formos nupiešimas ir suderinimas su kliento lūkesčiais.</p>
	3.2. Parinkti reikalingą įrangą ir priemones ilgalaikiam makiažui atlikti.	<p>Ilgalaikio makiažo procedūrai naudojami prietaisai ir jų techninės charakteristikos. Įvairių tipų įranga: tradicinė, skaitmeninė, manualinė. Jų eksploatavimas ir priežiūra.</p> <p>Įrangos naudojimas: greitis, galia, techninis patvarumas. Tinkamų adatų parinkimas, jų klasifikacija, grupės, numeriai, konfigūracijos. Adatų sterilizacijos taisyklės. Patentuota integruotų adatų sistema su pridedama kasete. Saugumo reikalavimai.</p> <p>Įvairių gamintojų pigmentai, pigmentų sudėties analizė, gamybos principai, koncentracija, kokybė. Spalvos dėsniai. Spalvų tipai. Atspalviai kompozicijoje. Spalvų deriniai. Spalvų rato naudojimosi taisyklės. Dažų sumaišymas. Spalvų sodrumas. Spalviniai žmogaus tipai.</p>

	<p>3.3. Atlikti ilgalaikį makiažą.</p>	<p>Žmogaus organizmo anatomijos ir fiziologijos pagrindai. Mikrobiologijos ir epidemiologijos pagrindai, reikalingi ilgalaikio makiažo procedūrai atlikti. ŽIV/AIDS ir seruminiai hepatitai bei jų profilaktika. Veido morfologija. Veido odos ir jos priedų anatomijos, fiziologijos, patologinės fiziologijos (uždegimo, gijimo, randėjimo, imuninių ir kt. procesų) pagrindai. Odos pokyčiai, susiję su amžiumi, proporcijų keitimas. Histologijos pagrindai. Odos ligos: rožinė, žvynelinė, dermatitai, cheilitai. Galimos odos alerginės reakcijos, virusiniai odos susirgimai, jų profilaktika. Randai, jų klasifikacija. Kliento odos paruošimas procedūrai. Sanitariniai ir higieniniai reikalavimai prieš ir po procedūrų. Veido, lūpų, antakių formos atliekant ilgalaikį makiažą. Antakių, akių ir lūpų linijų formavimas ir piešimas. Kontūravimo technikos. Retušavimo technikos. Manualinės mikropigmentacijos makiažo atlikimo technika. Raukšlėtos odos linijų piešimo aspektai. Spalvos implantavimas tarp blakstienų. Grožio apgamai. Randų retušavimas. Galimų problemų dėl permanentinės kosmetikos identifikavimas. Procedūros koregavimas, procedūros eigos koregavimas atsižvelgiant į kliento būklę. Pigmento pašalinimo galimybės. Simetrija. Kompozicija ir komponavimas, linijinės perspektyvos taisyklės. Piešimo technika. Kliento konsultavimas dėl odos priežiūros po procedūros.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją</i></p>	<p>Vidurinis išsilavinimas ir kosmetiko arba higieninės kosmetikos kosmetiko (LTKS IV) kvalifikacija arba aukštasis</p>	

<i>ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	sveikatos mokslų studijų kryptių grupės išsilavinimas ir medicinos gydytojo (arba kurios nors specializacijos gydytojo), arba kosmetologo arba bendrosios praktikos slaugytojo (visų specializacijų), arba kineziterapeuto, arba ergoterapeuto kvalifikacija.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Lietuvos sveikatinimo norma SN 1:1995 „Kosmetikė (Kosmetikas). Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas teisės aktų nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

30. Kvalifikacijos pavadinimas: kosmetologas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: odos ir jos darinių kosmetologinė priežiūra.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kosmetologinė įranga, įrankiai ir aparatūra, kosmetinės, pagalbinės, apsauginės, higienos ir dezinfekcijos priemonės, lempa-lupa, mono-/ multifunkciniai diagnostikos aparatai, skirti odos pH, drėgmės lygiui, raukšlių gyliui, kraujagyslių būklei, odos pigmentacijai, celiulito tipui ir kitoms odos būklėms vertinti ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta, darbo pobūdis individualus.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Papildoma informacija: kosmetologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbūs šie bendrieji gebėjimai ir asmeninės savybės: atsakingumas, gebėjimas analizuoti ir spręsti problemas, savarankiškai priimti sprendimus, gebėjimas korektiškai bendrauti. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti kosmetologinių paslaugų įmonėse, visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros institucijose, meninės krypties įstaigose, reklamos ir prekybos srityse, savarankiškai dirbti smulkiose ir vidutinio verslo įmonėse, kurių verslo sritis – kosmetologinių paslaugų teikimas arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<p>1. Kliento odos ir jos darinių būklės tyrimas ir vertinimas (LTKS VI)</p>	<p>1.1. Taikyti vizualinius, manualinius, aparatinius odos ir jos priedų būklės tyrimo ir vertinimo metodus.</p>	<p>Žmogaus organizmo anatomijos ir fiziologijos pagrindai. Bendrosios ir klinikinės patologijos pagrindai. Citologijos ir genetikos pagrindai. Odos, plaukų, nagų sandara, funkcijos, ypatumai įvairiais amžiaus tarpsniais. Odos ir odos priedų (nagų) ligos. Virusinės odos ligos. Alergologijos pagrindai. Odos pigmentacijos sutrikimai. Odos kraujotakos sutrikimai.</p> <p>Vidinių ir išorinių veiksnių poveikis odai ir jos priedams. Įvairių organų ir sistemų ryšys su oda ir jos priedais. Streso poveikis odai.</p> <p>Odos pokyčiai įvairiais amžiaus tarpsniais. Senstančios odos ir jos priedų ypatumai. Odos senėjimo mechanizmai. Senėjimo tipai. Senėjimo požymiai. Raukšlių tipai.</p> <p>Paodinis riebalinis audinys, rūšys, funkcijos, ypatumai. Celiulito / panikulopatijos formos, tipai. Dismorfizmas. Antsvoris. Strijos. Folikulinė hiperkeratozė. Padidėjęs plaukuotumas.</p> <p>Sveikos ir pakitusios odos požymiai. Jautri oda, požymiai. Įvairios veido odos tipų klasifikacijos. Įvairios kūno tipų klasifikacijos. Odos fototipo klasifikacija.</p> <p>Senėjimo teorijos. Senėjimo tipų klasifikacijos. Senėjimo laipsnio nustatymas. Fotosenėjimo klasifikacija. Įvairios veido odos raukšlių vertinimo skalės. Veido kontūrų pokyčio vertinimo skalės. Randų tipai, klasifikacija. Apgamų vertinimo kriterijai. Įvairios odos pigmentacijos vertinimo skalės. Įvairios spuogų klasifikacijos. Paprastųjų spuogų (acne vulgaris) laipsnio įvertinimo skalės.</p> <p>Spalviniai tipai. Veido formos. Antakių formos. Lūpų formos.</p>
--	--	--

		<p>Nago plokštelės būklės pokyčiai. Nago odelės būklės pokyčiai. Pėdų odos būklės pokyčiai. Veido ir kūno odos būklės manualiniai, vizualiniai, aparatiniai vertinimo būdai. Veido ir kūno odos diagnostikos įranga ir aparatai.</p>
	<p>1.2. Parinkti kosmetologinio tyrimo metodus ir įvertinti odos ir odos priedų būklę.</p>	<p>Odos tipo nustatymas bei odos būklės įvertinimas taikant pasirinktas klasifikacijas ar vertinimo skales. Odos būklės vertinimo kriterijai. Odos būklę įtakojantys veiksniai. Manualiniai vertinimo testai. Kliento odos ir odos darinių būklės subjektyvūs, objektyvūs ištyrimo metodai. Antropometriniai matavimai: kūno masės, ūgio, kūno dalių apimties ir odos klasių matavimai. Odos diagnostikos aparatų ir įrangos taikymo ypatumai, diagnostikos atlikimo technika. Kosmetologinės įrangos naudojimas. Kliento poreikių nustatymas.</p>
	<p>1.3. Dokumentuoti kliento odos ir jos darinių būklės tyrimo duomenis.</p>	<p>Dokumentavimo tvarka. Kliento kortelių formos. Kliento kortelės pildymas, kliento anamnezės surinkimas, odos ir jos darinių būklės vertinimo žymėjimas. Sisteminis kosmetologijos dokumentų pildymas.</p>
	<p>1.4. Apibendrinti tyrimo duomenis ir supažindinti klientą su gautais rezultatais.</p>	<p>Psichologijos ir profesinės etikos žinių taikymas bendraujant su klientais. Konfliktinių situacijų valdymas. Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai. Holistinis tyrimo rezultatų vertinimas ir analizė. Pakitusios odos ir jos priedų būklės priežasčių įvardinimas. Kosmetologinės diagnozės nustatymas, remiantis tyrimo ir vertinimo rezultatais. Bendros kliento odos būklės vertinimas pagal išorinius požymius ir (jeigu reikia) nukreipimas specialisto konsultacijai. Kliento supažindinimas su odos ir jos darinių būklės įvertinimo</p>

		rezultatais ir procedūrų eiga ir odos priežiūra po procedūrų namuose. Konsultavimas sveikos ir pažeistos odos priežiūros klausimais.
2. Kosmetologinės programos klientui rengimas ir vykdymas (LTKS VI)	2.1. Sudaryti klientui individualų kosmetologinės priežiūros planą.	<p>Žmogaus organizmo anatomijos ir fiziologijos pagrindai. Amžiaus tarpinių fiziologija. Odos anatomija, fiziologija, pataloginė fiziologija (uždegimo, gijimo, randėjimo procesai ir kt.). Alergologijos pagrindai. Alerginės odos reakcijos. Citologijos ir genetikos pagrindai. Bendrosios ir klinikinės patologijos pagrindai. Sveikos ir pakitusios odos požymiai. Vidinių ir išorinių faktorių poveikis odai ir jos dariniams. Įvairių organų ir sistemų ryšys su oda. Bendrosios kosmetologijos žinios. Farmakologijos žinios.</p> <p>Ilgalaikio ir trumpalaikio kosmetologinės priežiūros plano sudarymo principai. Individualios kliento odos ir jos priedų priežiūros rekomendacijų teikimas, atsižvelgiant į esamą būklę. Kompleksinis įvairių metodų derinimas.</p> <p>Kosmetologinės aparatūros ir įrangos, veido ir kūno procedūrų, veido ir kūno masažų, fito- ir aromaterapijos, hidroterapijos, balneoterapijos, peloidoterapijos, talasoterapijos, spalvų terapijos, akmenų terapijos žinios, taikymo indikacijos ir kontraindikacijos, dozavimas, poveikis, galimos nepageidaujamos reakcijos.</p> <p>Jungtinės kosmetologinės programos sudarymas dirbant komandoje su kolegomis, dietologais, kineziterapeutais, dermatologais, plastikos chirurgais ir kt.</p>
	2.2. Konsultuoti klientus odos ir odos darinių priežiūros klausimais.	Savarankiško darbo / namų programos rengimas klientui. Konsultavimas sveikos ir pažeistos odos priežiūros klausimais neperžengiant kompetencijų ribų. Sveikatos

		stiprinimo ir prevencinės veiklos vykdymas savo kompetencijos ribose. Kosmetologinė švietėjiška veikla.
	2.3. Parinkti kosmetikos gaminius, medžiagas, priemones ir aparatus kosmetologinėms procedūroms atlikti.	Kosmetinės chemijos ir medžiagotyros žinios. Biochemijos ir biofizikos žinios. Kosmetikos gaminių receptūros. Kosmetologinės įrangos ir aparatų techniniai duomenys, veikimo principas, taikymo galimybės. Kosmetiniai produktai (pirminiam veido odos paruošimui, šveitimui, masažui, kaukių terapijai, aparatų naudojimui, baigiamajam etapui), jų rūšys, indikacijos, kontraindikacijos.
	2.4. Atlikti manualines veido ir kūno odos priežiūros procedūras.	Darbo vietos manualinėms veido ir kūno odos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Užkrečiamų ligų, alerginių reakcijų profilaktika. Aseptikos ir antiseptikos reikalavimai: sanitariniai higieniniai reikalavimai, užkrečiamų ligų, virusinių odos ligų, alerginių reakcijų profilaktika. Kosmetologinių procedūrų atlikimas. Pirminis veido odos paruošimas / demakiažas. Veido odos šveitimas, taikant mechaninius, biologinius, cheminius šveitiklius. Veido odos šveitimo atlikimo ypatumai. Kreminių, gelinių kaukių dėjimo technika, indikacijos, kontraindikacijos. Specialiųjų kaukių (stingstančios dumblių, termoaktyvios, parafino, kolageno lakšto ir kt.) dėjimo technika. Mechaninio veido valymo atlikimo metodika. Kosmetinių ir gydomųjų veido ir kūno masažų atlikimo praktiniai įgūdžiai, atlikimo ypatumai. Kūno odos paruošimas procedūrai. Kūno odos šveitimas. Kūno kaukių dėjimo ir įvyniojimo atlikimo technikos: įvyniojimas į plėvelę / foliją, kompresinę

	<p>plėvelę, bintavimo metodas (bandažas), stingstančių dumblių, kreminių kaukių, parafino, parafango aplikacijos.</p> <p>Nepageidaujamų plaukų šalinimo procedūrų atlikimas, taikant įvairias metodikas (šiltą, karštą vašką, dervas, cukraus pastą, siūlą ir kitas metodikas).</p> <p>Kosmetinių medžiagų, priemonių ir procedūrų taikymo indikacijos, kontraindikacijos, galimi šalutiniai poveikiai.</p> <p>Makiažo parinkimas, atsižvelgiant į kliento poreikius, amžiaus ypatumus, veido formą, spalvinį tipą. Dieninis, vakarinis, dalykinis, podiumo, proginis ir kt. makiažai, jų atlikimo ypatumai. Įvairių technikų taikymas. Spalvotyra. Specialūs efektai. Grimas. Kūno tapyba.</p> <p>Antakių ir blakstienų dažymas, antakių koregavimas. Blakstienų cheminis užrietimas, priauginimas taikant įvairias technikas, antakių priauginimas.</p> <p>Ilgalaikis makiažas, taikant įvairias technikas. Indikacijos, kontraindikacijos.</p> <p>Veido, kūno, rankų, pėdų SPA priežiūros procedūros, apimant vandens terapijos, talasoterapijos, peloidoterapijos, aromaterapijos, spalvų terapijos, akmenų terapijos, muzikos terapijos taikymo galimybes, atsižvelgiant į indikacijas ir kontraindikacijas.</p> <p>Odos ir nagų ligos problemos (odos ir nagų grybelis, įaugę nagai, skilinėjantys nagai, lūžinėjantys nagai ir kt.). Klasikinio, terapinio, saugaus manikiūro ir pedikiūro atlikimas. Indikacijos, kontraindikacijos.</p> <p>Parafino terapija. Rankų ir pėdų šveitimas, kaukės, masažas – atlikimo technika. Įvairios lakavimo technikos. Nagų dailė. Nagų priauginimo būdai. Indikacijos, kontraindikacijos, galimos nepageidaujamos</p>
--	---

		<p>reakcijos, jų profilaktika. Gautų rezultatų vertinimas.</p> <p>Kosmetikos kompanijų pateiktų produktų naudojimo nurodymai. Procedūros eigos koregavimas (nutraukimas) atsižvelgiant į kliento būklę.</p>
	<p>2.5. Atlikti aparatinės kosmetologijos priežiūros procedūras.</p>	<p>Darbo vietos aparatinėms kosmetologijos priežiūros procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Užkrečiamų ligų, alerginių reakcijų profilaktika. Technologinių procesų dirbant su kosmetologine įranga ir prietaisais valdymas. Kosmetologinės aparatūros (esminės, kombinuotos galvanikos, jonoforezės, dezinkrustacijos, aukšto dažnio srovių, brosažo, garintuvo, sonoforezės, ultragarsinio šveitimo, vakuumo, deimantinės ir korundinės mikrodermabrazijos, radijo dažnio, krioterapijos, infraraudonųjų spindulių, lipokavitacijos, elektroporacijos, miostimuliacijos, limfinio drenažo, vibracinių bangų, nemedicininės paskirties (beauty device) lazerių ir IPŠ su nustatytais saugiam naudojimui parametrais, odos ir odos darinių diagnostikos, pedikiūro, elektroepiliacijos, mezorolerių, mezopenų, mezoinjektorių, vakuminių ir kitų mezoterapijos aparatų su saugiam naudojimui nustatytais parametrais ir kt.) techniniai parametrai, eksploatacijos taisyklės, panaudojimo technika. Indikacijos, kontraindikacijos. Nemedicininis reikalavimus atitinkantys (estetinės paskirties) lazeriai ir IPŠ. Gautų procedūros rezultatų vertinimas.</p> <p>Kosmetinės aparatūros naudojimo galimybių ribos. Procedūros eigos koregavimas (nutraukimas) atsižvelgiant į kliento būklę.</p>

	<p>2.6. Atlikti estetišės mezoterapijos ir reabilitaciniės kosmetologijos procedūras.</p>	<p>Darbo vietos estetišės mezoterapijos ir reabilitaciniės kosmetologijos procedūroms atlikti paruošimas pagal grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimus. Aseptikos ir antiseptikos reikalavimai.</p> <p>Mezoterapinių medžiagų grupės, savybės, poveikis odai ir jos dariniams, taikymo indikacijos ir kontraindikacijos, galimas šalutinis poveikis estetišės mezoterapijos procedūrose.</p> <p>Hialurono rūgšties skirtingų formų ir koncentracijų, antioksidantų ir kitų monopreparatų taikymas estetišės mezoterapijos procedūrose.</p> <p>Mezokokteilių taikymas estetišės mezoterapijos procedūrose.</p> <p>Estetišės mezoterapijos metodikos: adatinio volelio, automatinės mikroadatinės sistemos, manualinės metodikos ir mezoinjektorių veikimo principai.</p> <p>Estetinių mezoterapijos procedūrų atlikimo technikos ir metodikos.</p> <p>Estetišės mezoterapijos programos sudarymas, protokolai.</p> <p>Estetišės mezoterapijos atlikimo zonos ir technikos, bendros darbo taisyklės.</p> <p>Estetišės mezoterapijos sutikimo formos pildymas, įrašant taikomos procedūros pavadinimą, paskirtį, sritį ir mezoterapinio preparato pavadinimą.</p> <p>Rašytinis kliento supažindinimas su galimu šalutiniu poveikiu ir odos priežiūros rekomendacijų suteikimas po atliktos procedūros.</p> <p>Estetišės mezoterapijos procedūrų derinimas su kitomis estetinėmis procedūromis.</p> <p>Bendradarbiavimas su gydytojais dermatovenerologais, kosmetologais ir plastikos chirurgais.</p> <p>Mikroadatinės estetišės mezoterapijos procedūrų atlikimas (gylis veidui nuo 0.25 iki 1,5 mm, kūnui nuo 1 iki 2 mm), atliekant su nevaistiniais, paruoštais</p>
--	---	--

		<p>naudojimui preparatais, taikant adatinį volelį arba aparatinę mikroadatinę sistemą ir kt.</p> <p>Cheminio šveitimo procedūrų, atlikimas, naudojant priemones, gaminius ir medžiagas, laikantis darbo priemonių gamintojo pateiktų rekomendacijų ir techninės dokumentacijos.</p> <p>Klasikinės estetiškos mezoterapijos procedūrų (drėkinančių, bioaktyvuojančių, pigmentacijos, kuperozės, odos senėjimo požymius mažinančių, veido ir kūno lokalių riebalų sankaupas mažinančių, odą jauninančių, skaistinančių, plaukų augimą skatinančių) atlikimas.</p> <p>Odos funkcijas atstatančių estetiškos mezoterapijos procedūrų atlikimas.</p> <p>Odos apimtis atstatančių estetiškos mezoterapijos procedūrų atlikimas, taikant hialurono rūgšties preparatus.</p> <p>Kompleksinių procedūrų plano sudarymas ir atlikimas.</p> <p>Dirbant komandoje su gydytojais paruošiamųjų procedūrų prieš plastines operacijas ir reabilitacines procedūras po plastinių veido bei kūno operacijų, atlikimas; biorevitalizacijos, aukštesnės koncentracijos ir žemesnio pH cheminių šveitimų procedūros. Indikacijos, kontraindikacijos.</p> <p>Kosmetikos kompanijų pateiktų produktų naudojimo nurodymai. Procedūros eigos koregavimas (nutraukimas) atsižvelgiant į kliento būklę.</p>
3. Kosmetologinės veiklos vystymas (LTKS VI)	3.1. Planuoti, organizuoti ir vystyti grožio paslaugų verslą.	<p>Vadybos pagrindai. Rinkodara. Reklama ir prekybos pagrindai. Administravimo pagrindai. Verslo plano kūrimas. Darbo organizavimo principai (darbo vietų organizavimas, darbo vietų aptarnavimas, darbo būdai ir metodai, darbo normavimas, darbo sąlygų įvertinimas, planavimas, saugaus darbo</p>

		<p>kontrolė, darbo santykiai). Darbo teisės, saugos ir buhalterinės apskaitos pagrindai, reikalingi vadovaujant darbuotojams. Veiklos užduočių planavimas ir skirstymas, atlikimo kokybės tikrinimas, rezultatų vertinimas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų mokymas ir kompetencijų vertinimas. Saugus ir kokybiškas kosmetinių procedūrų atlikimas nespecializuotose vietose. Kosmetologinės priežiūros dokumentacijos valdymas. Grožio paslaugų pardavimų procesų valdymas. Kosmetinių medžiagų, kosmetologinės įrangos bei priemonių reklama ir pardavimai. Kosmetologinė švietėjiška veikla. Komandos narių saugaus darbo kontrolė.</p>
	3.3. Vykdyti kosmetologinius tyrimus.	Mokslo taikomųjų ir fundamentalių tyrimų planavimas, atlikimas ir sklaida. Tyrimų etika.
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Aukštasis kosmetologijos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas teisės aktų nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

**SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR GROŽIO PASLAUGŲ SEKTORIAUS
 TARPSEKTORINIŲ KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI**

1. Kvalifikacijos pavadinimas: pirtininkas, LTKS IV

<p><i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: pirties procedūrų atlikimas. Tipinės darbo priemonės: gamtos išteklių, augalinės, gyvulinės ir kitos natūralios kilmės priemonės, vantos, prausimosi reikmenys, plaušinės, kubilai, samčiai, aromatiniai aliejai, smilkalai, hidrolatai ir kt. Tipinės darbo sąlygos: ergonomiška ir saugi darbo vieta. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Papildoma informacija: pirtininkas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, kūrybingumas, tvarkingumas, atsakingumas, komunikabilumas, pastabumas, kruopštumas, fizinis išvermingumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti grožio salonuose, SPA centruose, vandens pramogų parkų pirtyse, viešosiose ir privačiose pirtyse arba savarankiškai vykdyti individualią veiklą.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>1. Pirties eksploatavimas (LTKS IV)</p>	<p>1.1. Paruošti pirties krosnį veikimui.</p>	<p>Pirčių rūšys: sauso karšto oro, garinė, drėgnoji, hamamas, infraraudonųjų spindulių pirtis. Nuolatinio ir periodinio kūrenimo malkinės krosnys. Malkų paruošimas: įvairių malkų savybės, medienos rūšys, drėgnumas, džiovinimo laikas, kaitrumas. Malkinių krosnių kūrenimo režimai. Elektrinės krosnys. Elektrinių krosnių tipai. Laikmačio panaudojimas, temperatūros reguliavimas. Dujinės krosnys. Eksploatacija ir saugumo reikalavimai. Hamamas. Garo generatoriai ir kita įranga. Infraraudonųjų spindulių pirtys; kaitinimo elementų rūšys, veikimo principai, darbo saugos pagrindai.</p>

		<p>Garų kūrimas, palaikymas ir valdymas. Priemonės garų kūrimui ir valdymui. Skirtingi garų režimai vanojimo procedūros metu.</p>
	1.2. Prižiūrėti pirtį ir jos įrangą.	<p>Lietuvos higienos norma HN 39:2005 „Pirtys: įrengimo ir priežiūros saugos sveikatai reikalavimai“. Pirtininko darbo įrankiai ir priemonės.</p> <p>Pirties mikroklimatas: temperatūra, drėgmė, ventiliacija; apšvietimas; mikroklimato pritaikymas konkrečiam procedūros scenarijui.</p> <p>Pirties garinės planavimas. Darbo vieta: plautai, stalai, dušai, baseinai ir kt. Pirties garinės eksploatavimo ypatumai.</p> <p>Pagalbinės priemonės, matavimo prietaisai, indai, įrankiai.</p> <p>Poilsio zonos ir jų įrengimas. Poilsio zonos įranga (masažiniai kėdsčiai, relaksacijos baldai ir kt.).</p> <p>Darbo vietos ergonomika. Darbo sauga ir higiena.</p>
2. Pirties procedūrų atlikimas (LTKS IV)	2.1. Paruošti darbo vietą ir priemonės pirties procedūroms atlikti.	<p>Higienos norma HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“. Darbo saugos, ergonomikos, higienos normos ir reikalavimai. Pirtininko darbo higiena ir savisauga, darbo ir poilsio režimas.</p> <p>Darbo vieta, apšvietimas, dezinfekcinės priemonės, papildomos priemonės (muzikos įrašai ir kt.).</p> <p>Darbo įranga ir įrankiai: vatos, prausimosi reikmenys, plaušinės, kubilai, samčiai; pirtininko darbo drabužiai.</p> <p>Vantų ir pagalbinių priemonių paruošimas.</p> <p>Profesinės dokumentacijos pildymas.</p>
	2.2. Įvertinti fiziologinius, anatominius žmogaus ypatumus, užtikrinant procedūros saugumą.	<p>Anatomijos ir fiziologijos pagrindai. Odos ir odos priedų (nagų) ligos. Širdies ir kraujagyslių sistemos ligos. Toksikologijos pagrindai.</p>

		<p>Alerginės reakcijos. Indikacijų ir kontraindikacijų pirties procedūrai įvertinimas. Pirties procedūrų ir šilumos poveikis sveikatai ir bendrai žmogaus organizmo būklei. Pirmosios pagalbos teikimas.</p> <p>Pirtyje veikiantys faktoriai (šiluma, šaltis, vanduo ir kt.).</p> <p>Pirties procedūrų poveikis žmogaus organizmui: nervų sistemai, judėjimo ir atramos aparatui, odai, širdies ir kraujagyslių sistemai, medžiagų apykaitai, virškinamojo trakto sistemai, kvėpavimo sistemai, reprodukcinei sistemai. Pirties procedūrų poveikis vyrams, moterims ir vaikams.</p> <p>Bendros žmogaus organizmo būklės įvertinimas prieš procedūrą.</p>
	2.3. Vanoti vantomis.	<p>Vanojimo procedūros plano sudarymas, atsižvelgiant į kliento būklę.</p> <p>Vanojimo būdų įvairovė: vanojimas su vienu, dviem, trimis, keturiais vertimais, vanojimas sėdint ir kt.</p> <p>Vanojimo rūšys: lengvas, atpalaiduojamasis, klasikinis, intensyvus, kontrastinis, šveičiamasis, sausas, proginis, detoksikacinis, atskirų kūno dalių, vibroakustinis vanojimas ir kt.</p> <p>Vanojimas skirtingo dydžio, formos ir skirtingų augalų vantomis.</p> <p>Kontrastinių procedūrų atlikimas, naudojant įvairios temperatūros vandenį, ledą, sniegą.</p> <p>Pirties procedūrų atlikimo saugumas.</p>
	2.4. Atlikti SPA procedūras ir ritualus pirtyje.	<p>SPA filosofija ir etiketas.</p> <p>Įvairios veido ir kūno SPA procedūrų atlikimo technologijos, indikacijos ir kontraindikacijos.</p> <p>Pirties ritualų ir SPA procedūrų būdų, priemonių ir medžiagų tinkamas parinkimas ir taikymas.</p>

		<p>Kūno ir veido šveitimas ir įvyniojimai: jų paskirtis, rūšys, būdai, priemonės, medžiagos.</p> <p>Kūno klasikinio, atpalaiduojamojo, medaus bei galvos, pėdų, plaštakų masažų atlikimas pirtyje.</p> <p>Kosmetinės priemonės ir medžiagos, jų tinkamas parinkimas ir naudojimas.</p> <p>Hamamo ritualas: šveitimas Kесе pirštine, muilo putų masažas, senovinis turkų masažas.</p> <p>Pirties ritualo planavimas.</p> <p>Individualūs pirties ritualai ir ritualai grupėms.</p> <p>Pirties procedūrų atlikimo saugumas.</p>
	2.5. Informuoti klientus apie pirties procedūrą ir elgesį po jos.	<p>Maisto ir skysčių vartojimas procedūros metu, prieš ir po jos.</p> <p>Poprocedūrinės rekomendacijos.</p> <p>Sveikos gyvensenos principai ir prevencinės sveikatos priemonės; sveikos mitybos principai; fizinis aktyvumas, streso valdymas, tinkamas darbo, poilsio, miego režimas.</p> <p>Žalingi įpročiai, jų poveikis organizmui. Asmens higienos įgūdžiai. Ligų ir traumų prevencijos būdai.</p>
3. Gamtos išteklių paruošimas ir naudojimas pirtyje (LTKS IV)	3.1. Rinkti, laikyti, apdoroti ir konservuoti pirties procedūroms naudojamus augalus.	<p>Augalų atpažinimas.</p> <p>Pirtyje naudojamų augalų botaninės, fizinės, cheminės savybės, jų poveikis žmogaus organizmui.</p> <p>Pavojingi, nuodingi, alergizuojantys augalai; atsargumo priemonės ir kontraindikacijos.</p> <p>Gamtosaugos ir ekologijos reikalavimai renkant augalus; augalų rinkimo taisyklės ir sąlygos.</p>
	3.2. Rišti ir konservuoti vantas.	<p>Darbo įrankiai ir priemonės: sekatoriai, žirkklės, peiliai, virvelės, fiksatoriai, rišamosios medžiagos.</p> <p>Augalinės žaliavos paruošimas vantų rišimui.</p> <p>Vantų tipai ir rūšys pagal paskirtį (vėdavimo, vanojimo, trynimo,</p>

		<p>aromatinės, ritualinės ir kt.), žaliavą (spygliuočių, lapuočių, žolių, mišrios vantos), formą (vėduoklinės, verpstinės, ilgakotės ir kt.).</p> <p>Sausosios masažinės vantos (vytelių, meldų, linų ir kt.).</p> <p>Vantos saugumas, ergonomiškumas, patvarumas.</p> <p>Skirtingi vantų rišimo būdai.</p> <p>Vantų paruošimas konservavimui ir konservavimas (džiovinimas, šaldymas, sūdytas).</p> <p>Konservuotų vantų laikymas ir kokybės kontrolė. Skirtingai konservuotų vantų paruošimas naudojimui pirtyje.</p>
	<p>3.3. Ruošti pirties procedūrose naudojamas augalinės bei gyvulinės kilmės ir kitas natūralios kilmės priemonės.</p>	<p>Pirties arbatos ir kiti gaivieji gėrimai. Aromatinių augalų šluotelės, natūralūs smilkalai, hidrolatai, eteriniai aliejai, nuovirai, užpilai, aliejinės, spiritinės ir vandeninės ištraukos, milteliai ir kt.</p> <p>Augaliniai paklotai, pagalvėlės, voleliai; natūralios augalinės plaušinės, šveistukai; masažuokliai ir kt.</p> <p>Druska, jūros druska, bišofitas ir kitos natūralios mineralinės medžiagos; medus, pikis bei kiti bičių produktai; pienas ir pieno produktai; molis, gintaras, durpės, purvas, jūrų dumbliai, sapropelis, akmenys, mediena ir kt.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti kvalifikaciją ar savarankišką jos dalį (išsilavinimas, kvalifikacija, profesinė patirtis) (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Vidurinis išsilavinimas.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Netaikoma.</p>	
<p><i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo ir</p>	

	mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
